

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

23 NUMARALI VE 1573-1574 TARİHLİ MÜHİMME
DEFTERİ/s. 282-352 (ÖZET- TRANSKRİPSİYON-DİZİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Orhan KILIÇ

HAZIRLAYAN
Şeyda KARVAR

ELAZIĞ-2018

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

23 NUMARALI VE 1573-1574 TARİHLİ MÜHİMME DEFTERİ/s.
282-352 (ÖZET- TRANSKRİPSİYON-DİZİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Orhan KILIÇ

HAZIRLAYAN
Şeyda KARVAR

Jürimiz, ... /... / 2018 tarihinde yapılan Tez savunma sınavı sonunda yüksek lisans tezini oy çokluğuyla / oy birliğiyle başarılı saymıştır.

Jüri Üyeleri:

1.
2.
3.

F.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun ... /... / 2018 tarih ve sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ömer Osman UMAR
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****23 Numaralı ve 1573-1574 Tarihli Mühimme Defteri/s. 282-352 (Özet-
Transkripsiyon-Dizin)****Şeyda KARVAR****Fırat Üniveristesi****Sosyal Bilimler Enstitüsü****Tarih Anabilim Dalı****Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı****Elazığ- 2018, Sayfa: VII+170**

Mühimme defterleri 1649 tarihine kadar Divân-ı Hümâyûn'dan çıkan bütün ferman ve beratları, daha sonraları ise yalnız devlet işleriyle ilgili işlemlerin tarih sırasıyla özel olarak yazılı bulunduğu defterlerdir. Divân-ı Hümâyûn'da müzakere edilen dahili ve harici meselelere ait siyasi, askeri, içtimai ve iktisadi önemli kararların kaydedildiği bu defterlere "Mühime Defterleri" adı verilmiştir.

XVI. yüzyılın ortalarından XX. yüzyılın ilk yıllarına ulaşan bir dönem içinde, küçük zaman bölümleri hariç ortalama 350 yıllık zaman dilimi itibariyle, kültür ve tarih zenginliğini ihtiva eden mühimme defterleri, Osmanlı Arşivi defter serîleri içinde önemli yer tutar. Ana konularını; devleti ilgilendiren siyasi, iktisadi, kültürel, sosyal ve harp tarihine dair üst düzey kararlar teşkil eder. Kararlarla ilgili belgelerin birer örneği tarih sırasına göre bu defterlere aynen yazılırdı.

Bu çalışmada, geniş kapsamlı bu arşiv kaynağından 23 Numaralı Mühimme Defteri'nin, 282-350. Sayfalarında bulunan 603-784 numaralı hükümlerin transkripsiyonu, özetleri ve değerlendirmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: : Mühimme, Divân-ı Hümayun, Osmanlı Diplomatîği, Hüküm.

ABSTRACT

Master Thesis

**The Mühimme Book of Numbered 23 and 1573-1574 Dated/ p.282- 352 (Abstract-
Transcription-İndex)**

Şeyda KARVAR

**The University of Fırat
The Institute of Social Science
The Department of History
Elazığ– 2018, Page: VII+170**

The Mühimme Defteri are sets of written documents sorted by date and containing all fermans and berats issue till 1649 by the Divan-i Humayun and later documents dealing exclusively with state affairs. Name of the Mühimme Defteri, or Important Imperial Dispatches, relates to all important decisions in domestic and foreign policy, war affairs, social and financial spheres that were discussed in the Divan-i Humayun.

The Mühimme Defteri, which has a cultural and historical value due range of documents covering approximately 350 years, beginning from the middle of the 16th century till early 20th century, with some time cleavages, occupy an important place within corpus of the Ottoman Archive. Among their main topics are state affairs, political, financial, cultural, social and war issues and related high-level bureaucracy decisions. All decisions were documented and were archived in the files according to an issue date.

In this study we have provided transcription, summaries and evaluations of edicts between the numbers of

603-784 that can be found in pages from 282 to 350 belonging to the 23th file of the Mühimme Defteri representing a part of these broad archives.

Keywords: Mühimme, Divan-i Hümayun, Diplomacy of Ottoman, Provision.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	III
İÇİNDEKİLER	IV
ÖNSÖZ	VI
KISALTMALAR	VII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. HÜKÜM ÖZETLERİ.....	7
-------------------------------	----------

İKİNCİ BÖLÜM

2. TRANSKRİPSİYON	34
DİZİN.....	123
KAYNAKÇA.....	132
EKLER	133
Ek 1. Orjinallik Raporu	133
Ek 2. Orijinal Metin	134
ÖZGEÇMİŞ	170

**Bu Tez Fırat Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Koordinasyon Birimi
Tarafindan İSBF.17.06 Numaralı Proje erevesinde Desteklenmiştir. Teşekkür
Ederiz.**

ÖNSÖZ

Devletin resmi kayıtları olan arşiv belgeleri tarihi kaynaklar içinde ana kaynak statüsünde olan önemli bir kaynak grubudur. Osmanlı Devleti, resmi bütün muameleleri kaydederek ciddi bir arşiv oluşturmuştur. Bu özelliği ile Osmanlı Devleti'ni bir yazı imparatorluğu olarak nitelendirmek de mümkündür. Devletin en önemli karar organı olan Divân-ı Hümayûn'da görüşülen ve karar bağlanan önemli konuların kaydedildiği mühimme defterleri bu arşiv kaynakları içinde önemli bir yer tutar. Bu özelliği ile mühimme defterleri sadece Osmanlı tarihi için değil, Genel Türk tarihi, edebiyatı, dili ve sosyolojisi için de dikkatle değerlendirilmesi gereken bir kaynak grubudur.

Üzerinde çalıştığımız defter 1573-1574 yıllarına aittir. İncelediğimiz hükümler ise 1574 yılının belli zamanlarında Divân-ı Hümayûn'da alınan önemli kararları içermektedir.

Bu çalışma, defterin özet, transkripsiyon ve tıpkıbasımı kısımlarını içine alan 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde hüküm özetlerini içeren tablo, ikinci bölümde transkripsiyon, üçüncü bölümde ise tıpkıbasımı yer almaktadır. Çalışmamın sonunda orijinal metne göre hazırlanmış genel bir dizin bulunmaktadır.

Çalışmamın her bir parçasında büyük emeği geçen olağanüstü bir sabırla zamanını ve ilmini esirgemeyen hocam Prof.Dr. Orhan Kılıç'a, bu süreçte daima fikir alış-verişinde bulunduğum arkadaşım Ahmet Kılıç'a ve aileme sonsuz şükranlarımı sunarım.

KISALTMALAR

- Bkz.** : Bakınız
C. : Cilt
DİA : Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
h. : Hüküm
İA. : Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansiklopedisi
L. : Şevval
MD. : Mühimme Defteri
N. : Ramazan
s. : Sayfa
S. : Sayı
vb. : ve benzeri
ZA. : Zilka'de

GİRİŞ

I. Konu ve Kaynaklar

“23 Numaralı ve 1573-1574 Tarihli Mühimme Defteri/s.282-350 (Özet-Transkripsiyon-Dizin)” adlı yüksek lisans tezimiz döneminde Osmanlı Devleti’nin idari, iktisadî, siyasî durumuna ait çeşitli belgeleri ihtiva etmektedir.

Transkripsiyon ve değerlendirmesini yaptığımız bu çalışmada pek çok liva, sancak, nahiye ve köy ismi bulunmaktadır. Bu isimleri olabildiğince doğru okumaya dikkat gösterdik. Bu yer isimlerini bulmak, doğru okunduğundan emin olabilmek veya mukayese yapabilmek maksadıyla pek çok yayınlanmış ve yayınlanmamış arşiv kaynaklarından, sözlük, ansiklopedi, klasik kaynaklar ve tetkik eserden faydalanılmıştır. Özellikle Devlet Arşivi Genel Müdürlüğü’nün yayınladığı *Osmanlı Yer Adları: I-II*, Şuayp İzgi’nin *986 (1578) Tarihli 32 Numaralı Mühimme Defteri [s. 201-400] Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*; M. Tayyip Gökbilgin’in *Kanuni Sultan Süleyman Devri Başlarında Rumeli Eyaleti, Livaları, Şehir ve Kasabaları* adlı Belleten dergisinin cilt XX 78. sayısında yayınlanan makalesi; aynı yazarın, *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik ilmi*; Tuncer Baykara’nın, *Anadolu’nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I Anadolu’nun İdari Taksimatı*; Orhan Kılıç’ın, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti’nin İdarî Taksimatı-Eyalet ve Sancak Tevcihati*, Mehmet Kanar’ın, *Türkçe-Farsça Sözlük*; Şemsettin Sami’nin, *Kamûs-ı Türkî* ve Ferit Develioğlu’nun *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*; eserlerinden çokca istifade edilmiştir.

II. Genel Hatlarıyla Divân-ı Hümâyûn

Divân kelimesi aslen Farsça olup topluluk manasına gelir¹. İslam devletlerinde resmi işlerin görüşülüp karara bağlandığı meclise *divân* adı verilir. Divan eski İran’da malî kayıtların yazıldığı defterlere ve bu defterleri tutan resmî dairelere verilen isimdi. Divânın Farsçada ilk, Arapçada ikinci anlamı “kurul” veya “toplantı”, Osmanlılarda ise “toplantı, kurul, kurul- organ” karşılığında kullanılmıştır². Hümâyûn ise Farsça kökenli bir kelime olup kelime anlamı ise ‘kutsal, mübarek, padişaha ait’dir. Bu iki kelimenin

¹ Mecduud Mansuroğlu, “Divân”, *İslam Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Bakanlığı, C. III, İstanbul, 1978, s. 595.

² Ahmet Mumcu, “Divân-ı Hümâyûn”, *DİA*, İstanbul, 1994, C. IX, s. 430.

birleşimiden oluşan divân-ı hümâyûn ise anlaşılacağı üzere “Padişah divanı” anlamına gelir.

Türkler yer, zaman, mekân farketmeksizin kurdukları her devleti merkeziyetçi gelenek ile yönetmişlerdir. İslamiyetten önce bu merkeziyetçi geleneği kurultay toplantıları ile sembolleştirilirken İslamiyetten sonra gerek Arapça'nın gerekse Farsça'nın etkisiyle bu sembolün adı Divân olarak değişmiştir. Sıkı bir merkeziyetçilikle yönetilen Osmanlı Devleti'nde de Dîvân-ı Hümâyûn merkezdeki en önemli işleri gören makam sahiplerinden oluşur ve padişah adına karar veririrdi.³

Osmanlı Devleti'nde ilk olarak II. Murad döneminde divan Dîvân-ı Hümâyûn vasfını kazanmaya başlamıştır. Edirne'de kurulan bu divana bazen padişah başkanlık eder ve belirli teşkilât kuralları uygulanırdı⁴. Divân-ı Hümâyûn tam gelişmiş şeklini devleti her alanda sistemleştiren ve kanûnnameleri ile devleti hukuki boyutta yeniden düzenleyen Fatih Sultan Mehmed döneminde (1451-1481) olmuştur. Bir bakanlar kurulu niteliğinde olan Divân-ı Hümâyûn en büyük değişimi Fatih döneminde yaşamıştır. Bu dönemden sonra artık divâna padişah değil vezîriâzam başkanlık yapacaktır.

Divân-ı Hümâyûn devlet içindeki önemini XVI. yüzyılın başlarından XVII. yüzyılın sonlarına kadar korumuştur. Yetkileri yavaş yavaş vezir-i âzamin divanına (ikinci divanı) geçmeye başladı. Dîvân-ı Hümâyûn arada bir canlanmasına rağmen XVIII. yüzyıl ortalarında Bâb-ı Âsafî, yani vezîriâzam dairesinin her bakımdan gelişmesi sebebiyle bir merasim ve gösteriş yeri durumuna düşmeye başladı⁵. II. Mahmud'un devlet düzeninin her aşamasını etkileyen reformları etkisini iyice kaybetmiş ve bu reformlar Divân-ı Hümâyûn'un sonu olmuştur. Kabine sistemine geçilmesiyle bu önemli yönetimin organına son verilmiştir.

III. Arşiv Kaynağı Olarak Mühimme Defterleri

Osmanlı bürokrasisinin en temel defter serisi arasında mühimme defterleri yer alır. Mühimme defterleri genel olarak Osmanlı Devleti'nin en yüksek kazai ve idari organı olan Divan-ı Hümâyûn'da alınan kararların suretlerinin kaydedildiği defterler

³ A. Mumcu, “Divân-ı Hümâyûn”. s. 430.

⁴ A. Mumcu, “Divân-ı Hümâyûn”. s. 430.

⁵ A. Mumcu, “Divân-ı Hümâyûn”, s. 431.

yahut bunun ilk sırasında olan defterler şeklinde tarif edilir⁶. Ana konularını; devleti ilgilendiren siyasî, iktisadî, kültürel, sosyal ve harp tarihine dair üst düzey kararlar teşkil eder.

Divân-ı Hümâyûn'da muhtelif işler hakkında birçok defter tutulmaktaydı. Bunların içinde en önemlileri mühimme, ahkâm, tahvîl, ru'ûs, nâme, ahidnâme gibi defterlerdi. Osmanlı Devleti'nin gerek dahilî, gerek haricî birinci ve ikinci derecede önem taşıyan meselelerine ait verilen kararlar ve bunlara dair yazılan fermânların (emir) kayıt olunduğu defterlere mühimme defterleri adı verilmiştir.⁷

XVI. yüzyılın ilk yarısı ve önceki dönemler için tutulmuş mühimme defterlerine şu an için ulaşılamamıştır. Bu tür defterlerin ilk kez ne zaman hazırlandığı ise kesin olarak bilinmemektedir. Ama Divân kayıtları ile ilgili ihtisaslaşmanın kesin hatlarıyla ortaya çıkışının Kanûnî Sultan Süleyman (1520-1566) döneminde olduğu ileri sürülebilir⁸.

Bu defterler, Osmanlı divânından çıkan kararların bir sûretlerinin kaydedildiği bir çeşit zabıtlar hüviyetinde olduğundan, muhtevaları itibarıyla da pek çok araştırma sahasını ilgilendiren özelliğe sahiptirler. Halil İncık, mühimme defterlerindeki hükümlerin, fermânların yazılmasına esas teşkil eden müsveddeler olabileceği kanaatindedir. Hükümler, mühimme defterlerine kaydedilirken fermânı götürecek şahsın isminin boş bırakılıp fermân hazırlandıktan sonra deftere, fermânı götüren şahısla ilgili notların düşülmesi, mühimme defterlerinde kayıtlı hükümlerin fermânlara esas teşkil eden müsveddeler olabileceği kanaatini pekiştirmektedir⁹.

Mühimme Defterleri; hükümlerin sâdır oldukları divânlar bakımından dört ayrı grupta değerlendirilebilir:

1-Padişahın payitahtta bulunduğu sırada, Sadrazam başkanlığındaki divân toplantısından çıkan emirlerin kaydolunduğu mühimme defterleri.

2-Rikâb Mühimmesi: Sadrazamın sefer veya başka bir sebeple payitahttan ayrılırken yerine vekil olarak bıraktığı Rikâb kaymakamı veya Sadaret kaymakamı denilen görevli başkanlığında toplanan Divân'da alınan kararların yazıldığı defterler.

⁶ Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mirî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C. 3, S. 5, İstanbul, 2005, s. 107-139.

⁷ Şuayp İzgi, *986 (1578) Tarihli 32 Numaralı Mühimme Defteri [s. 201- 400] Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006, s. 11.

⁸ Ş. İzgi, *986 (1578) Tarihli 32 Numaralı Mühimme Defteri* s. 13.

⁹ Ş. İzgi, *986 (1578) Tarihli 32 Numaralı Mühimme Defteri*, s. 14.

3-Ordu Mühimmesi: Ordu ile birlikte sefere çıkan sadrazamın sefer sırasında akdettiği Divân toplantılarında alınan kararların yazıldığı defterler.

4-Kaymakamlık Mühimmesi: Padişah ve sadrazamın aynı anda Dersaadet'ten ayrıldığında, devlet işlerini tedvir etmek üzere tayin edilen Sadaret kaymakamının müstakil olarak akdettiği divânlarda alınan önemli kararların yazıldığı defterler.

Mühimme Defterlerindeki kayıtlar, mahalline -muhatap makama- gönderilen berat ve fermanların suretleri hüviyetindedir. Sadrazamın başkanlığında; kubbe vezirleri, Anadolu ve Rumeli kazaskerleri, defterdar ve nişancının katıldığı Divân toplantılarında alınan kararlar, padişah tasdikinden geçtikten sonra kronolojik sıra içinde defterlere kaydedilmiştir.

Mühimme Defterleri'nin tertibinde şekil ve muhtevâ yönünden bir tekâmül göze çarpmaktadır. Klasik döneme ait (1553-1642) ilk defterler başlık taşımazlar. Yazıları daha karmaşıktır. İlk sayfalarda başlık yerine sadece kayıt tarihini belirten Arapça toplantı günü ve onun hemen altında ay ve yıl yazılıdır. Daha sonraları bu usulden vazgeçilerek günler; evâil, evâsıt ve evâhir tabirleriyle onar günlük dilimler hâlinde ifade olunmaya başlanmıştır.

Mühimme Defterleri'nde yer alan konuları devrin; zaman, mekân ve telakkîsi çerçevesinde mühim görülen bahisler teşkil eder. Bazen hüküm metinleri içinde geçen "Bu husûs mevâdd-ı mühimmedendir." veya "Husûs-ı mezbûr mühimmâtıdır." şeklindeki ifadeler ile konuların önemine dikkat çekildiği görülmektedir.

Mühimme defterleri, ihtiva ettikleri konular bakımından Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatına dâir çok önemli birer kaynaktırlar. Bu defterlerden merkezi idârenin taşradaki yansıması, müesseseselerin işleyiş tarzı, ahali arasında cereyan eden hukûki mevzûât ve meselelerin çözümünde takip edilen yol ve usûl, tevcihler, aziller, tımar ve zeâmet sistemleri, harp tarihine dâir kilit noktalar, bir harbin seyri ve geri planı, lojistik, gayrimüslimler, sınır boylarındaki faaliyetler, beldelerin sosyal ve kültürel yapısı ve ilmî faaliyetler gibi birçok önemli konu hakkında malûmât sahibi olmak mümkündür. Mühimme defterleri Osmanlı Devletinin merkez ve taşra teşkilatının idarî yapısı ve çalışma şekilleri, devlet-tebaa ve devlet-esnaf münasebetleri, imar, iskân ve iktisad siyasetleri, iç siyaset, isyanlar bastırma şekilleri, askerî tarih, strateji, dış siyaset ve yabancı devletlerle olan münasebetler gibi birbirinden farklı konular ihtiva ettiğinden eşsiz bir hüviyeti taşımaktadır.

Mühimme defterleri Divân-ı Hümâyûn'un Beylikçi Kalemî'nin en temel kısmını oluştururken yine bu kaleme ait Şikâyet Defterleri, Ahkâm Defterleri, Tahvîl Defterleri, Amedî Defterleri, Teşrifatçılık Kalemî, Sadaret Mektûbî Kalemî Defterleri, Sadaret Kethüdâlığı(Kethüdâ Kitâbeti) Kalemî Defterleri, Çavuşbaşılık Defterleri, Vak'anüvislik Kalemî Defterleride vardır.

IV. 23 Numaralı Mühimme Defteri'nin Tanıtımı ve Transkripsiyon Metodu

Araştırmamıza konu olan 23 Numaralı Mühimme Defteri divanî hatla yazılmış olup toplam 352 sayfadır. Son iki sayfa hariç boş veya tahrip olmuş sayfa yoktur. Defterdeki toplam hüküm sayısı 784'tür. Defterdeki ilk Divan-ı Hümayun oturum tarihi 18 Eylül 1573 (21 Cemaziye'l-evvel 981), son oturum tarihi ise 8 Mart 1574 (15 Zilka'de 981)' tür.

Tarafımızca çalışılan kısmı 282-352. sayfa aralığıdır. Transkripsiyonu yapılan bu kısmın ilk oturum tarihi 10 Şubat 1574 (18 Şevval 981) son Divan-ı Hümayun oturum tarihi 8 Mart 1574 tarihlerini içermektedir. Okunan hüküm sayısı ise 181'dir.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü tarafından neşredilen mühimme defterindeki metoda ve modele büyük oranda uyulmuştur.

Önce Başbakanlık Arşivi'nden 23 Numaralı Mühimme Defteri'nin dijital nüshası temin edilmiş ve transkripsiyonu yapılmıştır. Defterin transkripsiyonu yapıldıktan sonra daha önce yapılan bu çeşit çalışmalardan da istifade edilerek belgelerin özetleri çıkarılmıştır. Araştırmacıların ilgili defterden istifadesini rahatlıkla sağlamak için orijinal metne göre yer, şahıs, kavim, aşiret, cemaat, boy ve oymak adları ile teşkilat ve müesseseleri ihtiva eden bir dizin yapılmıştır.

İncelediğimiz defterde yer alan hükümler muhatap makamlara gönderilen fermân, nâme ve beratların kopyalarıdır. Gönderilen bu hükümler benzerlerinin tam metnini kapsamamakta, elkâb ve öteki formalite kısımları terkedilerek ya da kısaltılarak asıl konuyu ihtiva etmektedir¹⁰.

Mühimme Defterinde genellikle hitâb edilen kişinin rütbe ve mevkisine göre ayrı ayrı formüller geliştirilmiştir. ‘‘Tunus Beğlerbeğisi’ne hüküm ki’’¹¹, ‘‘Bursa beğine ve İznikmit ve Yalakabad kadılarına hüküm ki’’¹² gibi hitâb edilenin rütbe ve mevki‘ veya ismiyle doğrudan konuya girilmiştir.

¹⁰ Ş. İzgi, 986 (1578) Tarihli 32 Numaralı Mühimme Defteri s. XXIII.

¹¹ MD, XXIII, s.293, h.632.

¹² MD, XXIII, s.292, h.631.

Hükme konu olacak mesele açıklandıktan sonra “Buyûrdûm ki” den sonra bir iki kelimelik boşluk bırakılarak “hük-m-i şerîfim ile vardukda” ya da “vusûl buldukda” denilerek devam edilmektedir. Bunun sebebi, sûret yazılırken fermânı götürecekt kişinin henüz belli olmamış olmasıdır. Hüküm temize çekilip fermân haline getirildikten sonra hükmü getirecek kişi belirlenip fermânda isminin yazıldığı anlaşılmaktadır.¹³

XVI. yüzyıla ait hükümlerin genelinde gideceği yere ulaştırılmak üzere kime ve hangi tarihte verildiğine işaret olunmuştur. “Bir sûreti Semendire beğine yazıldı”¹⁴, “Uzun Çavuş’a hüküm ki”¹⁵ gibi. Çıkan hüküm birden fazla yöneticiyi ilgilendirdiği anlarda, “Bir sûreti” kaydıyla dağıtım yapıldığını görmek mümkündür. Defterde bazı hükümlerin altlarında o hükmün sûretlerinin nerelere yazıldığını gösteren kayıtlar bulunmaktadır. Örneğin Delvine Beği’ne gönderilen hükmün¹⁶ altındaki hüküm, “Bu dahi Karlılı Beği’ne hüküm”¹⁷ diye başlamıştır.

Defterdeki kayıtların dikkatlice ve mümkün olan en az hata ile okunmasına gayret gösterilmiştir. Okuma sırasında birçok arşiv kaynağı, sözlükler ve tetkik eserlerden faydalanılmış ancak yine de okumakta zorlandığımız yerlerde (____) ve okuduğumuz lakin doğruluğundan emin olmadığımız yer ve şahıs isimleri ile bazı kavramların yanına ise (?) işareti konulmuştur.

Kelimelerde bulunan ayın harfleri “ ° ” hemzeler ise “ ` ” işareti ile gösterilmiştir. Cümlede üzeri çizili kelimeler dikkate alınmamış, kâtipler tarafından yanlışlıkla iki kez yazılmış kelimeler ise transkripsiyonda da iki kere yazılmıştır.

Belgenin orijinalini ekler kısmına koyularak yanlış veya farklı okumalar için kolaylık sağlamak hedeflenmiştir.

¹³ Ş. İzgi, 986 (1578) Tarihli 32 Numaralı Mühimme Defteri s. XXVI.

¹⁴ MD, XXIII, s.284, h.608.

¹⁵ MD, XXIII, s.290, h.626.

¹⁶ MD, XXIII, s.304, h.663.

¹⁷ MD, XXIII, s.304, h.664.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. HÜKÜM ÖZETLERİ

SAYFA	HÜKÜM NO	HİCRİ TARİH	MİLADİ TARİH	KİME GÖNDERİLDİĞİ	ÖZET
282	603	18. L.981	10. 2. 1574	<i>Flordin dükasına</i>	Flordin'den İstanbul'a tüccarların ve onlara konsolosluk edecek bir yetkilinin gelmesine dair.
282	604	18.L. 981	10. 2. 1574	<i>Rum beylerbeyine</i>	Ohri Kalesinden Peklin Kalesine asker ve bin dört yüz akçenin gönderilmesine dair.
283	605	18.L. 981	10. 2. 1574	<i>Üsküp, Hersek, Bosna beylerine, kadılara ve eminlere</i>	Aşkaralı tüccarların Dubrovnik ve diğer Frenk diyarlarına götürdükleri satılması yasak olan yarak, at, barut, tereke, balmumu, kurşun, tonyağı ve derinin satılmasına engel olunmasına dair.
283	606	18.L. 981	10. 2. 1574	<i>Hüdavendigâr, Karesi, Biga, Saruhan, Aydın, Menteşe, Tek ili ve İçil beylerine</i>	Sancaklarına bağlı kazalara ihracı emrolunan kürekçilerin acilen memur edildikleri yerlere gönderilmelerine dair.
283	607	18.L.981	10. 2. 1574	<i>Karaman beylerbeyine</i>	Karaman'dan ihracı emrolunan kürekçi ve çingânelerin acele yola çıkarılıp sevk olunmalarına dair.
284	608	18.L.981	10. 2. 1574	<i>Tımsıvar beylerbeyine</i>	Tımsıvar'da bulunan barutun Belgrad'a gönderilmesine dair.
284	609	18.L.981	10. 2. 1574	<i>Budun beylerbeyine</i>	Budun'da bulunan top parçaları ile çanlardan ne kadar gönderildiğinin bildirilmesi ve geri kalan top parçaları ve çanların da gönderilmesine dair.

284	610	18.L.981	10. 2. 1574	<i>Karlili beyine ve Ayamavra kadısına</i>	Halkın işlerine bakıp, teftiş eden ve devlet malını zarardan korumakla görevli Emin Hasan'ın halktan öşürü aynen ve vaktinde almayıp bir iki sene sonra isteyerek halkı zarara soktuğundan dolayı öşürlerin tam vaktinde alınması emrine dair.
285	611	18.L.981	10. 2. 1574	<i>Kürekçi ihraç edecek olan yerlerin kadularına</i>	Kürekçi çıkarmalarına dair emir verilen kazalardaki on yedi evden bir kürekçi yazılıp bunların nevruzdan önce donanmaya yetiştirilmesine dair.
285	612	18.L.981	10. 2. 1574	<i>Hersek beyine</i>	Dubrovnik tüccarlarının yasak olmayan ticaret mallarından zırh, yapağı, deri ve koyun derisi almalarına engel olunmamasına dair.
285	613	18.L.981	10. 2. 1574	<i>Prizrin Beyine</i>	Otuzbeş düşman gemisi Ölgün(?) Kalesi önünde bir gün bir gece kaldıktan sonra Budok harp limanına gittiği ve yetmiş kadar geminde Kutor Limanı'na gittikleri haberi kesinleştiğinde kalelere zarar vermemeleri için korunulmasına dair.
286	614	18.L.981	10. 2.1574	<i>Bazarcık, İnönü, Eskişehir, Domanıç ve Göl kadularına</i>	Bilecik madeninde yuvalık hizmetinde olan müselleme ve piyade hizmetinde olanların hububat alıp yetiştirilebilmeleri hakkında.
286	615	18.L.981	10. 2.1574	<i>Mekke-i Mükerrrem'e şerifine</i>	Hayber Kalesi civarına gelen asi Anze aşireti kalenin hububat hurma ve mallarını yağmalayan, kadınlarına tecavüz eden, adam

					katledenlerin takiplerine ve aldıkları malların geri alınmasına dair.
287	616	18.L.981	10. 2.1574	<i>Şam beylerbeyine</i>	Hayber Kalesi ahalisini hububat ve mallarını yağmalayan Anze aşiretinden ve diğer saldıranlardan korumak üzere Şam'dan bin nefer asker gönderilip cezalandırıldıktan sonra Hayber Kalesinde dört yüz neferin bırakılmasına dair.
287	617	18.L.981	10. 2.1574	<i>Kefe beyine</i>	Balkoğu isimli yerde iki gemi inşasına ve kürekçi olarak suçluların kaydedilip Kefe Kalesinden ve diğer kalelerden yeterli miktarda tüfenkçi ayrılmasına dair.
287	618	18.L.981	10. 2.1574		Cezayir beğlerbeğisi Ali'nin haslarından olan Sisam Adası'ndaki bağ ve bahçelerine Hasan isimli bir kişinin verdiği zararın bildirilmesine ve bu konuda emr-i şerif gönderilinceye kadar beklenilmesine dair.
288	619	18.L.981	10. 2.1574	<i>İçil beyine</i>	Silifke kazasına bağlı Akçelimanda inşa olunan kalede sarnıç yapılmasına dair.
288	620	18.L.981	10. 2.1574	<i>Malkara, Hayrabolu, Keşan ve Ergene kadularına</i>	Fermanla toplanan hububatların ücretleri verilerek tedarik olunacak arabalarla acil olarak Rodosçuk'a gönderilmelerine dair.
288	621	18.L.981	10. 2.1574	<i>Tekfurdağı kadısına</i>	Malkara, Hayrabolu, Keşan, Ergene kazalarında Tekfurdağı'na arabalarla gelecek zahireler narh üzerinden alınarak erzak yerlerinde korunulması

					hakkında.
288	622	18.L.981	10. 2.1574	<i>Çorlu kadısına</i>	Kurd isimli birinin evini basıp kızını kaçıran ve elbiselerini alan Bali, Mahmut ve İsa'nın mahkemeye verilmesini, cezaları sabit olursa küreğe konulmak üzere İstanbul'a sevklerine dair.
289	623	18.L.981	10. 2.1574	<i>Rumili'nin Sağkol kadularına</i>	Rumili'nin Sağkol kazalarında olan yeniçerilerin sefer için İstanbul'da belirlenen yerlerdeki nöbetçilikleri hakkında.
289	624	18.L.981	10. 2.1574	<i>Samison kadısına ve Ali Çavuş'a</i>	Hazırlanması emrolunan tel, halat ve iplerin miktarının bildirilmesi ve ne zamana yetiştirilip, defterinin tutulması hakkında.
289	625	18.L.981	10. 2.1574	<i>İlbasan beyine</i>	Draç limanı önünde on bölük geminin geçtiğine ve buranın savunmasının önemli olduğundan Delvine sancağının sipahilerinin bu kalenin savunmasına gitmelerine dair verilen emir hakkında.
290	626	18.L.981	10. 2.1574	<i>Vize kadısına</i>	Vize kazasında hırsız ve haramilerden sipahi olanların hapsedilmesine sipahi olmayanların ise yargılanması dair.
290	627	18.L.981	10. 2.1574	<i>Diyarbakir beylerbeyine</i>	Seydi Süleymani sancağında Zenpiran taifesinden ve Gölyan cemâatinden ve Tirman taifesinden yol kesen ve haramilik edip, ölen babası İmadiye hakimi Sultan Hüseyin'in cenazasına gidecek

					olan Kubat'a mani olan ve İmadiye Kalesini tamamen yıkanların idam edilesine dair.
291	628	18.L.981	10. 2.1574	<i>Zeynel Bey'e</i>	Ölen babası İmadiye hakimi Sultan Hüseyin'i defin için giden oğlu Kubat'a engel olup yol kesen, eşkıyalık eden ve İmadiye Kalesini tamamen yıkan Seydi Süleymani sancağı dahilindeki Zenpiran taifesi ve Gölyan cemâati asilerinin cezalandırılmalarına dair.
291	629	18.L.981	10. 2.1574	<i>Karaman beylerbeyine ve Konya kadısına</i>	Devlet mallarının tahsilinde ve güherçile hizmetinde kullanılan Konya Kalesi askerlerinin diğer Karaman Kaleleri askerleri gibi derya hizmetine tayin olunmadıklarına dair.
292	630	18.L.981	10. 2.1574	<i>Menteşe beyine, Peçin, Seravlos kadılarına</i>	Seravlos kazasının Kuyucu köyünden Pir Ali uzun zamandır piyade oğlu piyade olduğu halde iltizam alarak subaşılık edip piyadelerin akçelerine el koyup, zulüm ve saldırılarından dolayı kürek cezasına çarptırılmış ancak vaktinde yakalanamadığından dolayı Kıbrıs'a sürgün edilmesine dair.
292	631	18.L.981	10. 2.1574	<i>Bursa beyine, İznikmit, Yalakabad kadılarına</i>	Bursa'nın Hersek Köyündeki Ali Re'is'in evini basıp özel eşyalarını çıkartmak için karısını işkencelerle çocukları ile beraber öldüren Ahmet ve hamal Mehmet'in yakalanıp mahkemeye götürülmelerine dair.
293	632	18.L.981	10.		Tunus'un ele geçirilip Osmanlı'ya bağlanmasına dair.

			2.1574		
294	633	18.L.981	10. 2.1574	<i>Cezayir-i Garp'da bulunan Moka? Bey'e</i>	Cezayir'in ele geçirilip Osmanlı'ya bağlanması konusu beğlerbeğisi olan Ahmet'e yazılmış ve bu işte ondan yardım istenilmesine dair.
294	634	18. L.981	10. 2.1574	<i>Tunus'da Kâid Ramazan'a</i>	Tunus'a gitmek üzere bulunan donanmaya hizmet ve yardımda bulunulup donanma İstanbul'a gelirken ailesi ve adamları ile beraber kendisinde gelmesine dair.
294	635	18.L.981	10. 2.1574	<i>Rum beylerbeyine ve Yeniil kadısına</i>	Vaktiyle tehlikeli ve korkulacak bir yer olan Yeniil Kazası'ndaki _____hisar ve Karatok mevkileri eşkiya yatağı olub bu bölgede katil ve soygunculuk yapıldığından buranın eski şenlik haline tekrar döndürülmesi hakkında.
295	636	18.L.981	10. 2.1574	<i>Dergah-ı Mualla'm çavuşlarından Bostan(?) Çavuş'a</i>	Kazdağı'nda serbestçe av yapan Türk halkının tüfenklerinin ellerinden alınıp cezalandırılmasına dair.
295	637	18.L.981	10. 2.1574	<i>Eyne kadısına</i>	Manisa'dan gelip Kazdağındaki devlete ait av bölgelerine ve korularına yerleşen Kızıl Keymenlü? Yörük halkının buralarda kışlamalarına izin verilmesine ve zarar verdikleri durumunda cezalandırılmalarına dair.
295	638	18.L.981	10. 2.1574	<i>Silistre beyine</i>	Silistre beği yanında bulunan sipahilerin isimlerini ve tımarlarının baş karyelerini içeren bir defterin gönderilmesi hakkında

295	639	18.L.981	10. 2.1574	<i>Kefe beyine</i>	İnşa olunan gemiye gerekli olan demir alâtı, halat ipi ve halatın gönderilmesine dair.
296	640	18.L.981	10. 2.1574	<i>Trabzon beyine</i>	Canik sancağından getirilip Samsun İskelesine indirilen arpa, un, hububat ve halatın İstanbul'a gönderilmesine dair.
296	641	18.L.981	10. 2.1574	<i>Gümülcineye varınca yol üzerinde bulunan kadılara</i>	Halat ipi yapımı için Gümülcine'ye gönderilen paranın güvenli bir şekilde yerine götürülmesi hakkında.
296	642	18.L.981	10. 2.1574	<i>Mısır beylerbeyine</i>	Merhum Valide Sultan'a ait gemilerin, çok fazla yük taşımalarından dolayı batması sonucunda iltizama verilmelerine dair.
297	643	18.L.981	10. 2.1574	<i>Rum beylerbeyine</i>	Çorum, Amasya ve Canik sipahilerinden donanma seferine katılmayanların tımarlarının ellerinden alınmasına dair.
297	644	18.L.981	10. 2.1574	<i>Koyun Çavuş'a</i>	Mekke-i Mükerreme ait Filibe'den gönderilen demirin Ahteman(?) ve Samakov kazalarınca ihmal edilmesinden dolayı gönderilemeyen demirin acilen gönderilmesine dair.
297	645	18.L.981	10. 2.1574	<i>Zaçesne beyine</i>	Yeni yapılan Graniçe Kalesinin Pelesne(?) ve Çaklofça Kalelerinden askerler gönderilip, Hüsrev'in azebler ağası, Osman'ın azebler kethüdası ve Ahmed'in azebler re'isi olarak ta'yinlerine dair.
297	646	18.L.981	10. 2.1574	<i>Bosna beyine</i>	Yapılmakta olan Gradişka Kalesine gerekli olan tuğlaların nakli için Semendire'den iki bölük geminin geleceğine dair.

298	647	18.L.981	10. 2.1574	<i>Semendire beyine</i>	İnşa olunan Gradeşke kalesi için gerekli olan tuğlaları götürmek üzere iki bölük geminin gönderilmesine dair.
298	648	18.L.981	10. 2.1574	<i>Edirne'de bulunan padişah mütevellisine</i>	Önceden nişancı olup şimdi Dulkadiye Beğlerbeğisi olan Mehmet'in, hassından olan Vize sancağına tabi Hok Sabık köyünün padişahın evkafına dahil edilmesine dair.
298	649	18.L.981	10. 2.1574	<i>Ulak hükmü</i>	Françe beyzadesi Cermen Bey bir yoldaşı ve Hersek beği adamı Mustafa ile Dubrovnik'e gideceğinden menzil atı verilmesine dair.
298	650	18.L.981	10. 2.1574	<i>Dubrovnik beyine</i>	Françe'ye ferman götürecek olan Françe beyzadesiyle yanında iki adamın güvenli bir şekilde Françe'ye gönderilmesi hakkında.
298	651	18.L.981	10. 2.1574	<i>Bosna beyine</i>	Vişegrad Kalesinin eski dizdarı Cebbar Kale zahiresini telaf ettiği isbat olursa zarar bedelinin ödettirilmesine dair.
299	652	18.L.981	10. 2.1574	<i>Bağdad beylerbeyine ve kadısına</i>	Eburiş Beği Minha Beğ üzerine gönderilen, tedbirsizliği ve ihmali yüzünden yirmibeş yeniçerinin bu muharabede ölümüne sebebiyet veren ve Bağdat'a döndükten sonra yeniçerileri beğlerbeği aleyhine teşvik eden kullar ağası Ali hakkında bizzat araştırma yapmalarına dair.
299	652	18.L.981	10. 2.1574	<i>Mağrib-i Trablus beylerbeyisine</i>	Trablus Arap reislerinden çavuş Ferhat'ın geri dönecek donanma ile İstanbul'daki ailesini ziyaret etmeye izin verildiğine dair.

300	653	18.L.981	10. 2.1574	<i>Belviran, Aladağ, Eskiil ve Turgud kadılarına</i>	Kıbrıs'a sürgün edileceklerin Bilviran, Aladağ, Eskiil ve Turgut kadıları tarafından bizzat sevklerine ve kürekçilerinde yardımcıları tarafından gönderilmelerine dair.
300	654	18.L.981	10. 2.1574	<i>Mehmed çavuş 'a</i>	Bilviran, Aladağ, Eskiil ve Turgut kadılarına mufassal emrine göre ihracı ferman olunan kürekçilerin ve yararlı kişilerin gönderilmesine dair
301	655	18.L.981	10. 2.1574	<i>Silivri, Vize, Çorlu, Ereğli kadılarına</i>	Silivri kazasının Halkalı Köyünden sipahi Mürüvvet'in evini basıp adamlarını katledip ve daha nice cinayet işleyen gayri müslimlerden İstanbul'a getirilen Bostancı Poli ve diğer eşkiyaların toplandıkları ev ve saklandıkları yer olan Silivri kazasının Sekidli Köyünden Kasım'ın ve Feriheddin Köyü'nden Mustafa'nın ve Karlı ve Göğelü Köyü'nden istafanos'un ve Ayaş Köyü yabanındaki arayıcılarında koyunlarının kaybolmasına dair.
301	656	18.L.981	10. 2.1574	<i>Samakov kadısına</i>	Karadağ gayri müslimlerinden olup, kaçan bir kısım esirlerin yakalanmasına dair.
302	657	18.L.981	10. 2.1574	<i>Diyarbakir beylerbeyine ve defterdarına</i>	Mardin cizyesini üç seneliğine kiralayan Habur beği, iki senenin cizyesini toplamış diğer iki seneyi de borç senedi karşılığında zabt etmesine dair.
302	658	18.L.981	10. 2.1574	<i>Cezâyir-i Garb beylerbeyine</i>	Düşman donanması bazı Arap topluluklar ile işbirliği yapıp işgal ettikleri Medine-i

					Tunus'un büyük bir donanma ve Cezayir askeri ile korunmasına dair.
303	659	18.L.981	10. 2.1574	<i>Trablusgarb beylerbeyine</i>	Asi bazı Araplarla birleşip Medine-i Tunus'u zapteden düşman donanması üzerine ilkbaharda büyük bir donanma ile hareket edileceğinden dolayı yapılan savaş hazırlığına dair.
303	660	18.L.981	10. 2.1574	<i>Tunus beylerbeyine</i>	İlkbaharda donanma harekete geçeceğinden şimdiden harp hazırlığı yapıp Kıbrıs tersanesi için gerekli olan maddelerin ulaştırılmasına dair.
303	661	18.L.981	10. 2.1574	<i>Rumili beylerbeyine ve kadılarına</i>	Uzunca Akhas Köyünü basub Nesimi adında birini ve Edirne Kazasında Mustafa'yı katledip takipteki memur Uzun çavuş ile savaşan Şahin Beğ oğullarının, akrabalarının ve yoldaşlarının yakalanmasına dair.
304	662	18.L.981	10. 2.1574	<i>Diyarbakir beylerbeyine</i>	Gezici gurbet ve Hikiyyan(?) ve Cenkan(?) kabilelerinin kürek çekmeğe gücü yeten gençlerinin nevruzdan önce tersaneye ulaştırılmasına dair.
304	663	18.L.981	10. 2.1574	<i>Delvine beyine</i>	Islah edilecek Krolş Nahiyesi ile on üç köyün itaat ettirilme emrinde Karlili, Yanya, Avlonya, Elbasan ve Ohri Sancakbeğlerinin askerleri ve Tımarlı birlikleri ile yardıma geleceklerine dair.
304	664	18.L.981	10. 2.1574	<i>Karlili beyine</i>	Delvine Sancağı'na bağlı on üç köyün ıslâhı için Karlili Sancağı'nın askeri birliklerinden yardım istenmesi hakkında.

304	664	18.L.981	10. 2.1574	<i>Bağdat beylerbeyine</i>	İki bin kantar barut ve bin kantar güherçilenin acil bir şekilde Trablus İskelesi'ne ulaştırılması hakkında.
305	666	18.L.981	10. 2.1574	<i>Klis beyine</i>	Ostoraçfa-i 'Atik Kalesi'ne yapılmış bir kayık gibi iki tane daha yapılması ve bu kayıkların yapımında derya kalelerine ait askerlerin kullanılması hakkında.
305	667	18.L.981	10. 2.1574	<i>Yanbolu, Ahyolu, Aydos, Karinabad kadılarına</i>	Mustafa Çavuş'un çengâne halkından tersaneye yazacağı kürekçilerden kaçıp kazalar içinde saklananlar arasında her beş evden bir kürekçi yazılması şartıyla gönderilmelerine dair.
306	668	18.L.981	10. 2.1574	<i>Haleb defterdarına</i>	Ödeneği peşin altın olarak ödeyeceğine söz veren güvenilir kefillerden birine Halep'deki bir mukâ'atın kiraya verilmesine dair.
306	669	18.L.981	10. 2.1574	<i>Silivri kadısına</i>	Silivri Kazası'nın Şahduru Köyü halkı çayır vesair hizmetlerine karşılık üç menzil atı besledikleri sebebiyle affedildiklerine dair.
306	670	18.L.981	10. 2.1574	<i>Van beylerbeyisi Ahmed Paşa'ya</i>	Van kullarından Arnavut Ahmed'e verilen tımardan sonra tekrar gedik alındığının araştırılmasına dair.
307	671	18.L.981	10. 2.1574	<i>Filiba kadısına</i>	Filiba'ye getirilen demir aletlerinin kira hayvanları ile kira hayvanları olmazsa kaledeki mîrî develerle İstanbul'a acilen ulaştırılmaları hakkında.
307	672	18.L.981	10. 2.1574	<i>Kıbrıs beylerbeyine</i>	Kıbrıs'ın düşman ve korsanlardan korunması için Tarsus, İçel, Sis ve Alanya

					beğlerinden sipahiler ve zahire istemelerine dair.
307	673	18. L .981	10. 2.1574	<i>Kıbrıs beylerbeyine</i>	Hazırlanan bin beşyüz kantar barut ve mirî şeker ve kendiri Rodos Beği Kaya vasıtası ile İstanbul'a gönderilmesine dair.
307	674	18. L. 981	10. 2.1574	<i>Rodos beyine</i>	Kıbrıs'dan naklolunacak bin beşyüz kantar barut ile mîrî şeker ve kendirin taşınması için gemilerle gönderilmesine dair.
308	675	18. L .981	10. 2.1574	<i>Haleb kadısına ve Canbolat Bey'e ve Haleb defterdarına Hâma ve Maarratü'l-Mağrib'in kadılarına</i>	Maarratü'l Mağrib Kazası'ndaki Havâss-ı Hümâyûn mültezimi Yusuf, babası ve adamları halktan çeşitli bahanelerle para alıp zulüm ve zorbalık ettikleri durumunun genel bir teftişe tabi tutulub araştırılmasına dair.
308	676	18. L .981	10. 2.1574	<i>Karaman'da Mehmed Çavuş'a</i>	Karaman'daki kalelerin askerleri donanma hizmetine çağrılmayıp bölgelerindeki güherçile işlerinde ve vergi tahsillerinde bulunmalarına dair.
309	677	18. L. 981	10. 2.1574	<i>Növesin ve Mostar kadılarına</i>	Növesin Kazası'nın Esleyyene Nahiyesi'ndeki kısmen ziraat ve kısmen kışlak olarak kullanılan yerin verdiği ürün ve taşıdığı mali kıymetinin bildirilmesine dair.
309	678	18.ZA. 981	8. 3. 1574	<i>İstanbul'dan Tımişvar'a varınca yol üzerinde bulunan kadılara</i>	Tımişvar beğlerbeğisi Cafer'in adamları ve Tımişvar'a gönderilecek adamların Tımişvar yolu üzerindeki menzillere yardım etmelerine dair.
309	679	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Trablusgarp beylerbeyine</i>	Trablusgarp'a vardığı zaman hazır bulunmak üzere donanmaya beşyüz kantar barut

					ve on bin adet ziftin teslim edilmesine dair.
310	680	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Budun beylerbeyine</i>	Sancaktaki asker halkı ile ümera kişilerinin her türlü savaş araç ve gereçlerini hazırlayıp yeni bir emre kadar beklemlerine dair.
310	681	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Timuşvar beylerbeyine ve kadısına</i>	Modova Sancak beği Mahmut Beğ'den halkın şikâyetlerini barındıran bölgeden gelen şikâyetnamenin bir sureti gönderildiğine ve yazılanlara göre araştırma yapılmasına dair.
310	682	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Kıbrıs beylerbeyine</i>	İskenderiye'ye gönderilen gemilerle Kıbrıs'a gelecek olan Rodos beği Kaya'ya beş yüz kantar barut ile beş yüz adet yuvalağın teslimine dair.
311	683	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Erzurum beylerbeyine</i>	İstanbul'a getirilmişken kaçıp Erzurum'da bir tımar elde eden Mustafa ile Hasan Kalesi'nin eski ağası Allahverdi'nin yanında bulunan Abdi'nin yakalanmalarına dair.
311	684	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Bosna beyine ve Saray kadısına</i>	Merhum Hüsrev Beğ'in fethettiği yer olan Makrojol(?) diye bilinen yer Sultan Süleyman Han tarafından şahsına vakf olunmuş oda Bosna ve Saray'daki cami ve imareti vakfına tahsis ettiği yerlerden Nadin nahiyesine bağlı tımara verilmiş bazı çiftlik ve meraları tekrar Hüsrev Beğ'in evkafına verilmesine dair.

311	685	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Haleb defterdarına</i>	Erzurum yeniçerilerinin Halep hazinesinden verilen maaşlarının Erzurum'a gönderilmesine dair.
311	686	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Diyarbakir defterdarına</i>	Erzincan gümrüğü mukataasının Erzurum defterdarlığına bağlandığına dair.
312	687	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Erzurum defterdarına</i>	Devlet hazinesinin Erzurum tarafı müstakil bir defterdarlık olup devlet maliyesine ait konularda yardım edilip, korunulacağına dair.
312	688	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Erzurum defterdarına</i>	Gürcistan halkının cizyelerinin bir defterde olması cizyelerin toplanmasını zorlaştıracığından her nahiye ve köyün cizyelerinin ayrı deftere kaydedilmesi hakkında.
312	689	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Erzurum defterdarına</i>	Erzurum defterdarlığına bağlı mukataalara talip olan tımarlılardan yüz bin akçeden fazla iltizam edenlere binbeşyüz akçe ile verilmesine dair.
312	690	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Yanbolu, Ahyolu, Aydos, Karinabat kadılarına</i>	Çingâne halkının cemaat başı olup kendi cemaatinden her beş neferden birini kürekçi yazmak üzere görevlendirilen çavuşlardan Mustafa, Çeribaşı tayin edilip kürekçi yazmaya başlasına rağmen kaçan kürekçilerin yakalanıp kürekçi yazılmalarına dair.
313	691	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Trablus hakimi Ahlet'e</i>	Savaş hazırlığı yapılmasına dair.

313	692	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Kırkkilisa kadısına</i>	Kazadan donanma için istenilen ağaçların vaktinde gönderilmelerine dair.
314	693	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Mısır beylerbeyisine</i>	Mısırdaki çavuşların sayısı dört yüz elli kişiye ulaşmış, çalışanların dahi yeterli sayıda olduğu fetihden sonra çavuş ve çalışanların standart sayıya indirilmesi hakkında.
314	694	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Antalya ve Eğirdir kadılarına</i>	Bir senede iki yüz adam katleden katillerin, halktan zorla para alıp ve birçok zulüm ve saldırı yapmalarına rağmen eski Tekeli beği Hasan tarafından himaye edilip ve Antalya kadısı tarafından da para karşılığında yardım edildikleri durumlarının incelenip, hak iddia edenlerin mahkemede savunulmalarına dair.
314	695	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Erzurum beylerbeyine</i>	Hasan Kalesi'nde dolandırıcılık yapıp kaçarak Erzurum'da tımar elde eden Musrafa'nın yakalanıp İstanbul'a gönderilmesi hakkında.
315	696	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Kastamonu kadısına</i>	Donanma için kesilen ve gönderilen kerestelerin kesicileriyle çekicilerine verilmeyen paraların kimde kaldığının araştırılmasına dair.
315	697	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>İçil beyi Veli Bey'e</i>	İnşa olunan kalenin yağmurdan sonra yıkılmasının sebebinin bildirilmesi ve yeniden onarımına dair.
315	698	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Trablusgarb'da Fizan beyi olan Ali Bey'e</i>	Vaktiyle Fizan beylerbeyliğinde bulunan Murat, Turgut ve Ali Paşaların zamanında bu ada tamir edilmiş ve üç bin miskal altın kıymetine verilmesine rağmen halen adada zorluklar meydana geldiğinden dolayı iki yüz bin

					salyanesi kendine ayırdıktan sonra geri kalanın Trablusgarb beylerbeyisine teslimine dair.
316	699	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Batum beyi Kasım Bey'e</i>	Güzel Melik Sancağı'nda bulunan kendirin acilen Trabzon'a gönderilmesi hakkında.
316	700	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Trabzon beyi 'Ömer Bey'e</i>	Güzel Melik Sancağı'ndan tedarik olup Batum Beği Kasım'ın kira ile Trabzon'a göndereceği kendirin tersaneye ulaştırılmasına dair.
316	701	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Burusa beyine</i>	Sancağı dâhilinde gönderilmesi gereken mîrî kerestenin sevkine yardım edilmesi hakkında.
316	702	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Kereste tevzi ve kesdirilmesi ferman olunan yerlerin kadılarına</i>	Kesdirilmesi emrolunan kerestelerin acele hazırlanmasına dair.
317	703	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Bağdat beylerbeyine ve kadısına</i>	İmam Musa Kâzım evkafı idarecisi İsmail'in rafizi ve şii' olup halka, İmâm-ı Âzâm ve İmâm Âhmet Hanbeli'nin mezarına zararı dokunduğu sebebiyle hapsine ve uygun birinin vakfa memur edilesine dair.
317	704	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Erzurum beylerbeyine</i>	Pertek Sancağı beği Baysungur'un Çemişkezek, Sağman, Pertek ve Malazgirt halkının istekleri üzerine Pertek Kalesi hisarlarının tamirini bildirmesine dair.
317	705	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Bergos kadısına</i>	Bergos köylerinden karaca avına giden birinin balta ile katledilmiş ve sonrasında tekrar eden bu tür cinayetlerin önlenip, katillerinin bulunup varislerine diyet verilmesi hakkında.

318	706	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Trablus-i Mağrip beylerbeyine</i>	Murat, Turgut ve Ali Paşalar zamanında değeri bin yüz kırk miskal tutan Fizan Sancağı'nın gelirlerinden Fizan beğine iki yüz bin akçe verilmesine dair.
318	707	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Daha önce Klis Beyi olan Hüsrev Bey'e ve Sofya, Radomir kadılarına</i>	Radomir Kazası'nda zulme bırakılmış yirmibeş köyün cizyelerinin eski kadısı Muhittin'den alınmasına dair.
319	708	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Mısır beylerbeyine ve kadısına</i>	Mısır'da şeyh olan Süleyman'ın açıklaması üzerine eski şeyh Allâm'ın halka zulmettiği ve zimmetinde devlet malının kaldığı durumunun araştırılmasına dair.
319	709	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Kapudan Ali Paşa'ya</i>	Donanmaya gerekli olan kerestelerin nakli için bir limanın gerekli olması sebebiyle Payaz civarına taş dökerek bir liman yapılmasına dair.
319	710	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Antalya kadısına</i>	Kıbrıs'a Antalya kazasından sürgün edilecek kişilerin uygun mevsimde gönderilmelerine dair.
320	711	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Samakov Emni Koyun Çavuş'a</i>	Uçları çelik olmak üzere bin tane kazma bin tane adi kazma ve iki bin tane kürek yapıp gönderilmesine dair.
320	712	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Niğde beyine</i>	Ereğli Kazası'nın İshak Köyü'nden Seydi ve Ahmet isimli kişilere sahte şecere verip onların seyitlik iddia etmesine sebep olan Niğde'deki Emirşah isimli kişinin yakalanıp İstanbul'a gönderilmesine dair.

321	713	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Diyarbakir beylerbeyine</i>	Beni Rabia Sancağı'na tabi Arab'dan bazı cemâatler daima isyan üzere olup Halep'e tabi bazı yerleri basıp nüfus katletmeyi, binlerce hayvan sürüp götürmeyi ve mal yağmalamayı alışkanlık haline getirdikleri sebebiyle cezalandırılmalarına dair.
321	714	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Üsküdar ve Bedros kadısına</i>	Tophane için gerekli olan kömürlerin yakılmasına dair.
322	715	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Kıbrıs beylerbeyine</i>	İstanbul'dan giden kadirge ile bin beş yüz kantar barut ve beş yüz yuvalak gönderilmesine dair.
322	716	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Çorlu kadısına</i>	Çorlu'da katledilen müderris Nurettin'in katilleri yakalanmasına dair.
322	717	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Budun beylerbeyine</i>	Zaçesne Sancağındaki kalelere gerekli olan barut için İznorvik Sancağında bulunan güherçile toprağının işletilecek derecede olup olmadığının araştırılmasına dair.
323	718	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Üsküb ve Manastır ve Pirlepe kadılarına</i>	Sahte para basıp halkı dolandırmakla suçlanan bir çingânenin suçunun araştırılması hakkında.
323	719	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Ohri Beyi'ne ve Akçehisâr kadısına</i>	Ohri Sancağı haslarından Musa Nahiyesi'ne tabi Yelen Köyü'nün İşim Kalesi'ne giden yol üzerinde ve ormanlar arasında olup bazen cinayet dahi işlenen bu ıssız yerin köy halkı tarafından korunmasına dair.

323	720	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Yeniçeri Ağasına</i>	Şıra hizmeti için ulüfesiz acemi oğullarından beş kişinin görevlendirilmesine dair.
324	721	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Erzurum beylerbeyine</i>	Hasan Kalesi'nin yukarı ve aşağı kalelerindeki nöbetçi amirlerinin görevli olduğu yerlerde hizmet etmelerine dair.
324	722	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Kastamonu beyine ve Eflani kadısına</i>	Halka tecavüzünden dolayı hapsedilmişken kaçan Cafer'in yakalanıp, suçları mahkeme huzurunda sabit olunca muhafızlar gözetiminde İstanbul'a sevkine dair.
324	723	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Rumili beylerbeyine</i>	Elbasan Sancağı'nda Baştova Kalesi'nde alınıp Yanya Kalesi'ne gönderilen neferin Yanya Kalesi'nde ihtiyaç olmaması sebebiyle eski yerine iadesine dair.
325	724	15. ZA.981	8. 3. 1574	<i>Şam beylerbeyine</i>	Şam Vilayeti'nden hazineye her sene ikiyüz bin altın gelirken iki yıldır bu gelirin yarıya düşmesinin sebebinin açıklanıp, hazineye ödenmesi gereken payın ödenmesine dair.
326	725	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Cebele beyine</i>	Cebele Sancağı'nın senelik malının tahsilde ihmali görüldüğü için sancak beğinin azledilip yerine atanan sancak beğinin ödenmeyen senelik malı göndermesine dair.
326	726	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Safed beyine</i>	Hazineye ait senelik malın tahsil edilip gönderilmesine dair.
327	727	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Gazze beyine</i>	Gazze Sancağı'na ait senelik verginin geri kalanının tahsil edilip gönderilmesine dair.

327	728	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Gazze beyine</i>	Varissiz vefat eden yeniçeri Ali'nin mirasının İstanbul'dan gönderilen yeniçeri ağası Cafer'e teslimine ve borçlarının devlet tarafından ödenmesine dair.
328	729	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Tımışvar beylerbeyine</i>	Cenat Sancâğı'ndaki güherçilenin madenleri için her beş haneden birer araba ve her arabada iki çeki odun dağıtılıp odunları teslim edenlerin bir defterinin gönderilmesine dair.
328	730	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Tımışvar beylerbeyine ve defterdarına</i>	Göle ve Sığla Sancakları'nın bazı köylerindeki güherçile işinde kullanılmak üzere Çenad Kalesi hisar erenlerinin bölükbaşılardan ve topçularından neferler gönderilmesine dair.
329	731	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Tımışvar beylerbeyine ve defterdarına</i>	Güherçile madenine işçi tayin edilen köylere, sancakbeğinin adamları, askerleri ve tımar sahipleri tarafından yapılan müdahalenin yasaklanmasına dair.
329	732	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Bosna beyi Ferhad Bey'e</i>	Sancağa ait bazı yerlerde yapılan mescit ve köprülerin yapımında hizmetleri olan köylerin muaf tutulması kararının tekrar gözden geçirilip, muaf kararı yerinde olanların muafiyetleri devam ettirilip, bu kararın dışında olanların ellerindeki muafiyet belgelerinin toplanıp gönderilmesine dair.
330	733	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Vulçitrin sancakbeyi Hızır Bey'e</i>	Filibe'ye kazasına tâbi Muhsaldan(?), Turuklu?, Basnuç(?) ve Demirtaşlı Köyleri Üsküdar'daki sultan imareti vakfına bağlı olup muaf olduklarından ötürü akıncı yazılmamalarına dair.

330	734	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Budun beylerbeyine</i>	Filek'den üç mil mesafede Usturumca? mevkinde düşman tarafından yapılan palankanın Nemçe Kralına haber verip ortadan kaldırılmasına dair.
330	735	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Bosna beyi Ferhad Bey'e</i>	Ofçabolu yürükleri subaşısı vasıtasıyla yuvalak dökülmesi için İstanbul topçularının bölükbaşlarından Mehmet bölükbaşının tayinine dair.
331	736	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Yalovaç kadısına</i>	Cinayet ve yağmacılıkta ünlenmiş Şemsâlettin'in yakalanması ya da öldürülmesi için zemet sahibi Abdi'nin görevlendirilmesine dair.
331	737	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Hüdevendiğâr beyine</i>	Rumeli'den Bursa'ya geçen çingânelerin katlinden dolayı ikisinin idam edilip, birinin de hapsedilip muhafız gözetiminde İstanbul'a sevkine dair.
332	738	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Van beylerbeyine</i>	Gönderilen defter gereğince bazı tımarların yönlendirilmesine dair.
332	739	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Klis beyine</i>	Venediklilerden alınan palankalar, kaşkallar ve kaleler tayin olunan sınıra kadar zaptedilip, tahrir işinde Saray Kadısı'na yardım edilmesine dair.
333	740	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Van beylerbeyine</i>	Ulûfeleri Diyarbakır hazinesinden verilmek şartıyla Erciş Kalesi görevlilerinin sorumluluğuna verilen iki yüz kantar güherçileye dair.
333	741	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>İznikmit kadısına</i>	Üsküdar'a tabi Darıca, Tuzla, Filiger ve Pendik Köyleri'nden mîrî için İznikmit'de merhum Pertev Paşa binasına kireç yakmak üzere giden kireç yakıcı gayri Müslimlerin sayılarının

					artılmasına dair.
334	742	15 ZA 981	8. 3. 1574	<i>Kıbrıs beylerbeyine ve defterdarına</i>	Kıbrıs Adası'nda Bafnam denilen mahalde yapılacak kalenin resmedilecek planının masrafına dair.
334	743	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Mekke-i Mükerrerrem'e kadısına</i>	Mekke'de sahipsiz kalan buğdayların fukaraya dağıtılmasına dair.
335	744	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Yenişehir kadısına</i>	Evler basıp adamlar katleden Yenişehir Kâzası'ndan Mehmet'in davacıları ile mahkeme huzurunda yargılanmasına dair.
335	745	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Adana kadısına</i>	Adana'dan donanmaya kürekçi çıkarılması mümkün olmadığından kürekçilerin bedeli olan paranın İstanbul'a güvenilir adamlarla gönderilmesi ve İstanbul'a gelirken uygun olan yerlerden kürekçi yakalamalarına dair.
335	746	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Trablus kadısına</i>	Trablus cizyesinin tahsiline voyvoda Mustafa tayin edilip, Şam defterdarı Ali'nin müdahalesinin yasaklanmasına dair.
336	747	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Mısır beylerbeyine</i>	Mısır'da Mehle Kazası'na bağlı Eldâhîh? Köyü halkına kazma işi verilmeyip eskiden olduğu gibi bu yasakçılık hizmetinin kavaslar tarafından yapılmasına dair.
336	748	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Tırhala ve İnebahtı tecavüzünde suçlu olan kadılara</i>	Cezası sabit olan suçluların küreğe konulmak üzere İnebahtı beği Ahmet Beğ'e gönderilmelerine dair.

336	749	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Mısır beylerbeyine</i>	Birkaç ölü veya diri timsah gönderilmesine dair.
337	750	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Vize, Silivri, Bergos, Çorlu kadularına</i>	Kazalar dahilindeki değirmenlerde hizmet eden genç kuvvetli halkın ve dağlardaki kerestecilerden soygunculuk yapanların yakalanıp İstanbul'a gönderilmesine dair.
337	751	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Budun beylerbeyine</i>	İnşa olunacak Sigetvar Kalesi için kiremit kireç tedarikine, duvarcı, cerahorlar ve yamaklarına yevmiye olarak ücretin verileceğine ve bu işçilerin Semendire, Alacahisar Sancaklarından ve Yeni Pazar Kazasından seçilmesine dair.
338	752	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Mısır beylerbeyine</i>	Yemen'de ve Habeş'de düzen ve asayişin yerinde olduğuna ve buralara ait bilgilerin daima verilmesine dair.
338	753	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Yeniçeri Ağasına</i>	Ulûfeli acemi oğlanlarının emekdarlarından, odabaşlarından ve bölükbaşlarından dört yüz acemi oğlanının İstanbul'a gönderilmelerine dair.
338	754	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Bağdat beylerbeyine</i>	Bağdat yeniçerilerinin hallerini düzeltmek için yoklanıp, babalarının isimleri araştırılıp başarılı olmayanların yabancı yerli halkına rütbelerinin verilmemesine dair.
338	755	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Semendire beyine</i>	Semendire Limanı'nda köle beği Muharrem'e mevcut olan zahire, köprü ve anbarlı gemilerin korunmasına yönelik verilen emre dair.

338	756	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Delvine beyine ve Ali Çavuş'a</i>	Anlaşma gereğince Venediklilerden alınan Sübut Kalesi'nin top ve silahları ile teslim alınıp muhafızlar tayin edilmesine dair.
339	757	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Basra beğlerbeğisine</i>	Garraf Sancağı'na tabi Beni Hatit ve Elmuhareş cemaatleri Zekiye Beğ'in sancak beğliği döneminde fazla ödedikleri aidatın araştırılmasına dair.
339	758	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Za'im Çavuş'a</i>	Gurbet, çingâne, Müflis ve Evzan halkından kürekçi yazılanların sayısına bedel olarak alınan paranın miktarının bildirilmesine dair.
339	759	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Mısır Beylerbeyine ve defterdarına</i>	Tersane için iki bin kantar üstüpi, yüz kantar ispavli ve üçbin adet kirbas-ı mülhem tedarik edip acele gönderilmesine dair.
340	760	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Üsküdar kadısına</i>	İstanbul kaldırımları için gerekli olan taşların, Üsküdar havalisinde taş çıkarılan yerlerden getirilmesine dair.
340	761	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Erciş beyine</i>	Erciş Kalesi'nin müstahfiz ve azeplerinin ulûfeleri nakit altın ve para olarak verilmesi senelik iki yüz kantar güherçile vermeleri şartıyla kabul edilip, sahihsiz kalacak yerlerin yetişmiş, savaşabilecek oğlanlara devredilmesine dair.
340	762	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Haleb defterdarına</i>	Halep hazinesine ait Şikk-ı Sâlis mukâtacısı olup daha sonra habs olan Derviş'in şimdiye kadar ulûfesinin ve zeâmetinin olmadığı bundan sonra da olmayacağına dair.

340	763	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Aydıncık kadısına</i>	Bali adına gelen büyük geminin içerisinde neler barındırdığının açıklanmasına dair.
341	764	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Haslar kadısına hüküm</i>	İbrâilden gelirken Raşko Liman'ı civarında batan gemideki doksan altı kantar mîrî yağı yağmalayan köylülerin cezalandırılması ve yağın ellerinden alınmasına dair.
341	765	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Silivri ve Vize kadularına</i>	İstanbul'dan getirilen eşkiyadan Bolu'ya silah veren ve yataklık eden Şeneklü Köyü'nden yeniçeri Hamza ve Uğraş Köyü'nden Nemi ve diğerlerinin tutuklanıp, İstanbul'a sevklerine dair.
341	766	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Tunus beylerbeyine</i>	Mervan? Vilayetindeki bazı şeyh ve beylere toplamda beş parça emir gönderilip, saltanata sadakat göstermelerine dair.
342	767	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Bağdad beylerbeyine</i>	İmam Ali'nin bulunduğu kasabaya Fırat'tan su getirme isteğinde olan Ane kasabası ahalisinin isteklerinin araştırılması hakkında.
342	768	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Trabzon beyine</i>	Kılıç isimli mültezimin bölge halkına zulmetmesinden dolayı cezalandırılmasına dair.
343	769	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Budun beylerbeyine</i>	Yer değiştiren halkın on sene oturduğu sipahi toprağında deftere kaydolanmasına ve ona göre aidat alınmasına dair.
343	770	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Gelibolu kadısına</i>	Fesad ehli ve hırsızlara yataklık eden İbrahim'in yargılanması için İstanbul'dan Gelibolu'ya sevk edilmesine dair.
344	771	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Haleb beylerbeyine</i>	Kıbrıs seferine katılmayan tımarlı sipahilerin ellerinden alınan tımarlarının başka sipahilere verilmesine dair.

345	772	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Ani Sancâğı Beyi Eburış oğlu Mehmed'e</i>	Babası Ani ve Hatşe sancâkları beği iken koruduğu sancak halkını kendisinin de aynı şekilde koruyup haklarını gözetmesine dair.
345	773	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Gelibolu kadısına</i>	Bazı harami çingânelerin emini olan Gelibolulu Kuyumcu İbrahim'in Kıbrıslı bir kulunun yakalanıp İstanbul'a gönderilmesi hakkında.
345	774	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Trabzon beylerbeyine</i>	Batum Sancağı'na bağlı Hemşin Kalesi'nin halkı tamamen reayadan olup bu kalenin onarımı karşılığında muaf olduklarına dair.
346	775	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Kule, Küre, Selendi kadılarına</i>	Kule, Küre ve Selendi Kazaları'ndan Bilecik madeninde top yuvalağı yapmak üzere araç gereçlerin gönderilmesine dair.
346	776	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Kule, Küre, Selendi kadılarına</i>	Mutona yönünde hareket eden donanmanın Ferandon? mevkiye ulaşıp düşmana karşı tetikte bulunmasına dair.
346	777	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Kule, Küre, Selendi kadılarına</i>	İştîp'de Yörük halkından olup seyitlik iddiasında bulunan Abdülkerim'in elinden borç senedinin alınıp, başından yağlı sarığın çıkarılmasına dair.
347	778	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Ofçabolı Subaşı Veli'ye</i>	Klis ve Bosna Vilâyeti'nde Kamengirat yakınında açılan madende ilkbaharda yuvalak yapmak üzere Ofçabolı Yörüklerinden nöbetlilerin gönderilmesine dair.
348	779	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Bosna beyine</i>	Kamengrad civarındaki madende çalışanların zahire vesair ihtiyaçları Suk? Nehri'yle Kobaş'dan tedarikine dair.

348	780	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Evreşe kadısına</i>	Gatos? Köyü'nde Canary isimli bir gayrimüslimin bin akçe değerindeki elbiselerini çalan Nasin? adlı gayrimüslimin İstanbul'a gönderilmesine dair.
349	781	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Prizrin kadısına</i>	Prizrin Kasabası'ndaki müslüman mahallelerindeki meyhanelerin kaldırılmasına ve sadece gayrimüslimlere yeterli gelecek oranda kendi mahallerinde meyhane bulundurulmasına dair.
350	782	15.ZA .981	8. 3. 1574	<i>Edirne kadısına</i>	Kürekçilerin İstanbul'a naklinde suhte ve hırsızların takibinin önlenmesi için bölük halkının yardımda bulunmalarına ve Edirnedeki kethüdaların gayret göstermelerine dair.
350	783	15. ZA. 981	8. 3. 1574	<i>Cezayir-i Garb şehrinde Moha Beyi olan beye</i>	Cezayir-i Garp Vilâyeti'nin idare ve muhafazasında beğlerbeğisine destek ve yardım göstermesine dair.
350	784	15.ZA.981	8. 3. 1574	<i>Rum beylerbeyine</i>	Gurbet ve çingâne halkından beş hanede bir kürekçi yazılıp diğer dört hanenin bunlara kefil olmalarına ve hazırlanacak defterin gönderilmesine dair.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TRANSKRİPSİYON

[282]

Yevmü'l-Hamsin fi 18 Şevvâlü'l-Mükerrem sene 981

603

Sâhib-i sa'âdete gönderildi beğ hazretleri cânibinden

Vilâyet-i Flordin dukasına yazılan hükm-i hümâyunun sûretidir hâlâ Südde-i Sa'âdet-i mekân ve 'atabe-i 'aliyye-i 'ünvânımıza ki mülcâ-i selâtin-i cihân müncâ-i havâkin zamandır adamın gönderüb 'arz-ı dostluk ve 'ubûdiyyet ve izhâr-ı muhâlefet ve rukiyyet idüb Memâlik-i Mahrûsemize ticâret için gemilerin göndermeye ve irsâl olunacak bâzergânlarınız konsolosluk itmek için bi-mu'temed-i 'aliyye adamın göndermek husûsunda icâzet-i hümâyûnumuz ricâ idüb ve min-ba'd yüce 'asitânemizin dostlarına dost ve düşmanlarına düşman olmak tarikiyle da'vâ-yı sadâkat ve muhâlefet izhâr eylemişsin imdi hakkı cellü 'alânın 'avn ve 'inâyetiyle yüce âsitanemiz mâvâ-yı selâtin-i zamân ve merci' hevâkîn-i devrandır dostluk ve düşmanlık ile gelenlere redd ve şutt olmayub her hal üzre meftûh ve mekşufdur hâlâ Karadenüz üzre adamların Südde-i Sa'âdet'ime ve bâzargânlarınız Memâlik-i Mahrûse'mize gelmekle icâzet-i 'âli tahtımız mukârrer olmuştur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukta muradın üzre Südde-i Sa'âdet'imde mektûbun ile adamın ve memleket ve vilâyetinden gemiler ile bâzargânların gönderüb ve bâzargânlarınız konsolosluk idecek adamın tâ'yin idüp min-ba'd dâhi tacirlerünüz sadakat ile Memâlik-i Mahrûse'mize gelüb gelmek husûsunda ruhsat virüb câdde-i 'ubûdiyyet ve ihlâsında sâbit-i kadim olasın.

604

Rum beğlerbeğisine hüküm ki:

İlbasan beği mektûb gönderüb livâ-i mezbûr da Peklin kal'asının neferi az olub mahuf yerde vâki' olub nefere ihtiyâcı var iken Ohri kireç(?) ve gayriden bin dört yüz akçe ile iki gedik bundan akdem Ohri sancâğında Pâşâ kal'asına ihrâç olunub ve mezbûr

kal'anın nefere ihtiyacı olmayub müsellemler bekledüğün zikr olunan gedükleri girü Peklin Kal'ası'na döndürmek babında 'arz itdüğün ecilden buyurdum ki:

Zikr olunan iki gedik kal'a-i mezbûreye ta'yin idüb defterden ihrâç itdiresin.

[283]

605

Üsküp ve Hersek ve Bosna beğlerine ve zikr olunan sancâklarda vâki' olan kadılara ve emirlere hüküm ki:

Hâlâ tâcirlerden Darendegân Kurt ve Yusuf ve Cânım nâm kimesneler Südde-i Sa'âdet'ime gelüp bunlar Aşkaralı olub Aşkara'dan sevk ve muhayyer olub Dubrovnik'e alub gidüb ticaret iderler iken siz ki sancâk beğlerisiz voyvodalarınız bazergân Dubrovnik'e ve Frenk'e varub gelmek yasaktır diyü yüklerin girft idüp salıvirmeyüb yollarda ve iskelelerde envâ' te'addi eyledüklerin bildirdiler imdi Dubrovnik'e vesâir diyar-ı Frenk'e memnû' olan meta' yarâk ve ad ve barut ve tereke ve balmumu ve kurşun ve tonyağı ve sahtiyan ve ____ sevk ve muhayyer ve bunun emsali metâ' memnû' değildir eğer ümerâ ve eğer kuzzât ve ümenâ cânibinden bu makûlelere dahl ve tecavüz olunmak mücerredü'l-cem hakdan naşî olur buyurdum ki:

Mezkûrlar her kangınızın taht-ı hükümetine dâhil olurlarsa sevk ve muhayyir ve gayri bunun emsâli metâ'ci alub gitmek istediklerinde mâni' olmayub kimesneyi emr-î şerîfime muhalif dahl ve ta'arrûz etdirmeyesin dahl eylemek isteyenleri men' idüp memnû' olmayanları yazub 'arz eyleyesin amma bu bahane memnû' olan metâ'iden nesne alub gittiklerine emrim yokdur onât basiret üzre olub memnû' olan metâ'iden nesne gitmek ihtimâli olmaya yohsa sonra neticesi size 'âid olur bilmiş olasız.

Bir sûreti

Mehmet ve Hamza ve diğer Mehmet

Eroğlu İsa Çavuş'a virildi fi 15 Şevvâl sene 981.

606

Hüdâvendigâr ve Karesi ve Bigâ ve Sâruhân ve Aydın ve Menteşâ ve Teke-ili ve İçil beğlere hüküm ki:

Taht-ı livânuzda olan kadılara ihrâci fermân olunan kürekcileri mu'accelen ihrâc idüb nevrûzdan mukaddem mahal-ı mamûre göndermek için hüküm yâzulub kadılara isâl için size gönderildi buyurdum ki:

Vusûl buldukta bu babda mukayyed olub gönderilen hükm-i sûretin alub dâhi her biriniz taht-ı livânuzda olan kadılara ulaştırub muhkem tenbîh eylesin ki ihrâcî fermân olunan kürekçileri ve çingâneyi ale't-ta'cîl ihrâc idüb nevrûzda mukaddem mahal-ı mamûre getirüb teslîm eyleyeler husûs-ı mezbûr mühimdir ihmâl eylemeyüb zikr olunan hükm kûzzata ulaştırulduğuna her biri mühürlünmesin alub Südde-i Sa'âdet'ime gönderesiz.

607

Bu dâhi

Bir sûreti

Karaman beğlerbeğisine Karaman'da ihrâcî fermân olunan kürekçi ve çingâne tâ'ifesine ihrâc eylemek için kûzzata hüküm yazılıb gönderilmişdir isâl idüb muhkem tenbîh eylesin ki mu'accelen ihrâc idüb mahl-i mamûre getirüb teslîm ideler diyü.

[284]

608

Mustafa Çavuş'a virildi.

Tımışvar beğlerbeğisine hüküm ki:

Bi'l-fi'il Tımışvar ne mikdar mevcûd barut vardır Belgrad'a gönderilmek emr idüb buyûrdûm ki:

Vardukda emrim mücebince ne mikdar barut var ise Belgrad irsâl eylesin ne mikdar gönderildiğün yazub bildiresin ve Budun'dan gönderilen ____ olan şayka(?) toplar ve çâk pareleri her nemikdar ise Belgrad'a gönderesin ve her ne mikdar gönderilirse tafsîl üzere bildüresin.

Bu dâhi

Bir sûreti

Dâhi Semendire beğine ne mikdar barut vardır yazub bildiresin diyü.

609

Bu dâhi

Budun beğlerbeğine hüküm ki:

Anda olan top pareleri ve çâker Tımışvar'a gönderilmesin emrim olmuştur ne mikdarı gönderildi dâhi var ise gönderilmek emr idüb buyûrdûm ki:

Vardukda göresin emrim üzere Tımışvar'a ne mikdar top parsi ve çâker gönderildi ise yazub bildiresin eğer dâhi var ise anları dâhi irsâl eyleyüb ne mikdar gönderüldüğün i'âm eylesin ve Belgrad'a bir mikdar barut irsâl eylesin.

610

Pir Ali Çavuş'a virildi fi 7 N(?).

Karlılı beğine ve Ayâmâvra kadısına hüküm ki:

_____ hâslarına emin olan Hasan re'âyânın terekese zimmetinde te'şîr itmeyüb miriye 'âid 'öşrü almayub celb ve âhz için tevaffük itmekle re'âyânın bir iki yıllık terekeleri 'öşrü çürüyüb hâlâ mezbûr Hasan re'âyâdan akçe talep eyledüğü i'âm olundu imdi Havâs-ı Hümâyun'um eminleri ve re'âyâsı üzerine nâzır ve müfettiş nasb olunmakdan murâd bu makule ahvâli gözedüb re'âyâyâ te'addi ve mal-ı miriye zarar ve noksân müretteb olmamak içindir mezbûrların ihmâlleri sebebi çürüyüb 'ummâlden kalan tereke evvel yerin müfettiş ve nazırı olanlardan tazmîn ettirilmesin emr idüp buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bi-tevakkûf mezbûr Hasan emin re'âyâ ile beraber idüp ahvâllerine bi'z-zât görüb emini merkûmun ihmâli sebebi ile çürüyüb 'ummâlden kalan tereke ne mikdar ise ümenâ ve re'âyâ ahvâline ishâl idüp mukayyed olmayan ol vilâyetin müfettiş ve nazırından tağmîre idülüb emin çürüttüğü terekeyi zinhâr re'âyâdan aldırmayub emin-i mezbûrun bu vechle te'addisi var ise habs idüb âhvalin 'arz ide gerü mezbûrun te'addisine mukayyed olmaya toprak kadıları nemikdar kadılardır elbette 'arza ___ olmayasın şöyle ki çürüttükleri tereke re'âyâdan alunub siz mukayyed olmayasız size tazmîn itdirildikden gayri mu'âtab olmanız mukarrerdir ana göre mukayyed olub emrimin icrâsında dakika fevt eylemeyesiz ve emin-i mezbûrun ba'zı tevâbi' ve sefer olunmâları dâhi anda gedük tasarrûf idüb edâ-i hizmet etmezlermiş sen ki sancâk beğisin gayet _____ sefer olanlara ve kal'adan ___ idüb hizmet itmeyenlere kal'a gedüklerin ne tasarrûf itdürülüb gedükleri yarar ve hizmete kabil olanlara viresin diyü def'âtle ahkâm-ı şerîfim gönderilmiş iken sen mezbûrun sefer olanlarına diyü ifâ-i himâyet itmene sebep nedir bu dâhi senin ad-ı ihtimâmından bilinur imdi emin-i mezbûrun oğullarına ve edâ-i hizmete kadir olmayan tevâbi'inin gedüklerin edâ-i hizmete kadir olanlara viresin.

[285]

611

Koyun Çavuş'a virildi.

Kürekçi ihrâc olunmak fermân olunan yerlerin kadılarına hüküm ki:

İş bu sene-i mübârekede deryâ seferine emr olunan kürekçiler husûsunda her on yedi haneden bir kürekçi ihrâc olunmağ için mâliye cânibinden ahkâm-ı şerîfe gönderilmiştir mümkün olunan kürekçilerin ihrâcına memûr olan Dergâh-ı Mu°allâ'm kulları ihmâl ve müsâhele itmeleri ile kürekçi nevrûzdan mukaddem irişmeyüb °avk ve tehîr lâzım gelmek ihtimâli olmâğın Dergâh-ı Mu°allâ'm çavuşlarından irsâl olunub buyûrdûm ki:

Her kangınızın taht-ı kazasına dâhil olursa fermân-ı sabıkım üzere kürekçilerin husûsunda bi'z-zât mukayyed olub her on yedi haneden bir kürekçi hali üzre emr olunan mikdarı kürekçileri mezkûr çavuşum mu°âveneti ile tedârik ve ihrâc idüp nevrûzdan mukaddem mahl-i mamûra irişdirmek babında ihtimâm eyleyesin bu husûs-ı sâir zamâna kıyâs itmeyüb emr-î mühim bilub ber-vech-i isti°câl tedârik ve ihrâc olunmak babında mecd û sâ'î olasın ve kürekçi ihrâcına varan kullar ve çavuşum re°âyâya te°addi ve tecavüz itmeyüb ziyâde akçeleri alınmaktan hazer eyleyesin sonra yoklayub görölse gerekdir ana göre basiret üzre olasın.

612

İbrahim Çavuş'a virildi fi 19 Ramazan sene 981.

Hersek beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüb Dubrovnik keferesinin ahvâlini ve ticâret için gittikleri yerlerde dahl ve ta°arrûz olunmamak babında hüküm virilmesini °arz eylemişsin imdi memnû° olan metâ° tereke ve yarâk ve barut ve yarar at ve penpe ve kurşun ve balmumu ve sahtiyân ve tonyağdır ruhsât virilendir ve yapağı ve gön ve koyun derisidir buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu babda dâima mukayyed olub memnû° olan metâ°i salıvirmeyüb anun gibidir ve yapağı ve gön ve koyun derisi ve _____ve bir ____ almak istediklerinde mâni° olmayub ol babda kimesneyi dahl ve ta°arrûz itdirmeyesin ama memnû° olan metâ° alub gitdüklerine rızâ-yı şerîfim yoktur emr-î şerîfime muhâlif iş olmakdan ziyâde hazer idüb gaflet eylemeyesin şöyle ki memnû° olan metâ° ruhsât virüldüğü istimâ° oluna bir ferdin gadri kabul olmak ihtimâli yoktur ana göre mukayyed olasın.

613*Bu dâhi**İbrahim Çavuş'a virildi.*

Prizrin beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüb manâstırlar ahvâli ve deryâdan otuzbeş kıta^ca kâdırğa üç pare barça Ölgün Kal^cası mukâbelesinde durub bade^hû bir gün bir gece kal^caya karib yerde yanub Budok nâm kal^ca limânına girüb ve yine yetmiş kıta^c kâdırğa gelüb Kutor Limanı'na dâhil olduğun bildirmişsin imdi kefereyi fecerenin mekr û hilesinden gaflet câyiz değildir ol gün diyar-ı kal^calarına Budok ve Kutor bir hazer irişmekdenden ihtiyât üzere (s.286) ihtiyât üzere olub ammâ madem ki sulhe muğâyir ol cânibden berü zayı^c sudur eylemeye berü cânibden  ahd ve amâne muhalif dahl olunmağa emrim yokdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda mukayyed olub küffâr-ı haksârı dâima ahvâl ve etvarın tettebbû^c ve tecessüs eylemekden hali olmayub Budok ve Kutor kal^calarından yar Ölgün kal^calarına bir hazer irişmekden ihtiyât eyleyüb emr-î şerîfim üzere mademki ol cânibden  ahd ve amâne muğâyir bir vazı^c sadır olmağa berü cânibden dâhil sulh ve salaha muhalif iş olmakdan ihtiyât idüb basiret üzere olasin ama fikr û hilelerinden dâhi gaflet eylemeyüb zıkr olunan ka^caları onât vechile gicelerde ve gündüzlerde hıfz ve hırâset idüb gaflet ile bir haber irişdirmekden ihtiyât eyleyesin.

[286]**614**

Bazârcık ve İnönü ve Eskişehir ve Domâniç ve Göl kadılarına hüküm ki:

Hâlâ Bilecik ma^cdeninde top yuvâlağı hizmetinde olan müselleme ve piyâde vesâir mübâşirinin zahire babında müzâyakaları olmağın her birinüz taht-ı kazânızdan kifâyet kadar zahire tedârik eylemek emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda her birinüz bu bâbda mukayyed olub taht-ı kazanızda zahire bulunan yerlerden kifâyet kadar zahire tedârik idüb akçe ile narh-ı câri üzere alıviresin ki zahire babında müzâyaka çekmelü olmayalar tevâif-i mezbûrenin zahireyi tedâriki lâzımdır ihmâl ve müsâheleden ihtiyât eyleyesin.

615

Şam'a ulâk ile giden  Ali Çavuş'a virildi fi 22 Ramazân sene 981.

Mekke-i Mükerreme şerîfine nâme-i hümâyun yazıla ki Hayber kal^casının fellâhları tarafından Südde-i Sa^câdet-i hengâma  arz-ı hal sunulub _____ dimekle ma^crûf

‘âsi ‘Arab tâ’ifesine tereke vesâir mahsûl zamanında gelüb kal‘anın etrafına konub terekelerden ve hurmâlıkların ve esbâb ve emvâllerini garet ve ehl ve ‘iyâllerine cebren fiili şeni‘ ve bazını katl ve mecluh eyleyüb envâ‘ zulm ve te‘addi itdüklerin bildürüb izhâr-ı tezellüm eylediler imdi kal‘a-i mezbûrede sizün adamınız olub anun gibi ehl-i fesâd ve eşkiyanın zabt û rabtı ve def‘i ve ref‘i üzerine lâzım olmağın gerekdir ki nâme-i hümâyun vusûl buldukda kadimden eytanı ‘ünvanımıza olan vufûr ihlâsı ve iflâsı mücebince kal‘a-i mezbûrede olan adamınıza müekket mektûblar gönderüb mûhkem tenbîh eylesin ki anun gibi fesâd ve şenâ‘t üzere olan eşkıya ve ‘isyanı hüsn ve tedeyyür gerekle ele götürüb garet itdükleri tereke ve hurmayı ve esbâb ve emvâli ahabına alıvirüp haklarından geldükden sonra ahâliye kal‘â-i vesâir re‘âyâ ve berâyâyı eşkiya ve ‘isyândan gereği gibi hıfz ve hırâset eyleye eğer ‘isyân-ı mezbûru def‘a kadar değil ise vukû‘u üzre mufassalân Südde-i Sa‘âdet’ime ‘arz eylesin.

[287]

616

Bu dâhi

Şam beğlerbeğisine hüküm ki:

Nefs-i Hayber Kal‘ası’nın ahâlisi tarafından Südde-i Sa‘âdet’ime ‘arz-ı hâl sunulub _____ dimekle ma‘rûf ‘âsi ‘Arab tâ’ifesini tereke vesâir mahsûl zamanında gelüb kal‘anın etrafına konub terekelerin ve hurmâlıkların ve esbâb ve emvâllerin gâret ve ehl ve ‘iyâllerine cebren fi‘il şeni‘ ve ba‘zısını katl ve mecrûh eyleyüb enva‘-i zulm ve te‘addi itdüklerin Şam’dan bin nefer asker ve on iki _____ virülüb ‘Arab’lar men‘ olundukdan sonra kal‘ada dört yüz nefer adam konulursa nafakaların kendüler virmek ve her yıl iki bin altun Şam hazinesine teslîm itmeğe müte‘ahhid oldukların bildirüb ‘inâyet rica eylemişler imdi kal‘a-i mezbûrede Mekke-i Mükerreme şerîfinin adamı olub eşkiyânın zabt ve siyâneti onun üzerine olmağın ol babda müşârün-ileyh şerîf dame sa‘dehûya nâme-i hümâyûnum yazulub kal‘ada olan adamına mektûb gönderüb tenbîh eylesin ki ol eşkiyânın ele götürüb gâret olunan tereke ve harami ve esbâb ve emvâli ashâbına alıvirdükden sonra haklarından gelüb min-ba‘d ve fesâd ve ‘asânı gereği gibi zabt eyleye diyü emrim olmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu babda mûma-ileyh şerîfden haber gelince kal‘a-i mezbûre ahâlisinin ahvâli gereği gibi tefahhûs ve _____ eyleyüb ‘arz ve i‘lâm itdükleri husûsların aslı var mıdır tamâm ma‘lûm idünüb mufassalân Südde-i Sa‘âdet’ime arz eylesin

anun gibi müşârün-ileyhden haber gelüb def^e ve ref^eine kadir olmaduğun i^elâm iderse ol zamandan mufassalân irsâl olunacak emr-î hümâyûnumla ^eamel eylesin.

617

Süleyman Çavuş'a virildi.

Kefe beğine hüküm ki:

Ol cânibde Balkoğu nâm mahalde mücedden iki gemi bina olunub ol tarafda ele giren mücrimler ile donadılmak lâzım olmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda asla tevaffûk eylemeyüb hemen şimdiden mübâşeret idüb mahl-i mezbûrda iki kıt^ea kâlite gemiler binâ itdürüb ol diyârda ele giren müstecil mücrimler ile donâtub mahl-ı mezbûrede iki kıt^ea kalite gemilerin bina itdürüb ol deryâda ele giren müseccil mücrimler ile donâtub mahal-ı mezbûrede iki kıt^ea kalite gemilerin bina ittirilüb ol deryâda ele giren müstecil mücrimler ile donâtub ne zamana değın husule müyesser olduğun yazub ^earz eylesin ve cenkçi için Kefe'den vesâir ol cânibde olan kal^ealardan kifâyet mikdarı tüfenkçi hisarları ihrâc idüb mezkûr gemileri donâdasın.

618

_____ hük-m-î şerîf yazıla Cezayir Beğlerbeği ^eAli dâme ikbalehû Dergâh-ı Mu^eallâ'ma i^elâm gönderüb hâslarından Sisam ceziresinde vâki^e olan re^eâyâsının yerlerin ve bağ ve bağçelerin ___ Hüseyin nâm kimesne gelüb cebr ile alub külli eylemek buyûrdûm ki:

Göresin almağa ba^eis nedir ve ne makûle kimesnedir yazub ^earz idesin ki sonra emr-î şerîf ne vechle sâdır olur ise mücebince ^eamel eylesin.

[288]

619

Sahibe virildi.

İçil beğine hüküm ki:

Silifke kâzasında Akçalıman nâm mahalde bina olunan kal^eada sarnıç yapılmak lâzım ve mühim olmağın bina olunmasın emr idüb buyûrdûm ki:

Vardukda onât vechile tedârik idüb lâzım ve münâsib olduğı üzre emr-î celil' ül-kadrim müste^eâsınca sarnıç bina itdirib itmâma irişdiresin.

620

Uzun Çavuş'a virildi fi 13 Şevval.

Mâlkara ve Hayrabolu ve Keşan ve Ergene kadılarına hüküm ki:

Taht-ı kazanızda fermân-ı şerîfimle cem° olunan zahire için °araba tedârik olunub ücretle mu°âccelen Rodoscuk'a gönderilmesin emr idüb buyûrdûm ki:

Mahmud Çavuş mübâşeretiyle tehir etmeyüb zikr olunan zahireye °araba tedârik idüb tahvîl itdürüb ücretle emrim mücebince Rodoscuk'a irsâl eylesin bu mühimdir ihmâl ve tekâsilden hazer idüb °araba tedârîki babında envâ° ikdâm ve ihtimâm eylesin.

621

Bu dâhi

Tekfurdâğı kadısına hüküm ki:

Mâlkara ve Hayrabolu ve Keşan ve Ergene kadılarında emrim mücebince cem° olunan zehâyir mu°âccelen °arabalar tedârik olunub ücretle irsâl olunmak için kadılara hüküm gönderilmiştir isti°câl üzere gönderilmek üzeredir °arabalar ile Rodoscuk'a zahire geldükde matrabazlara narh-ı rûzi üzre aldırub der mahzen itdirilmek emr idüb buyûrdûm ki:

Vardukda onât vechile mukayyed olub zikr olunan kazalardan gelen zahireye eğletirmeyüb narh-ı ruzi üzre matrabazlara aldırub emrim mücebince der-i mahzen itdürüb bâb-ı ikdâm ve ihtimam da dakika fevt itmeyesin.

622

Uzun Çavuş'a virildi fi 23 L.

Çorlu kadısına hüküm ki:

Darende Kurt nâm kimesne gelüb Bâli ve Mahmud ve Hacı °İsa nâm kimesneler bu evde değin iki gice ile evin bâsub Yetti(?) nâm bakire kızın ile hayli esbâb alub girüb ardınca vardukda kızın ihlal idüb yine mezbûrlardan Mahmud'a nikah ittim diyü cevab virdükde esbâbın taleb idüb inkar eyledüklerinde senün ma°rifetinle oldu aranub esbâbdan ba°zısı zuhûr eyledikde bakisi dâhi taleb olunub mezbûre Yetti? nâm kızın getirmiştir didiklerinde tekrar kızdan suâl olunmağın beni ve esbâbı mezbûrlar gice ile alub cebren alub kaçdılar sonra babam ardlarınca geldükde ben kendim geldim diyü cevab itmeyince baban elinden halas olmazsın diyü beni ihtilal eylediler diyü tazallum idüb ve mezbûrlardan Mahmud ve Bali ve °İsa nâm üç neferi ve buda dudup habs itdüğün bildirmeğın Uzun Çavuş'a vardukda tekrar görülüb kızın ihtilal idüb esbâbın sirkat(?) eyledükleri şer°le sabit olursa küreğe gönderilmesi emr idüb buyûrdûm ki:

Vardukda mezbûrları subaşı habsdan ihraç eyleyüb teftiş eyleyüb göresin kaziye °arz olunduğu gibi ise ki şer°le sabit olan mezbûr çavuşa kayd u bend ile koşub Dergâh-ı

Mu^callâ'ma gönderesin ki küreğe konula eğer voyvoda mezbûrları habsda itlâk eylemiş ise ve voyvodaya buldurasın bulunmaz ise ve voyvodayı Südde-i Sa^câdet'ime gönderesin.

[289]

623

Muhzıra virildi fi 23 L.

Rumili'nin sağkol kadılarına hüküm ki:

Hâlâ taht-ı kazanuzda vâki^c olan yeniçeri tâ'ifesi sefer-i hümayunum mühimmi için Südde-i Sa^câdet'imde hazır olmak lâzım olmağın buyûrdûm ki:

Dergâh-ı Mu^callâ'm yeniçerileri bölük başlarından _____ vusûl buldukda bu bâbda her biriniz mukayyed olub taht-ı kazanuzda vâki^c olan kaza ve kurâda ve bazarlarda ve bi'l-cümle mecmu^c taş(?) olan yerlerde tenbih ve nida itdiresiz taht-ı kazanuzda sâkin olan yeniçerilerden eğer evlidir ve eğer mücerreddir nöbetçilikle ta^cyin olunanlar ta^cyin oldukları mahale varub nöbetçiliğe ta^cyin olunmayanlar ^cale't-ta^cîl Asitâne-i Sa^câdet'e sefer-i hümayunum mühimmi için hazır olalar husûsi mezbûr mühimdir ihmâlden hazer hazer idüb bâb-ı ikdâmda dakika fevt eylemeyesin.

Bu dâhi

Bu dâhi

Bu dâhi

Bir sûreti

Bir sûreti

Bir sûreti

Rumili'nin sol kol kadılarına

Anadolu'nun sağ kol kadılarına

Anadolu'nun sol kol kadılarına

624

Bali Çavuş'a virildi.

Samison kadısına ve ^cAli Çavuş'a hüküm ki:

Bundan akdem ihzârı fermân olunan kendir ve urgan ve til ne mikdar olduğu Südde-i Sa^câdet'imde ma^clûm olmak lâzım olmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda tehir eylemeyüb ihzâr olunan eğer kendir ve eğer tildir ve eğer bükülmüş urgandır ne mikdarı olduğu ve bükülecek urganlar ne zamanda irişür nicedür ecnasıyla defter eyleyüb vukû^c üzre mufassal yazub bildiresin.

625

Mühürlü kimesne ile kethüdasına virildi fi 8 Şevval.

İlbasan beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüb küffâr-ı haksârın donanmasından Draç önünden otuz pare kâdırğa geçüb ba^cdehu bir parçe ile üç kâdırğa geçüb ve Draç halkından altı adam alub

her gâh gemiler gelüb gitmekden hali değildir Delvine sancâğından gâreti fermân olunan kurâ husûsu için tüfenkle hisareri alub gidesin diyü fermân olunub lakin kal'a-i mezbûreden Ohri sancâğında yeniden bina olunan kal'aya nefer ihraç olunmağla kal'a-i mezbûrede nefer az kalduğun bildirmişsin imdi küffâr-ı haksar cânibden gaflet caîz değildir hâlâ sancâğın sipahileri ile kal'a-i mezbûre muhafazasında olman emr idüb buyûrdûm ki:

Varıcak emr-î şerîfim mücebince sancâğın sipahileri ile zikr olunan kal'anın muhafazasında alub leyl ü nehar küffâr-ı haksâr tarafına nâzır olub gaflet ile küffarı bed fa'âl cânibden bir mahale zarar u gezent irişmekden hazer idüb bâb-ı muhafazada dakika fevt etmeyesin ve daima küffar-ı calâlet-i asâr tarafından vâkıf ve muttalîc olduğun ahbâr-ı sahihe-i ale't-tevâli i'âm etmekden hali olmayasın.

[290]

626

Uzun Çavuş'a virildi fi 22 L.

Vize kadısına hüküm ki ve Uzun Çavuş'a hüküm ki:

Vize kâzasının ehl-i fesâd ve şenâ'ati ve hırsuz haramlık üzre olanları teftiş olunub fesâd ve şenâ'ati sabit ve zâhir olanların haklarından gelmesi emr idüb buyûrdûm ki:

Vardukda bu bâbda onât vechile mukayyed olub kaza-i mezkûrenin ehl-i fesâd ve şenâ'ti hak üzre teftiş ve tefehhûs idüb hırsuzluk vesâir fesâd ve şenâ'ti şer'iyile sabit ve zâhir olanların sipahi tâ'ifesinden ise hasb idüb ahvâllerin mufassal ve meşrûh yazub Südde-i Sa'âdet'ime arz eylemeyesin sipahi olmayanlar babında şöyle ki mukteza-yı şer'-î şerîfdir icra idüb yerine koyasın ama hin-i teftiş de tamâm 'adâlet üzre olub ehl-i fesâda himayet etmeyüb bi günah olanlara hilâf-ı şer'-i şerîfe zulm ve cefâ olmakdan hazer eyleyesin.

627

'İmadiye hakimi Kubat Beğ'in ademisi ve kethüdası Nur 'Ali'ye virildi.

Fi 20 Şevval sene 981.

Diyarbakir beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Seydi Süleymani kadı mektûb gönderüb Seydi Süleymani sancâğına tâbi Zenpiran tâ'ifesi ve Gölyan cemâ'atlerinde olub kadimden gelen ümeraya 'isyan ve tuğyan üzre olub ve yola ve bele atub ebna-yı sebil vesâir ayende ve revende ve tüccarın emval ve esbâbın ve rızıkların garet idüb katl-i nüfus eyleyen ehl-i fesâd hâlâ

‘İmâdiye hakimi sultan Hüseyin Beğ fevt olub oğlu olan Kubat damet ‘uluvvuhû bâbası üzerine varub defn eylemek üzre iken zikr olunan cemâ’atlerden Zenpiran tâ’ifesinden Ebubekr ve oğulları Mehmet ve ‘Abidin ve Mehmet ve ‘Ömer ve Hacı ‘Abidin oğullarından Ahmed ve Kasım ve ‘Ömer ve Mansur(?) ve kilerden(?) Mahmud ve Del ve Mehmet Bahae’d-din ve tevabi‘leri ve zaman Tirman tâ’ifesinden Musa ve Mehmet ve Şekeroğlu Mehmet ve tevâbi‘leri ve Gölyan tâ’ifesinden Ebubekir ve Mehmet ve tevâbi‘leri ile kalkub cemi‘yet idüb varub dört bin altın ile bina olunan kal‘a-i hedm idüb yer ile beraber idüb şer‘ şerîfe ve emr-î hümâyunuma itâ‘at eylemeyüb halleri üzere kalursa celali olub yukarı cânibe varub küllü fesâda bâ‘is olurlar diyü ‘arz eylemeğin zikr olunan ehl-i fesâdı ele götürüb haklarından gelmek babında Şehr-i zol ve Bağdad Beğlerbeğleri’ne Cezire hakimi Bedir ve ‘İmâdiye hakimi Kubat damet ‘uluvvuhûya ahkam-ı şerîfe yazub irsâl olunmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda müşârün-ileyh ile haberleşüb dâhi vech ve münasib olduğu üzre tevâif mezbûreden zikr olunan fesâda mübâşeret idenler eğer mestûr olanlardır ve eğer gayridir her ne tarik ile mümkün olursa hüsn-ü tedbîr ve tedârikle ele götürüb bir vecihle haklarından gelesin ki sâirlerine mucabi ibret ve nasihat vâki ola ol ehl-i fesâda mübâşeret eyleyen müfsîdler beher hal ile ele gelüb haklarından gelmek lâzım olmuşdur mühimmi için ikdâm ve ihtimâm eyleyüb vech ve münâsib görüldüğü üzre hüsn-ü tedbîr ve tedârik eyleyüb gaflet ile namus eksüklüğü sudurundan ihtiyât oluna.

[291]

Bu dâhi

Bir sûreti

Şehr-i Zol beğlerbeğisine

Bu dâhi

Bir sûreti

Cizre hâkimi Bedir Beğ’e

Bu dâhi

Bir sûreti

Bağdad beğlerbeğisine

Bu dâhi

Bir sûreti

İmediye hâkimi Kubat Beğ’e

628

Bu dâhi

Zeynel Beğ'e hüküm ki:

Seydi Süleymani kadısı mektûb gönderüb Seydi Süleymani sancâğına tâbi Zenpiran tâ'ifesi ve Gölyan cemâ'tlerinden olub kadimden ümeraya 'isyân üzre olub yola ve bele atub ümenaya-i sebil vesâir ayende ve revende ve tüccarın emval ve esbâb ve erzağın gâret idüb katl-i nüfus eyleyen ehl-i fesâd hâlâ 'İmadiye hakimi sultan Hüseyin Beğ vefat idüb defin itmek için oğlu Kubat damet 'uluvvuhû üzerine vardıkda Zenpiran tâ'ifesinden ve nice ehli fesâd cemi'yet üzre kalkub varub dört bin altın ile bina olunan kal'a'î hedm idüb yer ile beraber olub şer'î şerîfe ve emr-î hümâyunuma itâ'at itmeyüb halleri üzre kalurlarsa celali olub külli fesâd iderler diyü bildirmeğın haklarından gelinmek için Diyarbekir ve Şehr-i Zol ve Bağdat beğlerbeğine ve Cezire hakimi Bedir Beğ ve 'İmadiye hakimi Kubad ile haberleşüb mümkün olduğı üzre haklarından gelinmekte mu'âvenet lâzım gelirse bezl-i maktûr idüb ol asl tâ'ifeyi 'isyan ve _____ gereğı gibi haklarından gelünüb fesâd ve şenâ'tlerinden vilâyet-i tedhîr itmekte hüsn-i tedbîr ve tedârikde kusur koymayasın gaflet ile namus eksüklüğü sudurundan hazer idesin tamâm basiret üzere olasın.

629

Arz getüren Konya kal'asının Hisâr erenlerinden Ahmet'e virildi fi 24 L.

Karaman beğlerbeğisine Konya kadısına hüküm ki:

Senki Konya kadısının mektûb gönderüb Konya kal'asının müstahfızları deryâya ta'yîn olunmağla emvâl-i mîrîde ve güherçile karhanelerinde kadimeden ide geldükleri hizmetleri mu'attal olmak lâzım gelüb deryâ seferinden 'avf olunub uslûbu sabık üzre hizmetlerinde olmasın bildirmişsin imdi vilâyet-i Karaman'da olan kal'aların müstahfızlarından kimesne deryâ seferi teklîf olunmamışdır buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda eğer Konya kal'ası müstahfızlarıdır ve eğer sâir vilâyet-i Karaman müstahfızlarıdır 'adet-i kadime üzre emvâl-i hassa ve güherçile hizmetlerine istihdâm itdürüb te'allül itdirmeyesin güherçile husûsunda ikdâm ve ihtimâmınız vücuda getüresiz ki umûr-ı mühimmedendir ma'den-i mezbûre adem lâzım oldukça hisâr erenlerinden kifâyet mikdârı ta'yîn olunub hizmet-i mezbûre 'avk olunmakdan bi-gâyet-i ihtirâz eyleyesiz.

[292]

630

Menteşe beğine ve Peçin ve Seravlos kadılarına hüküm ki :

Menteşe piyâdeleri beği Mehemed dame izzihû Dergâh-ı Muallâ' ma mektûb gönderüb Seravlos kâzasında Kuyucu nâm karyede mütemekkin olan Pir Ali kadimden piyâde oğlu piyâde olub iltizâm ile subâşı olub müslümanların meccanen yem ve yemeklerin olduğundan gayri hilâf-i şer' akçelerin alub zulm ve te'addisinden nicesi celâ-yı vatan idüb mukaddema arz olundukda küreğe konulmak için emr-î şerîf virilüb gıybet itmekle küreğe konulmak müyesser olmamağın hâlâ girü müslümanları rencide idüb ve piyâde tâ'ifesin ihtilâl idüb avk itmekle otuz beş ocak piyâde on nefer yaya gelmemiştir diyü arz eylemeğın buyûrdûm ki:

Hük-m-i şerîf vacibü'l-ittibâ'm varıncak mezbûru ele götürüb şer'le sabit olan _____ ashâbına alıvirdükden sonra ol vilâyetden ulûfelü bin kıt'a idüb Kıbrıs'a sürülüb beğlerbeğisine teslim itdüğüne mühürlü temessük alub bir sûretin anda yanında alıkoyub ve bir sûretin Südde-i Sa'âdet'ime gönderesin şöyle bilesin.

631

Bursa beğine ve İznikmid ve Yalakabad kadılarına hüküm ki:

Hâlâ senki sancâk beğisin Südde-i Sa'âdet'ime mektûb gönderüb bundan akdem emr-î şerîfle Kocaili sancâğında ehl-i fesâd tefîşi için varıldıkda sancâk beği iş erlerinden Ahmed ve hammâl Mehemed nâm kimesnelerinden ahali-i vilâyet küllî şikâyet idüb hatta nefsi Hersek karyesinde sakin olan reis Ali nâm kimesne hayli mâla kadir olmağla mezkûr Ahmed ile hammâl Mehemed bazı yoldaşları ile bir gece evine girüb kendüyü katl ve hatununa muhkem işkence idüb gizlü mâlların çıkardub hatununu ve etfâl sığârını bile katl idüb ve bunun emsali fesâd ve şenâ'atin nihâyeti olmayub livai mezbûre dârü'l-harp gibi olmuştur ve bundan akdem kara mersin sandalı içinde katl olunan yahudanın varisleri mezbûr Ahmed ve hamâl Mehemed'i mazınne ittihât idüb sulh idüb ve bi'l-cümle vilâyet-i mezbûrda vâki' olan fesâd ve şenâ'atde mezbûrların mübâşereti ve mu'âveneti ile olduğu babında zâhir olub ve karye-i Hersek hatibi olan Süleyman mezbûrların bazı ahvâlin sana haber virdiğın zan idüb mezbûr hatib bazı mesalihi için Burusa'ya gelirken Dinoz(?) nâm darbenden çakub iki karye mabeyninde mecrûhen maktûl bulunub esbâbından bir habbesin gitmeyüb sair kuttatariikten sadır olsa beher hal esbâbı garet olunmak mukarrer idi zikr olunan müfsidlerin bazı ahvâllerin dâhi söyleye diyü adam gönderüb katl itdürdüğü ihtimâli olmağın

dikkatle teftîş olunmak için maktûl mezbûrun varisleri agâh eylediklerini bildürdüğün ecilden buyûrdûm ki :

Bir def'â şer'le fasl olmuş olmayub ve bila gadr şer'i on beş yıl mürûr etmiş değil ise ihzâr-i hesme idüb gıybet iderler ise şer'le buldurması lâzım olanlara buldurub getirüb tamâm ihtimâm üzre teftîş eyleyüb göresin kaziye 'arz olunduğu gibi ise derzincir idüb haklarından müselamlar bu vecihle şahadet iderler nicedir ahvâllerin vukû' üzre yazıb 'arz eylesin bu bâbda tamâm dikkat ve ihtimâm idüb hilâf-ı şer' şerîf kimesneye zulm ve te'addi olunmadan ziyâde ihtirâz eylesin.

[293]

632

Hâzâ mersûmuna'ş-Şerîfi'l-'Âlî ve Emrune'l-Munîfi't-Tâmu'l-Hâkânî Ersalnâhu ila'ş-Şeyhi'l-Kiberiyyi'l-Ekremiyyi'l-Emcediyyi'l-Erşediyyi bi'l-Evhediyyi Emîni'l-Milleti Mutemidi'd-Devleti eş-Şeyh Ali b. Ğâmir Dâme Mecduhu Yu'rafu Madmûnu'l-Medmûnu Ennehu Lâ Yahfâ 'Aleykûm Bi Enne Bezle'l-Ciddi ve'l-İctihâdi fi Emri'l-İctihâdi ve'ş-Şefkate ala'l-İbâdi mine'l-Hadiri ve'n-Nâdi ve Tahlîse'l-Memâliki ve'l-Vilâyeti ve İnkâze'l -Enfusi Mine'l-Mehâliki ve'l-Vertadi Meslekuna'ş-Şerîf ve Simmetune'l-Latîfu'l-Celîl. Ve Leyse bi Fadli'l-Lâhi Teâla İftikârun ve'la Buğyetun vem'a fi Damîrîna İrâdetun velâ Messehu Sivâ Refâhiyyeti'l-Alemi ve li Himen bi Zîneti Kulûbi Benî Ademe Kable Hâzâ Min Murîdi'l-Ciddi ve'l-İctihâdi ve Husni'l Felâ Yahfa Aleykum Kad Ustumia ve İttedâha Bi İlmine'ş-Şerîf el-Âlî Ma Sadare Minkum ve Neşâu min Cânibikum -İtâati ve'l-İnkîyâdi ve Tamâmi'l-Mutabaati li a'yunine'l-Aliyyeti bi'l-Ma'mureti ve'l-Mu'âveneti Li Hudûdine'l-Kaviyyeti'l-Musavvareti bi Kalbikum ve bi Kâlibikum Hâza Huve'l-Me'mulu Minkûm Beyyadallahu Vechekum Yevme Tabyaddu Vucûhu's-Sâdikîn Lâ Cereme Kad Ersalnâ İlâ Tilke'l-Cevânibi Kezâlike İmâretune'l-Mansûratu Maa Askerine'l-Kurrâti ve'l-Mucâhidîne fi Sebîlil'l-Lâhi Muaddîne bi Âlati'l-Harbi Mustaidîne el-İrâke ve'd-Darbe Ve İzâ Vasale Mulkune'l-Meşhûnu ma Askerine fe'l-Tekûnu Kezâlike Ala ma Entûm Aleyhi Min Kablu ve Min Ba'du Kemâ Huve Merkûzun fi Culletikumun'l-Haseneti ve Tarikatikumun'l-Mustahseneti mine'l-Mu'aveneti ve'l-Muzâhereti li Askerine'l-Metrûdeti Bâzilen Mechûdekum Sâdikan Makdûrekum maa Kemâli'l-Ciddî ve'l-İctihâdi Li Muaaveneti Humâti'd-Dîni'l-Metîni ve Kat'i Dâbiri'l-Kavmi'l-Kefereti'l-Anedeti'l-Mutemerridîne Kemâ Kâlellâhu Teâlâ Teâvenû Ale'l-Birri ve't-Takva ve Madmûneti'ş-Şerdî ve Ğâyetu'l-Matlûbi ve'l-Cedva Lienne Azmena'ş-

Şerîfe'l-Aliyye's-Sultâniyye Dâimen ilâ'l-Urvi fî Sebîli'l-Lâhi ve İctihâdin bi Adailâhi ve İtfâi Nâyireti'l-Kefereti. Hazalehumullahû ve Murâdi İrâdetine'l-Aliyyeti's-Şehinşâhiyyeti En Yekûne er-Raaya ve'l-Berâyâ fî Eyyâmi Devletinâ'l-Fâikati'l-Adileti Âmînîne ve Mutmainnîne Tahte Zilli Kenefi Himâyetina Sukûruhum Mesdûdetun bi Seddin Sedîdin ve Kalâuhum Masûnetun ve Mudunuhum Mahfûfetun bi'l-Emni ve'l-Emâni ve Elsinetuhum Ratbetun bi'd-Duai's-Sâlihi Li Devâmi Devletina'l-Adileti Medde'd-Duhûri ve'l-Ezmâni Munşerihîne ferihine bi Haysu La Havfun Aleyhim ve lâhum Yehzenûn vallahu Teala Muinûn Bi Mennihi ve Mennihi.

Bu dâhi

Bu dâhi

Bir sûreti

Bir sûreti

Seydi Mehmet bin Mervan için yazıldı Keyrevan şeyhlerine

[294]

633

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisinin kethüdâsına virildi fi 22 L.

Vilâyet-i Cezâyir-i Garp'de Moka(?) Beğ'e hüküm ki:

Dârü'l-cihâd olan Cezâyir-i Garb vilâyetinin hıfz ve hırâseti ve zabt ve siyâneti murâd-ı hümâyunum olmağın vilâyet-i mezbûre beğlerbeğisi olan Ahmet dâme ikbâlehû vech ve münâsib gördüğü üzre evvel vilâyetin hıfz ve hırâsetinde sen dâhi gereği müşârün-ileyhe mu'âvenet ve müzâheret itmeğın emr idüb buyûrdûm ki :

Vusûl buldukda cebellet-i şecâ'at-i fitratında olan şehâmet ve dilaverlik dâima zuhura getürmekten hâli olmayub müşârün-ileyh dame ikbâlehû vech ve münâsib gördüğü üzre eğer â'da ve ____ definde ve eğer memleket ve kılâ'ın hıfzındadır umâlinden ziyâde ihtimâmın zuhura getürüb gayret-i dini Mübin seyidü'l müreselin ve 'arz-ı namus-u sâltanat-ı sa'âdeti ____ müte'allik olan umurda bezl-i maktûr idüb sâ'i-i meşkûrun zuhura getüresin.

Bu dâhi

Bir sûreti

'Abbâs Beğ'i olan beğ'e yazıldı.

634

Kethüdâsına virildi.

Tûnus'da kâid Ramazan'a hüküm ki:

Hâlâ Südde-i Sa'âdetim'e adam gönderüb Asitâne-i Sa'âdetim'e gelmek babında icâzet-i hümâyûnum taleb eyledüğün i'âm eylemişsin imdi donanma-i hümâyûnum ol câniblere varmak üzere olmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda onun gibi inşallahu te'âla donanma-i hümâyûnum ol cânibde varmak müyesser oldukda dini mübini vesâir devlet ____ müte'allik vâki' olan umûrda vech ve münasib görüldüğü üzere sen dâhi hizmetinde bulunub dâhi donanma-i hümâyûnum bi-ibadullahu(?) te'âla bu cânibe 'avdet eylemelü oldukda tevâbi'-i ve levâhiki ile gemilere girüb donanma-i hümâyûnum gemileri ile Asitane-i Sa'âdet'ime gelüb mülâki' olasın.

635

Behram kethüdasının ademisine virildi.

Rum beğlerbeğisine ve Yeniil kadısına hüküm ki:

Sen ki beğlerbeğisin mektûb gönderüb Üsküdar evkafından Yeniil kâzasına tâbi' ____ Hisâr ve Karatok nâm mevzîler mahûf ve muhâtara yerler olub güz eyyâmında harami zuhur idüb ayende ve revendenin nefsleri telef ve mâlları gâret olurlar imiş kadimden şenlik imiş şöyle ki tekâlif-i 'örfiyeden mu'âf olmak üzere ba'zı re'âyâ gelüb mütemekkin olub şenlik olur ise ayende ve revende emin ve salim murûr ve 'ubûr iderler idi diyü bildirmişsin buyûrdûm ki:

Fî'l-vâki' kadimeden şenlik olub hâlâ harab olmağla ayende ve revende ol vechile evkâf-ı mezbûre re'âyâsından ve gayriden kimesnenin yazılı re'âyâsı olmaya şart-ı mezbûr üzere kifayet mikdarı hane getirüb mütemekkin itdiresin ve nemikdar hane gelmiş ise yazub 'arz eylesin anların haklarından emr-î şerîfim ne vechile zarar olur ise mucebiyle 'amel eylesiz.

[295]

636

Avcılardan Mehmed'e virildi.

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Bostan(?) Çavuş'a hüküm ki:

Kazdağında hâssa-i hümâyûnum için şikâr itmeğe avcı başı ta'cyîn olunan Mehmed ve diğer Mehmed kimesneler Südde-i Sa'âdet'ime gelüb ba'zı Etrak tâ'ifesi

tüfenk isti'mâl itmekle şikâr bulunmayub perakende oldukların bildirmeğin buyûrdûm ki:

Varıcak bu bâbda mukayyed olub tüfenk isti'mâl iden kimesneler dâima deryâ seferine gider kimesneler ise anun gibilerin tüfenklerine müte'ârriz olmayub ama deryâ seferine gitmeyüb mücerred kendü mevâlileri üzre tüfenk isti'mâl idüb şikâr idenlerin tüfenklerin ellerinden alub Südde-i Sa'âdet'ime gönderesin amma bu bahane ile celb ve ahzden ve hilâf-ı emr kimesne te'addi olmakdan hazer eyleyesin ve ne asl kimesnenin tüfenk alınub gönderildüğün yazub bildiresin.

637

Sahibine virildi.

Eyne kadısına hüküm ki:

Taht-ı kazanda Kâzdâğı dimekle ma'rûf mahl-i hâssa-i hümayûnuma müte'allik şikâr için mevzülü gelüb hâlâ Mağnisa sancâğından kızıl Keymenlü(?) dimekle Yörük tâ'ifesi kışlaruz diyü davarları ile gelüb kolub müzâyeka virdiklerin Mehmed bin Abdullah ve diğer Mehmed i'âm itmeğin buyûrdûm ki:

Varıcak bu bâbda mukayyed olub zikr olunan Yörük tâ'ifesinin nizâc olunan mahalle kadim eyyâmdan kona gelmişler olmayub hâlâ gelüb konub mîrî koruya müzâyeka virüb te'addi iderlerse men° ve def° idüb ola gelene müzâyeka virüb te'addi iderlerse men° ve def° idüb ola gelene muğâyir Yörük tâ'ifesine iş itdirmeyesin ama kadimden kona gelmişler ise men° olunmaz lakin hassa şikârlarına tecâvüz câiz değildir muhkem tenbîh ve te'kîd itdiresin ki evvelden ne mahale kona gelmişler ise girü olageldüğü üzre ol mahale konub ola gelene muğâyir hâssa şikâr yerlerine tecâvüz ve te'addi itmeyeler eylemeyenleri isimleri ile yazub bildiresin ki hilâf-ı emr-î şerîf iş idenlerin haklarından geline.

638

Kethüdasına virildi.

Silistre beğine hüküm ki:

Emr-î şerîfim üzre senünle cemi'yetde olan Silistre sipâhilerine icâzet-i hümayunum mağazan hükmi-i hümayunum virilüb irsâl olunmuş iken henüz varub vâsıl olmadığı ilâm olunmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda senünle cem'iyetde bile olub mevcûd olanları yoklayıb isimleri ve timârlarının baş karyeleri ve yazulularıyla defter olunub defterin Südde-i Sa'âdet'ime gönderüb mezbûrlara icâzet veresin ki yerlü yerine varalar.

639

Süleyman Çâvuş'a virildi.

Kefe beğine hüküm ki:

Kefe'de binası fermân olunan kalite için lâzım olan demür esbâbı ve kendir ol cânibde tedârik olunmak lâzım olmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda bi'z-zât mukayyed olub zikr olunan kaliteye lâzım olan eğer demür alâtı ve eğer kendür ve urğandır tedârik idüb kalite itmâma iriştirmek tekmiil eylesin.

[296]

640

Kethüdasına virildi.

Trabzon beğine hüküm ki:

Hâlâ Cânik beği mektûb gönderüb emr-î şerîfim mucebince İstanbul zahiresiçün irsâli fermân olunan arpa ve undan vâfir zahire tedârik olunub Samsun iskelesinde ihzâr olunub lakin mezbûr iskelede gemiye müzâyeka olub sene-i sâbika da dâhi mîrî urğan tahmîli için rençber gemileri bulunmayub Trabzon'da bulunan rençber gemileri irsâl olunması babında hükm virilmesin 'arz eylemeğın zikr olunan zahire İstanbul'a getürmek için donânma-i hümâyûnum ta'yîn olunan sipahiler ve hisâr erenleri girmek için anda olan rençber gemilerinden gemi ta'yîn idüb Sâmsun iskelesine göndermek emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda emrim üzere donânma-i hümâyûnuma gelecek sipâhileri ve hisâr erenlerin bir gemiye koyub alay beğine koşub dâhi Sâmsun iskelesine gönderesinki anda cem' olan zehâyirden zahire ve mirî urğan tahmîl idüb mahrûse-i İstanbul'a gönderile ve gönderilen hisâr erenlerin yararlarını ve civanların gönderüb pir ve sağırların göndermeyesin Trabzon sancâğında vâki' olan kılâ'dan hisar erenleri irsâl olunacak hisar erenleri için beğlerbeğine müstakil hükm-i hümâyûnum yazılıb gönderilmişdir beğlerbeği tarafından ne vechile işaret olunursa mu'cibi ile 'amel eylesin.

Bâli Çâvuş'a virildi.

Bir sûreti

Karahisâr Şer'î beğine zahire için

Bâli Çâvuş'a virildi.

Bir sûreti

Bâtum beğine zahire için

641

Tersane eminine virildi fi 11 N.

Gümülcine'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara hüküm ki:

Gümülcine'ye mirî kendir mühimmâtı için irsâl olunan akçeyi yollarda ve menâzil merâhilde hıfz olunmak lâzım olmağın buyûrdum ki:

Her kangınızın kazasına dâhil olursa mahûf ve muhâtara olan yerlerde kifayet kadar adam tedârik idüb gecelerde ve gündüzlerde hıfz itdirüb emin ve sâlim birbirinize ulaşırsınız.

642

Hüsâm Re'îse virildi fi 12 N.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüb mirî gemilerinden bir bârça gark olduğun bildirmişsin ol bâbda her ne demiş isen ma'lûm oldu imdi zikr olunan gemilere yedişer sekizer tahta ziyâde urulub hadden ziyâde yük tahmîl olunub ve doku abâsı kat' eylesün diyü ağır eylemekle deryâ hareketinde tahammül idemeyüb ve deşîşe ve merhûm validem sultan tâbe serahû gemileri ve mirî gemileri iltizâma virilüb hadden ziyâde yükler tahmîl olunmağla gemiler helâk olurlarmış buyûrdum ki:

Vusûl buldukda bu bâbda gereği gibi mukayyed olub anun gibi zikr olunan gemiler tahmil olunmâlu oldukda Süveys kapudanı üzerlerine durub mütehammil oldukları üzre tahmîl itdirüb ziyâde nesne tahmîl itdirmeyüb ve gemilerin üzerinden ziyâde tahta kodurmayub ve demürlerin ağır eylemeyüb ve gemileri ol vecihle iltizâma virdürmeyüb olagelene 'adet ve kânûna muhalif kimesneye iş itdirmeyesin şöyle ki hadden ziyâde nesne tahmil olunmağla bir gemi helâk ola kapudana vesâir mübâşerete tanzîm olunmak mukarrerdir ana göre muhkem tenbîh ve te'kîd eylesin.

[297]

643

Divânda Süleymân Çâvuş'a virildi fi 10 N.

Rum beğlerbeğisine hüküm ki:

Çorum ve Amasya ve Cânîk sancâkları sipâhilerinin timârları tamâm tevzî olmayub ve ba'zısını tevcîh olunub tezkere virilmiş iken ahâra dâhi virilmeğle nice sipâhi üzerinde timâr var idüğün bilmemekle bu def'a vâki olan donânma-i hümâyûnum seferine varmayub ahvâlleri tahayyül olmağın yoklamada bulunmayub donânma seferine varmayanlar °afv olunub sefere varmadılar diyü timârları Südde-i Sa'âdet'den ahâra virilmiş ise dâhi virilen ahkâm alunub Südde-i Sa'âdet'ime gönderilmesin emr idüb buyûrdûm ki:

Zıkr olunan sancâkların sipâhilerden donanma-i seferine varmayanların timârları ahara tevcîh eylemeyüb ahâra virilmek için ahkâm dâhi virilmiş ise ellerinden alub Südde-i Sa'âdet'ime gönderesin.

644

Sefer Çavuş'a virildi.

Koyun Çavuş'a hüküm ki :

Mektûb gönderüb Mekke-i Mükerrreme mühimmi için fermân olunan sekiz yüz °aded kirişin beş yüz kıt'ası işlenüb sâiri dâhi işlenmek üzre olunduğu ve tersâne mühimmâtı için fermân olunan aheni İstanbul bin altıyüz elli iki kantar ham demür mekkârlarıyla Filibe kadısına irsâl olunduğu ve bin kantar miktarı mesâ miri mütevenniye ve kazık ve kürek hazır ve müheyya olub Samako etrafında olan kuzzâtdan İliça(?) ve Ahteman(?) kadıları ihmâl eylediklerin ve tedârik olunan ham demür irsâli mümkün olub lakin mesâ miri mütevenniya irsâline mahal yokdur yollarda zâyî olur diyü bildirmişsin imdi mesâ-i mir-i mütevenniye irsâl olunan numuneye göre mu'acellen tedârik ve irsâl olunmak ziyâde mühimdir buyûrdûm ki :

Vusûl buldukda bu bâbda gereği gibi mukayyed olub beher hal her ne vechile mümkün olursa irsâl olunan numune göre fermân olunan mesâ-i mir-i mütevenniya mu'acelen tedârik idüb yarar adamlarınla irsâli babında envâ sa'î ve ikdâm eyleyesin ihmâl eylemeyesin.

645

Sahib Eynihan(?) nâm sipâhîye virildi.

Zaçesne beğine hüküm ki :

Mektûb gönderüb iç illerde olan kal'alardan Pelesne(?) ve Çaklofça kal'alarının neferâtı ihrâcı olunub hâlâ bina olunan Graniçe kal'ası'na ta'yîni olunmak lâzım olunmağın neferâtı eski yevmiye ile kal'a-i mezbûre °azeb ta'yîn olunub kal'a-i Pelesne(?) dizdarı Hüsrev on sekiz akçe ile °azep ağası olub ve kal'a-i Kalokça dizdarı

Osman on akçe ile  azebler kethüdası ve kalça-i Pelesne kethüdası Ahmed sekiz akçe ile  azebler reisi olub ve neferlerin isimleri defterlen b irsâl olunmuş imdi buy rd m ki :

Vusûl buldukda  arz eylediği üzre zikr olunan neferleri ve ağaların kal a-i mezbûreye ihrâc eyleyüb kal a-i on t vechile hıfz ve hırâset itdiresin.

646

Poega sipâhilerden Eynehan? virildi.

Bosna beğine hüküm ki:

Binası fermân olunan Gradeşge kalçası mühimmi için tuğla l zım olduğu i l m olunmağın tuğla bulunduğu yerlerden ted rik id b l zım olursa iki kıt a şayk  virilmek için Semendire beğine h k m yazulub g nderilmişdir buy rd m ki:

Vus l buldukda l zım olan iki kıt a şayka-i taleb id b getürdüb d hi tuğla kullanan yerlerden emr-i sabıkım m cebince müstevfi tuğla ted rik id b binasına m b şeret id b tam m istahk m  zre bina itdiresin.

[298]

647

Bu dâhi

Semendire beğine hüküm ki:

Hâlâ Bosna serh ddinde binası fermân olunan  Gradeşge kalçası binasi n tedârik olunan tuğla-i tahmîl idüb mahaline alub gitmek için şayka lâzım olmağın buy rd m ki:

Vusûl buldukda hizmet mezbûre için iki kıt a şayka ta y n idüb irsâl eyleyesin.

648

Sefer avuş'a virildi.

Edirne'de v ki  olan padişah-ı  lem pen h hazretlerinin mütevellisine hüküm ki:

Hâlâ Vize sancâğında Bergos nahiyesinde dört bin altıyüz altmış akçe Hok sabık n m karye sâbika nişancı olub Dulkadriye beğlerbeğisi olan Mehmed dame ikbâlehû tahvîlinden işbu ise 981 Ramazan 'l-m b rekenin on birinci gününde c mi -i şerifim vakfına ilhâk olunmuşdur buy rd m ki:

Vusûl buldukda zikr olunan karyenin ___ mahs l tın ___ her ne ise sâir evk fi zabt olunduğu üzre zabt itdürüb haricden bir ferdi dahl ve ta rruz itdirmeyesin ve tarih-i mezbûrdan bir ferde v ki  olan mahs l tın nesnesi dâhi alınmış ise ba de's-sub t şer'iyle müteveccih olanlardan bi-kusûr alub vakf için zabt itdiresin.

649*Yazıldı.**Françe tercümanı Domanenko 'ya virildi fi 26 N.***ULAK**

Françe beyzadelerinden Cermen beği bir mühim husûs için bir nefer yoldaşıyla Hersek beği adamı Mustafa'ya koşulub ulağla Dubrovnik'e gönderilmiştir menzil bârgiri olan yerlerde menzil bârgiri virdürüb olmayan yerlerde üçüne dâhi birer ulâk bârgiri buluvirüb bervech isti'câl irsâl eyleyesin diyü kadılara hüküm-i şerîf yazıldı fi 26 şevval sene 981.

650*Yazıldı.*

Dâhi Dubrovnik beğlerine ki mezkûr beyzâde ve yoldaşı Françe'ye nâme-i hümayun ile gönderilmiştir bir an tevakkûf itdirilmeyüb tedârik görüb emin ve sâlim Françe vilâyetine irsâl ve isâl eyleyesin fi't-tarihü'l- mezbûr.

651*Vişegrad kal'asının ___ başısına virildi fi 29 L.*

Bosna beğine hüküm ki:

Liva-i mezbûr Vişegrad kal'ası'nın sâbika dizdarı olan Cabbâr kal'a-i mezbûre zahiresin bel' ve ketm idüb itlâk ve isrâf itmek ile hâlâ kal'ada zahire kalmadığı istimâ' olunmağın ___ ve dizdarı ihzâr idüb hak üzre teftîş eyleyüb kal'anın zahiresine sarf itdüğü görülüb te'addi itmiş ise tazmîn itdirilmesin emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda dizdarı mezbûru getürdüb dizdar oldukda kal'ada ne mikdar zahire mevcud bulunmuşdur bi'l-fi'îl ne mikdar zahire vardır aslı üzre göresin itlâk idüb zahireye te'addi ittiği vâki' ise şer'le sâbit olduktan sonra samanı lâzım olan ve zahireyi bikusur tazmin itdürüb hâlâ olan dizdara teslim idüb ne vechile olduğun vukû' üzre 'arz idesin.

[299]

651

Bağdad beğlerbeğisine ve kadısına hüküm ki:

Senki beğlerbeğisin mektûb gönderüb Eburîş oğlu Muhta Beğ ile cenge mübâşeret itmeğın def'i için kullar ağâsı 'Ali gönderildikde asla def'ine mukayyed olmadığın gayri kul tâ'ifesinden yirmibeş nefer kimesnenin telef olmasına bâ'is olub

Bağdad'a geldükde evinde cem'iyet idüb beğlerbeği sizi Asitâne-i Sa'âdet'e ___ bildürüb birinize kul götürse gerekdir imdi biribirinizin haber ve hayr ve şer'ine ___ idüb Eburişoğlu gâret eyledüğü esbâbları bi'l-ittifâk beğlerbeğiden taleb eyledünüz diyü önlerine düşüb mahkemeye olub gidüb fitne ve fesâda mevzû oldukda sen divan eyleyüb kul tâ'ifesi ağaları mevâcehesinde bizim bu bâbda suçumuz yokdur ağamız baş korkusundan vehme düşüb bizi ihtilâl idüb vech-i meşrûh üzre ağva itmişdir yohsa haşâ ki biz kendü reyimizle böyle iş ederiz diyü ehl-i dîvân huzurunda cevab virdüğün ve dâhi bu bâbda sözleri ne olduğun sicil olunub sûret-i sicil irsâl olduğun bildirmişsin bunlardan mâ'ada her ne 'arz ve i'âm eylemiş isen mufassal ma'âlûm olmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda asla tehîr itmeyüb ikinüz bi'z-zât ağa-i mezbûr ol vechile fesâda mübâşeret iden kul tâ'ifesiyle beraber idüb ahvâlin hak üzre teftîş eyleyüb göresin def'i fesâdda 'arz olduğun üzre ihmâl ve tekâsil ve Şol tâ'ifesi ihlâl eyledüğü sahih midir ğayr vâki' midir onât vecihle görüb ahvâli yanınızda ne vecihle sâbit ve zâhir olursa vukû' üzre yazub 'arz idesin ama fesâd ve kabahati zâhir ve sâbit olursa hakkında emr-î şerîfim sadır olunca gıybet itdürmekten hazer eylesin.

652

Kapudana hizmet eden Mahmut Çavuş'a virildi.

Mağrib-i Trablus beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Trablus re'islerinden kâid Ferhad zide mecduhû için tevâbi' ve levâhiki İstanbul'da olub Cebele'ye icâzet virilmek rica eylediği i'âm olunmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda inşâllahü'l-rahmân donânma-i hümâyûnum deryâyaya çıkdıkda donânma-i hümâyûna karışub içeriye gelindük de bile gelmek için icâzet-i hümâyûnum olmuşdu mirî müşârün-ileyhe ana göre tenbîh eylesin ki mevsimi ile donânma-i hümâyûnuma karışa.

[300]

653

Bilviran ve Aladağ ve Eskiil ve Turgud kadılarına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâ'm çavuşlarından Mehmed mektûb gönderib Kıbrıs ceziresine fermân olunan sürgünün emr-î şerîf muktezâsınca zamanı gelüb mübâşeret olunmak üzre iken kürekçiler girü ___ kendünüz götüresiz diyü emr-î şerîf mukayyed olmağın tehîre sebep olduğun bildirmişsin imdi sürgün ahvâlin sâbika gönderilen mufassal emr-î

şerîfim mücebince bi'z-zât getürüb ihrâcı fermân olunan kürekçileri napad göz ile ve yarar adamlarınızla vakti ile ihrâç ve irsâl eylemek emr idüb buyûrdûm ki :

Vusûl buldukda bu bâbda her biriniz mukayyed olub sürgün husûsa bi'z-zat mübâşeret idüb gönderilen mufassal emr-î şerîfim mücebince ihrâç ve irsâlinde ihtimâm eyleyüb ve ihrâç fermân olunan kürekçileri napad gözle ve yarar adamlarınızla vakti ile irsâl eylesin ve kürekçi kürek çekmeye kabil ve kadir yarar ve tûvânesi yazılıub bedel döndermeyüb ___ ihrâç eylemeyüb tebdîl ve teğyîr itdirmeyesin.

654

Mehmet Çavuş'a hüküm ki:

Mektûb gönderüb Kıbrıs ceziresine fermân olunan sürgünün zamana gelüb mübâşeret olunmak üzere iken Bilviran ve Aladağ ve Eskiil ve Turgut kadılarına kürekçilerinizi ___ kendünüz götüresiz diyü emr olunmağın sürgün ahvâlinin tehîrine sebep olduğun bildirmişsin ana ___ zikr olan kadılar sürgün ahvâli ol bâbda sadır olan mufassal emr-î şerîfim muktezâsınca bi'z-zât kendüler görüb ve ihrâcı fermân olunan kürekçileri napadları ve yarar adamları ile vakti ve zamanı ile ihrâç ve irsâl eylemek emr olunub hükm-i şerîfim irsâl olunmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda emr-î şerîfimi mezbûr kadılara isâl itdiresin ki kendüler emr-î şerîf-i sâbıkım mücebince bi'z-zât sürgün husûsuna mübâşeret üzere olub ve yazılan kürekçileri napad ve yarar adamları ile ihrâç ve irsâl eyleyeler ve kürekçi yanında dâhi mukayyed olub kürek çekmeğe kadir ve yararların ihrâç idüb bedel aldırmaıyub tebdîl ve teğyîr eylemeyeler.

[301]

655

Uzun Çavuş'a virildi fi 25 Şevval sene 981.

Silivri ve Vize ve Çorlu ve Ereğli kadılarına hüküm ki:

Bundan akdem Silivri kazâsında Halkalu nâm karyede Mürüvvet nâm sipâhinin evini basub ırgatlarını katl idüb ___ suya bırağub ba°dehû çıkarub dağa alınub dâhi nice fesâd ve şenâ°leri sâbit olan haramilerden ele gelen altı nefer zımmiden bostancı Poli nâm zımmi Asitâne-i Sa°âdet'ime gönderilüb suvâl olundukda müslümânlardan olub ehli fesâda baş ve buğ olan Silivri kâzasına tâbi° küçük sekidliden gevele Kâsım nâm kimesnenin ev Uluğbolu karyesinde olmağın cümle ehl-i fesâd anun evinde cem° olub andan yola ve bele alub batacak olduğun ve ol karyeden karlı veledi budak ve

Feriheddin nâm karyeden Muharrem oğlu Mustafa ve Hacı oğlu Mehmed ve Şadumanlu'dan diğeri Karlı ve Göğeli nâm karyeden İstefanos nâm bir Bulgar Sığırtmaç kafiri ve sekban nâm karyeden kara Hamza oğlu Arif Süleyman ve karındaşı hızır ve akrabasından Budak ve Silivri'den küçük oğlu nâm yeniçerinin oğulları küçük Nikola ve uğraş köyünden memi ırgadı Marko ve Ayaş Köyü yabanında Budak ve Mus nâm cûyânların koyunları batacak olub ekser ehl-i fesâddan Mustafa ve Mehmed yörük levendleri anda yayuzlar? diyü haber virüb ve zikr olunan kimesneler için harami ve hırsız ve şenâtlardır diyü takrir eylemeğün mezkûrları her kande bulunurlarsa hüsn-ü tedârikle ele götürüb el virmeyüb muharebeye mübâşeret iderlerse demleri ____ lâzım olursa il-eri muâvenet ile bi'l-cümle her ne tarik ile mümkün olursa ele götürüb kayd u bend ile Südde-i Saâdet'im çavuşlarından Uzun'a teslim eylemek emr idüb buyûrdüm ki:

Vusûl buldukda tehir eylemeyüb her biriniz bi'z-zât mukayyed olub zikr olunan ehl-i fesâddan taht-ı kazanuzda olanları hüsn-i tedbîr ve tedârikle ele götürüb gaybet iderlerse yataklarına ve duraklarına ve bi'l-cümle şer'iyle buldurması lâzım olanlara buldurub getürdüb kayd û bend ile mezkûr çavuşuma koşub Südde-i Saâdet'ime gönderesin ve ehl-i fesâdı gicelerde ve gündüzlerde hıfz eylemek için taht-ı kazânuzdan kifayet kadar adam koşub muhkem tenbîh eyleyesinki onât hıfz eyleyüb ğıybet itdürmekden ziyâde hazer eyleyeler yohsa sonra nicesi anlara olur ana göre basiret üzre olalar.

656

‘Ali Çavuş’a virildi.

Samakov kâzasına hüküm ki:

Karadağ keferesi şeklinde ba°zı mirî esirler firar eyleyüb Karadağ keferesinin sunuruna girmiştir ele getürmek için ‘Ali Çavuş’a irsâl olunmuşdur buyûrdüm ki:

Vardukda zikr olunan esirler her kande bulunursa mezbûr çavuşum ele getürmeye kasd itdükde asla mâni° olmayub ahz ve kayd û bendine muâvenet idesin.

[302]

657

Habur beğın kethüdasına virildi.

Diyarbakir beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Habur Beği mektûb gönderüb bundan akdem iltizâm eylediği kalemleriyle Mardin cizyesinin üç senesi dâhil olub haliya bir senenin cizyesine cem° idüb iki

senenin cizyesin ahar kimesne cem° idüb ve kendünün üzerinde olan akçe alınub bâki kalan iki sene için ne mikdar nesne alıkonulursa konulub alınmaza temessük virile diyü °arz itmeğin şartında üç sene dâhil ise iki sene dâhi zabt itdürüb tamâm üç sene olub dâhi iltizâm itdüğü mâlı bikusur alınması emr idüb buyûrdûm ki:

Vardukda bu husûsa mukayyed olub göresin zikr olunan cizyesi üç senesi müşârün-ileyhin şartında dâhil ise emrim mücebince iki sene dâhi zabt itdürüb tamâm üç sene olduktan sonra iltizâm itdüğü mâl-ı mîrî her ne ise bikusur hazine-i °âmirem için zabt idüb eline temessük viresin.

658

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Küffâr-i haksâr-i hedemâllahûm Allah-û te°ali ilâ yevmü'l-karâr donanması °asândan(?) ba°zı °Arab şekâvet-i kerdar ile ittifâken Medine-i Tunus üzerine müstevli olduğı istimâ° olunmağla istihlâcı için inşâllahû te°ali evvel bahar hacceste-i asârda deryâya °azim donânma-i hümayûnumuz tedârik ve ol tarafa irsâl olunmak tazmîm-i teltîp olunmuşdur hakkı secâte(?) ve te°âla ibtûda ve intihâsım envâ° futûhât-i cemileye mukâran(?) kalmış ola öyle olsa sen dâhi şimdiden Cezayir °askeriyle hazır ve müheyya olub zamanı geldikde bi'z-zât ol tarafa varmak lâzım olub buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda tehîr ve tevakkûf câiz görülmeyüb ve a°da-i vâkf olacağın şimdiden ifşâ itmeyüb ama beğlerbeğliğine müte°allik olan °asâkir-i mensûrenin yât ve yarâkların ve kal°a fethine lâzım olan esbâb ve levâzımı hemen şimdiden tedârik idüb dâhi inşâllahu te°ali bir dâhi donânma-i hümayûnum serdârından sana gemi ile adam varub ne tarihte ol tarafa teveccüh itmen fermân olunursa asla tehîr ve tevakkûf itmeyüb bi'z-zât Cezayir °askeriyle varub irişüb din-i mübini seyyidü'l mürseline müte°allik olan husûsunda ve hidematde bezl-i makdûr eyleyesin ve °atabe-i °aliyyemize ol diyar celilü'l-ahbârda itâ°at üzre olan meşai° °arabana istimâlet virib °asâkir-i mensurenin zehâyir ve levâzımı ihzârında mu°ayyen ve zahir olalar diyü kendü cânibinden vech görüldüğü üzre işâret idüb hüsn-i tedârikde dakika fevt itmeyesin vukûfa ve °Abbas beğlerine dâhi hükümler gönderilmişdir yarar adamlarınla irsâl eyleyüb kendü canibinden dâhi gereği gibi istimâlet viresin ve hükümler ne gün varub irsâl olunduğın yazub bildiresin ve mezid-i ___ sana gönderilen hil°at-i fahireme giyüb umûr-ı din ve devletde dakika fevt itmeyesin vukûfa ve °Abbas beğlerine ahkâm-ı şerîfe irsâl eyledükde °asker için şimdiden müstevfî zahire tedârik idüb getüreler diyü tenbîh eyleyesin.

[303]

659

Trablusgarb beğlerbeğisine hüküm ki:

Küffâr-ı haksâr donânması ʿasândan bazı ʿArab şekâvet-i şikâr ile Medine-i Tunus'a mütevli olmağın istihlâcı için İnşâllah e'l-melikü'l-fikar(?) evvel bahar hâceste-i asârda ol tarafa ʿazim donânma-i hümâyûnum irsâl olunmak mukarrer ve muhakkak olmuşdur hak teʿâla ʿasâkir-i İslâm'a envâ-i feth-i tasarrûf ve âda-yı dine ihtisâk-ı tekît ve hezimetin mukadder kalmış ola ile olsa Cezayir-i Garb ʿaskeriyle sen dâhi şimdiden donânma-i hümâyûnum hâzır ve müheyya olmak emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu husûsu âda tarafına şimdiden ifşâ itdirmeyüb ammâ ʿasakir-i mansure ile hüsn-i ittifâk ve ittihâlde yek-dil olub donânma-i müteʿallik cemʿi levâzımı ʿasakirin yat ve yarağın heman şimdiden ihzâr ve tedârik idüb donânma-i hümâyûnum serdarından sana tekrar emr-î şerîfim varub donânma-i hümâyûnuma ne mahalde mülâki olmak fermân olunursa ber vech-i isticâl varub Trablus ʿaskeriyle donânma-i hümâyûnuma mülâki olub namûs-ı din-i mübini seyyüdü'l-mürseline müteʿallik olan hidemât-ı umûrda bezl-i maktûr eyleyesin ve şimdiden Kıbrıs mühimmi için vâfir ve müstevfî yapağı ve cemʿ ve tedârik itdirüb Kıbrıs'a lâzım olacak mikdar büyük büyük kıtʿalar iyleyüb muhkem yağladub inşâllahü'l-rahmân donânma-i hümâyûnum ile ʿasakir-i zafer ____ vardukda hazır ve müheyya bulunub fermân-ı şerîfim üzre muhâsıra umûruna mübâşeret eyleyeler.

660

Tunus beğlerbeğisine hüküm ki:

İnşâllah ____ evvel bahar hâceste-i asârda ol câniblere donânma-ı hümâyûn zafer makrûnum irsâl olunmak tasmîm-i niyet ʿâli sehmim olmuşdur şimdiden Kıbrıs mühimmi için vâfir ve müstevfî yapağı cemʿ tedârik idüb ve büyük çuvallar ihzâr itdirmek emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda emrim üzre şimdiden Kıbrıs mühimmi için vâfir ve müstevfî yapağı cemʿ ve tedârik idüb kâfir ulusu gibi kıtʿa kıtʿa muhkem yağlayub ihzâr itdiresin ki İnşâllahü teʿâla donânma-i hümâyûnumla ʿasker-i zafer eserim vardukda hazır bulunub muhâsıraya mübâşeret eyleyeler husûsi mezbûr mühimdir ihmâl eylemeyüb bâb-ı ihtimâm da dakika fevt eylemeyesin.

661

Uzun Çavuş'a virildi fi.

Rumili beğlerbeğisine ve kadılarına hüküm ki:

Bundan akdem Uzunca Akhas köyünü basub Nesimi nam kimesneyi katl ve zira'at-ı garet idüb ve Edirne kâzasında helvacı Mustafa nâm kimesneyi katl idüb Dergâh-ı Mu'allam çavuşlarından kuretü'l-emâsir ve'l-akrân Uzun zide kadrihû ile muhârebe iden şâhin nâm ehl-i fesâdın yatak ve yoldaşlarından Selaniklü Sodiden(?) müslüman olma küçük Mustafa ve emir kadı ile getirülüb müfsîdi mezbûru şakinin ahvâli su'âl ve defter olunub müşârün-ileyh çavuşuma virilmiştir buyurdüm ki:

Mumâ-ileyh çavuşum her kangınızın taht-ı hükümetinde mezbûr müfsit Şahin Bey oğullarından karyeleri ve köylerinden ve sâir yoldaş ve yataklarından bilür ise ele getirülmelerinde gereği gibi mu'âvenet ve müzâheret idüb ve ele getirüldükde mukayyed ve mahbûs merkûm çavuşumla Dergâh-ı Mu'allâ'ma gönderesin mezbûrlardan emr-î şerîfe itâ'at itmeyüb hangine mübâşeret iderler ise anun gibilerin diyarı ___ ana göre mukayyed olub ele getürmelerinde ihtimâm üzre olasız kapum kulları ve yeniçerilerim ve zü'ema ve erbâb-ı tımâr ve il-eri ve şakî merkûmu çavuşuma zikr olunan ehl-i fesâdı ele getirülmekde gereği gibi mu'âvenet ve muhâfaza ihmâlden hazer ideler şöyle ki zikr olunan kullarından ve il-erinden biri ehl-i fesâda ma'ni olub ve müşârün-ileyhe mu'âvenet itmeyüb ihmâl ve müsâhele ideler her kimin isimleri ve resimleriyle yazub 'arz iylesiz bu bahane ile ___ ve kendü hallerin de olanlara yanaşmaktan hazer idib asıl defter olunan ehl-i fesâdın ele getirülmelerinde ihtimâmın vücuda getüresin.

[304]

662

Basra beğlerbeğisinin 'ademisi Behram'a virildi.

Diyarbakir beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Dergâh-ı Mu'allâ'ma mektûb gönderüb Vilâyet-i Diyarbakir'de olan Gezende-i Gurbet ve Hikiyyan ve Cenkân tâ'ifesi donânma-ı hümâyûnuma yazılmak babında emrim üzere itmâm olunub kadılıklar üç fırka olunub yarar za'imler gönderilüb fermân olunduğu üzere iki fırkasının muhızlıları defterleriyle gelüb ve bir fırkasının dâhi 'an karib gelmek üzere olub cümlesi tahrir olundukda defterleriyle inşâllahû te'âla nevrûzdan mukaddem Dergâh-ı Mu'allâ'ma gönderilmek üzere olduğun bildirmişsiz

gayet ____ tedârik eylemişsede imdi tâ'ife-i mezbûreden yazılanlar vakti ile gönderilmesi emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda tâ'ife-i mezbûreden kürekçi yazılanların gayet yararların ve kürek çekmeğe kadir tüvânelerin gönderesin anun gibi pir veya mariz natüvan olanlar kendü yerlerine yarar ve sefer idenlerin(?) gönderilmek ruhsat virilmiştir ana göre sen dâhi hüsn-i tedârikde dakika fevt itmeyüb yararlarını göndermek babında ihtimâm ve ikdâmın vücuda getüreler.

663

Delvine beğinin kethüdası Mustafa 'ya verildi fi 9 Şevval 981.

Delvine beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüb mukaddema ıslâhata müte'ahhid olduğun Krolş nahiyesi 'âsileri ile on üç pare kuranın ıslahı husûsu için Karlili ve Yanya ve Avlonya ve İlbasan ve Ohri sancâkları beğleri bi'z-zât gelmeyüb sancâklarına müte'allik sü'emâve erbâb-ı tımârı ve sâir neferat alay beğleri ile ve kethüdâları ile gönderilmesi babında kendülere hüküm virilmesin bildirmişsin imdi 'arz itdüğün üzre lâzım geldüğü zamanda müşârün-ileyhim beğler sancâklarına müte'allik olan 'asker halkın alay beğlerine koşub göndermek için her birine müstakil hüküm gönderilmiştir buyûrdûm ki:

Varıncak fermân-ı şerîf-i sabıkım üzre sancâğı beğın hıfz ve hırâsetinde mecd ü sâ'î olub onun gibi ıslâhı lâzım ve mühim olan ehl-i fesâdın hakkından gelinmek müşârün-ileyhim beğlerden mu'âvenet iktiza iderse fermân-ı şerîfimi gönderüb alay beğleriyle sancâkları 'askerlerin taleb idüb götürdüb dâhi hüsn-i ittifâk ve ittihât üzere olan fesâd ve şenâ'atin haklarından gelüb emin ve emân-ı memleket ve zabt ve siyânet ve ra'yyet babında mecdü mukaddem olub envâ' mesâi-i cem'in zuhura götürsesin ammâ tamâm basiret üzre olub olur olmaz bahane ile ____ 'asker taşıtmaktan(?) ictinâb eyleyüb gâyet lâzım ve mühim olduğu zamanda taleb eylesin.

664

Bu dâhi

Karlili beğine hüküm ki:

Delvine beği mektûb gönderüb sancâğında ıslâhı lâzım ve mühim olan 'asilerin haklarından gelmek babında senden mu'âvenet taleb itdükde bi'z-zât kendün varmayub sancâğın 'askerin alay beğine koşub göndermek emr idüb buyûrdûm ki:

Varıncak bu bâbda mukayyed olub anun gibi müşârün-ileyhe mektûb ve adam gönderüb muâvenet taleb itdükde sen sancâğın hıfz ve hırâsetde olub dâhi sancâğının züema ve erbâb tımârın alay beğine koşub vukûfunun endâzı  azepleri ve neferatı kethüdalarına koşub gönderesin ki varub müşârün-ileyhe muâvenet eyleyüb bâb-ı muâvenetde dakika fevt itmeyeler ve alay beğlerine tenbîh ve tekîd eyleseninki müşârün-ileyhe hüsn-ü ittihâd ve ittifâk üzre olub muhâlefet ve muâvenetden hazer eyleyeler ammâ siz dâhi müşârün-ileyhe dâima haberleşüb beyhûde yere  asker taşıttırmayub gayet lâzım ve mühim olduğun müşârün-ileyhin mektûbu gelüb tamâm ma lûmun oldukda.

Bu dâhi

Bu dâhi

Bu dâhi

Bu dâhi

Bir sûreti

Bir sûreti

Bir sûreti

Bir sûreti

Yanya beğine

Avlonya beğine

İlbasan beğine

Ohri beğine

[305]

665

Bağdad beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa adet'ime mektûb gönderüb sene-i sâbıkadan bu def a altı yüz kantar barut ziyâde tedârik olunub bi'l-fi il iki bin kantar barut mevcûd olub ve bin beş yüz kantar mikdarı güverçile vasıt baruthanesinden gelüb kal a anbarında hıfz olunduğun ve serhadlerde olan kılâ da bir mikdar barut tevzî  olunmak lâzım olduğun bildirmişsin imdi buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bi'l-fi il mevcûd olan iki bin kantar barutuyla bin kantar güherçile  ale't-ta cîl Trablus iskelesine gönderesin ve bâki kalan beşyüz kantar güherçileyi bu senede hazır olacak güherçileyi ilhâk idüb dâhi kifayet mikdarı barut etdirüb lâzım olduğun kılâ  kifâyet mikdarı tevzî  eyleyüb her kalçaya ne mikdar barut konuldulduğun defter idüb ve teslîm olduğuna dizdarlardan temessük alup Dergâh-ı Mu allâ'ma göndereler barut tedârikin sâir kıyas eylemeyüb ne mikdar ziyâde tedâriki mümkün ise tedârikde dakika fevt itmeyeler.

666

Bosna beğinin kethüdasına virildi.

Klis beğine hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'alla'ma mektûb gönderüb mukaddema Ostorafça-i °Atik kal'asında dört °aded kayık bina olunmak için yüz bin akçe emr olunub on iki bin akçe on altı oturak bir kayık yapılub kal'a-i mezbûre tersanesinde hazırdır ____ muhafazasıçün sâiri dâhi yapılmak üzere iken ferâgat itdirülüb şöyle ki emr olunan kayıklar tamâm yapılmazsa Ostorofça martolosları(?) re'âyâya ve vilâyete küllî zarar itmek mukarrer iken kayık dâhi yapılmak fermân olunursa deryâyaya karib kılâ'nın azep ve martoloslarından kifâyet mikdarı istihdâm olunub seferineden seferci çıkmâk lâzım gelmeyüb ve tersane lâzım olan seferci ol taraf da olan ba'zı neferatın birer kaç günlük yevmiyelerinden tedârik olunmak mümkündür diyü ber vechile kayıkların yapılması lâzım olduğun bildirmişsin imdi ol bâbda memleket ve vilâyetine tabi° olanı °amel olunmak evladır buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda °arz eylediğün üzere evvel kayıkları ta'mîr itdirüb dâhi mücedden feth olunan yerleri gereği gibi ma'mûr idüb Uskof melâ'ininden re'âyâ ve berâyânın hıfz ve hırâsetinden envâ'ci ihtimâm ve ikdâmın zuhura getüresin.

667

Yanbolu ve Ahyolu ve Aydos ve Karinabâd kadılarına hüküm ki:

Abdullahoğlu Yakub gelüb çengâne tâ'ifesinden cemâ'at başı olub bunun cemâ'atden kürekçi yazılmak şartıyla kürekçi tahrîrine Dergâh-ı Mu'allâ'm çavuşlarımdan Mustafa zide mecduhûyu çeribaşı ta'yîn idüb cemâ'atde her kande ise buldurub beş hanede birini kürekçi yazılmak emr olunmuş iken zikr olunan cemâ'atden ba'zı kaçub varub taht-ı kâzanızda ba'zı yerlerde görölmeğle kürekçi yazılmadüğun bildirmişsin buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda zikr olunan cemâ'atden anun gibi çengâne tâ'ifesi taht-ı kazanıza varub gezinmişler ise her kande ise buldurub beş hane de birini kürekçi yazub mu'accelen Dergâh-ı Mu'allâ'ma gönderesin ve ba'zı hariç cemâ'atden ba'zı çengâne himâyesi yerlerinden firar idüb gelüb bunun cemâ'atde içine girüb kendüleri gidülmekle Türk hizmetin halâs oldururlar badehu anun gibileri dâhi buldurub kürekçi yazub mu'accelen anları dâhi Südde-i Sa'âdet'ime gönderesin ve anun gibi kürekçi yazulub ta'yîn olundukda sonra hilâf-ı emr-î şerîf gıybet idüb itâ'at eyleyenleri mücrim takımıyla

kayd û bend ile gönderesin husûslarınız mühimmât dandır ihmâl ve müsâhaleden hazer eyleyesin.

[306]

668

Sahib'e virildi fi 14 ZA.

Haleb defterdârına hüküm ki:

Darendegân Mehmed ve hâcı Mehmed bin Fahr(?) ve İfal(?) nâm kimesneler gelüb Haleb'de _____ mukâta'asına mültezim olan Yusuf'un iltizâmından üç sene yüz bin akçe ziyâdeye kabul iderüz şol şartla ki bi'l-fi'il hazine-i 'âmireye iki bin altın peşin virüb ve yarar mesmûl kefirler virüb mezbûr eminden icâzet-i mezbûre alunub kendünlere virilmesin rica itmeyin buyûrdûm ki:

Göresin fi'l-vâki' bunların virecek kefilleri yarar ve mesmûl mesâbesinde koyub sonra mâl-ı mirîye gadr olmak lâzım gelmez ise ve bunlar emin olmağla hazine-i 'âmireme infa' ise şartları üzre hazine-i 'âmireme peşin iki bin altına teslim itdüklerinden sonra emanet-i mezbûre mezkûre zabt itdiresin ammâ bu bâbda gereği gibi mukayyed olub _____ olub emlâk ve esbâbları olmayub bir tarikle emaneti alub sonra hazine-i 'âmireye gadr olmakdan ihtiyât eyleyesin.

669

Katip Cafer'e virildi.

Silivri kadısına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdet'ime mektûb gönderüb mukaddema sana gönderilen emr-î şerîfi de Silivri'ye tabi' Şahduru nâm karye halkı beslediği üç re's menzil bargirlerin ref' idüb uslûbu sabık üzre mezbûrlara çayır ve emr olunan hizmeti itdirüb ve mezbûrlar beslediği üç re's bargirden mâ'ada altı re's bargiri Silivri zimmilerine re'slerdirler diyü fermân olunmağla bu husûsunçün Silivri ahalisi ihzâr olundukda közbekçi ve salkundan mu'âfiyet için ellerinde ahkâm-ı şerîfi olub lakin senede mirî çayırlar için yüz bezyakçı(?) vire gelüb şöyle ki mezbûr bezyahi(?) dâhi 'afv buyrula cümle mirî için yedi re's menzil bargirlerin besletelüm diyü müte'hhid oldukların 'arz eylemişsin imdi buyûrdûm ki:

'Arz eylediğün üzre Silivri ahalisine min-ba'd _____ teklîf itmek üzre yedi re's menzil bargirlerin besledüb ve zıkr olunan karye-i Şahduru ahalisinden menzil

bargirlerin ref' idüb min-ba'd ____ ve sâir emr olunan hidemâtı teklîf idüb edâ-i hizmet etdüresin ve min-ba'd bu emr-î şerîfimle amel olunmak için sûretin sicil-i mahfûza kayd idüb emr ve mesâ'isi ile Silivri ahalisi elinde ibkâ idesiz.

670

Pervane Çavuş'a virildi.

Van Beğlerbeğisi Ahmed Pâşâ'ya hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâ'ma rik'a sunulub Van kullarından Arnavud Ahmed dimekle ma'rûf kimesne sâbika on iki akçe ile Van kullarından olub gedükden Karama'da tımâra emr virilüb tımâr olub badehu üçyüz altuna ahara satub tekrâr Van'a varub yirmi akçelik ____ alub tasarrûf eyledüğü i'âm olundu mezbûr Arnavud Ahmed'in ahvâli görülmesin emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda mezbûr Arnavud Ahmed ne makûle kimesnedir şer' olduğu gibi telbîs-i sahih midir nicedir onât vecihle teftiş eyleyüb ahvâlin sıhhat üzre arz eylesiz sipâhi ve sipâhizadelere gedük virilmekten ve tasarrûf itdirilmekten ihtirâz eylesiz.

[307]

671

Filibi kadısına hüküm ki:

Tersane-i âmireme lâzım olan gemileri ve bazı demür alâtı Filibe'ye ulaştırulub anda olduğu i'lam olunmağın zikr olunan esbâb mu'accelen Dergâh-ı Mu'allâ'ma gönderilmesin emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda tevakkûf etmeyüb zikr olunan esbâbı kira davarlarıyla ale't-tâcîl Südde-i Sa'âdet'ime gönderesin şöyle ki kira davarları bulunmaz ise anda kalâda olan mirî develere tahmîl idüb Asitâne-i Sa'âdet'ime ulaştırısız husûsi mezbûr mühimdir ihmâlden hazer idesiz.

672

Cafer Çavuş'a virildi fi 11 N.

Kıbrıs beğlerbeğisine hüküm ki:

Küffâr-ı haksâr hedemâllahû te'âla ilâ yevmü'l-karâr korsanlarının hile ve hez'alarından gaflet görülmeyüb beğlerbeğisine müte'allik olan Tarsus ve İçil ve Sis ve Alâiye beğleri sipahileriyle cezire-i mezbûreye vakti ile ubûr itmeyin emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bi tevkîf çavuşunla zikr olunan ümeraya mektûbların gönderüb her biri sipahileriyle ve düşman yarağıyla ve erzaklarıyla mürettib ve mükemmil hazır

olub vakti ile hazine-i mezbûre muhafazasına varmak ardınca olalar diyü muhkem tenbîh ve te'kîd eylesin ve cezire-i mezbûrede mahûf olan mevâcibi gereği gibi hıfz ve hırâset itdirüb küffardan bir mahale hazer irişdirmekden ihtiyât idesiz.

673

Tersane eminine virildi fi 9 Zilka'de sene 981.

Kıbrıs beğlerbeğisine hüküm ki:

Kıbrıs kal'alarından bin beşyüz kantar barut gönderilmek emr idüb ve zikr olunan barutu ve mirî şekeri ve kendiri tahmîl idüb getürmekçün Rodos beği Kaya dame izzihû irsâl olunmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda Kıbrıs'da olan baruttan emrim mücebince bin beşyüz kantar barut ihrâc idüb vesâir getirilmesi fermân olunan nesnelere dâhi ihzâr eyleyüb dâhi müşârün-ileyhle varan gemilere tahmîl idüb Dergâh-ı Mu'allâ'ma gönderesin ammâ barutu fiçılara kodurub ve muhkem yer idüb tedârikin göresin ki gaflet ile yolda zarar olmak ihtimâli olmaya zikr olunan mikdarı barut girü bu cânibden gönderülür heman emrim mücebince hâlâ emr olunan barutu göndermek babında ikdâm ve ihtimâm eylesin.

674

Bu dâhi

Rodos beğine hüküm ki:

Hâlâ Kıbrıs'dan bin beşyüz kantar barut ve mirî şeker hâlâ seninle irsâl olunan kâdırgalara Kıbrıs'dan ve kendiri tahmîl idüb getürmek için Südde-i Sa'âdet'imden on pare kâdırga irsâl olunmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda tehîr eylemeyüb gönderilen kâdırgalarla sâbika senin ile olan altı pare kâdırgaları dâhi alub cem'e-i cümle on altı pare kâdırga ile müşârün-ileyh beğlerbeğine varub emr olunan barutu ve şekeri ve kendiri tahmil idüb mu'accelen Südde-i Sa'âdet'ime ulaşırasın ammâ bu bâbda barutu onât zabt itdirüb zarar irişdirmekden hazer eylesin.

[308]

675

Has olan Emin ve Mehmed nâm kimesneye virildi fi 17 ZA.

Haleb kadısına ve Canbolat Beğ'e ve Haleb defterdârına Hâma ve Maarratü'l-Mağribin kadılarına hüküm ki:

Maarratü'l-Mağribin kazasında olan havâss-ı hümâyûnum re'âyâsı Dergâh-ı Mu'allâ'ma 'arz-ı hâl gönderüb havâss-ı hümâyûnum mültezimi olan Yusuf ve bâbası ve kavliyle hilâf-ı şer' ve kânûn kendülere te'addi idüb ba'zı harami maktûl kimesneleri karyelerine bırakmağla üçer dörder yüz altınların alub ve Ahmed nâm müteveffânın oğulları 'Ömer yanlarında olub naibin mühri ellerinde kalmağla tezvîr-i _____ peyda idüb re'âyânın akçesi hilâf-ı şer' alub ve gillelerin iki bahasına kesüb ve bostan zamanında bostanlarının cümle mahsûlun alub dâhi pembe zamanında güzlük nesnelerin alub ve sabunhanelerin ve eyü yerlerin alub ve gılâl ve pembe mahsûlün iki bahasına üzerlerine koyub ve ba'zı kimesnelerin menkûhesin ahare virüb ve yanında olan yasakçı yeniçerinin dâhi üsküfû sirka olunmuşdur diyü kimesnenin üzerine sabit olmuş değil iken bu husûs için iki yüz altınların alub ve bu yılda hâsıl olan zeytinlerinin ekserin kendü alub te'addi idüb bundan gayri dâhi te'addisinin nihayeti yoktur şöyle ki 'umûmân teftiş olunmak fermân olunursa re'âyâ üzerinde ve mezbûrların zimmetinde olan mâlî kabul ideriz diyü bildirdiler imdi bir ferde zulm ve te'addi olduğuna rıza-yı şerîfim yoktur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda mültezim-i mezbûru ve bâbası ve kulun şikâyetleriyle beraber idüb 'arz eyledikleri gibi ise ve zimmetinde olan mâl-ı mirîyi müte'ahhüd oldukları üzre bunlar edâ iderlerse mezbûrun emlak ve esbâbından kifayet itmeyen mâlî bunlar virdikten sonra mezbûru mukâta'adan ref' idüb dâhi üzerine te'addiden iki üç mâlda sabit olursa 'umûmen teftiş idüb şer'îyle sabit olub kime ne alvirildiğün mufassal ve meşrû' sicil idüb habs icab ider fesâdı sabit olursa bade'l-teftiş habs idüb vâki' halin mufassala ve merşû' 'arz eylesin ki sonra mezbûru hakkında emr-î şerîfim ne vecihle sadur olursa mucebi ile 'amel oluna ammâ hakk-ı harice tâbi' olub hilâf-ı şer' iş itdirmeyüb ve mâl-ı mirî tahsîlin sâir hukukdan takdim eylesiz.

676

Piri Çavuş'a virildi fi 13 ZA.

Karaman'da Mehmed Çavuş'a hüküm ki:

Mektûb gönderüb hâlâ Vilâyet-i Karaman'da vâki' olan kal'aların müstahfizları Asitâne-i Sa'âdet'ime gelmek için hüküm gönderildiğün bildirmişsin imdi vilâyet-i Karaman'ın müstahfizlarının bazı güherçile ve bazı emvâl-ı mîrî hizmetlerine ta'yîn olunub donânma-i hümâyûnuma gelmek fermân olunmamışdır buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda Vilâyet-i Karaman'da olan kılâcının müstahfızlarına tenbîh eylesin ki kemâ-kân güherçile ve emvâl-i mirî hizmetlerinde ve kılâcê muhâfazasında olalalar husûs bundan evvel dâhi vech-i mezkûr üzre tenbîh olunmuş idi ana göre mukayyed olasin.

[309]

677

Sahib'e virildi fi 14 ZA.

Növesin ve Mostar kadılarına hüküm ki:

Növesin kâzasına tâbi^c Esleyyene nâhîyesine mutasarrıf olan Milvorad(?) oğulları nâhîyesinde mütemekkin otluk çayır yerlerde müstevfi^c zirâcât olunur yerleri olmağla mahal-ı mezbûrda zirâcâte sâlih hasıl virir yerlerin kuranın re'âyâsına zirâcât virekle külli mahsûllerin alub ve zirâcâte salih olmayan yerlerin dâhi hâricden bazı kimesnelere kışlâk için virüb koyunlarıyla gelüb kışlayub resm-i kışlâk diyü hayli akçelerin aldıkları ecilden nâhîye-i mezbûrenin resm-i kışlâğın ve otlâğın ve mahsûlun sahiblerine kifayet mikdarı ta'ÿîn olunduktan sonra mâ'adasın erbâb-ı timârdan on iki bin akçe timâra müstahak olan katib İbrahim bedeli için zikr olunan yerlerin vazîc olunan rusûmun edâ eyledikden sonra sâl be sâl bin ikişer akçe dâhi ziyâde virmeğe kabul eyledikde mukaddema Növesin kadısına 'arz eyledikde Hersek sancâğına tahrir iden za'îm Mustafa'ya vech-i meşrûh üzre deftere kayd eyleyüb dâhi hârici re'âyâdan mütemekkin olmak isteyenlere kimesne mâni^c olmaya diyü hükm-i şerîfim virilmeğın deftere kayd olunmak mukayyed olmayub zikr olunan mahal küllî mahsûle mühtehammildir kayd-ı istimâc olunmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu husûsa bi'z-zât mukayyed olub mahal-ı mezbûrun üzerine varub onât vecihle göresin fi'l-vâki kaziye 'arz olunduğu gibi olub zikr olunan yerlerden ol vecihle mahsûl hâsıl olub nemikdar mahsûle mütahammil ise bir yerli yerlerinde tefîş eyleyüb sıhhat üzre ma'lûm idinüb mufassal ve meşrûc yazub Südde-i Sa'âdet'ime 'arz eylesin.

Yevmü'l-isneyn fi 15 Zilka'de sene 981 Kostantiniyye

678

Kethüdasına virildi fi 7 ZA.

Südde-i Sa'âdet'imden Tımışvar'a varınca yol üzerinde vâki^c olan kadılara hüküm ki:

Hâlâ Tımışvar beğlerbeğisi olan Cafer dâme ikbâlehûnun hedimi adamları ile Tımışvar'a teveccüh idüb yolda ve izde ve menâzil ve merahilde kifâyet kadar adam koşub gecelerde bekledüb ve akçeleriyle zâd ve zevâdlerin ve cerime münâsib menzillerin tedârik eylemek emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda her kangınızın taht-ı kâzasına dâhil olursa hareme münâsib menzil ve akçeleriyle zâd ve zevâdelerin ve gece ile beklemek için kifâyet kadar adam tedârik idüb birbirinize emin ve sâlim ulaştırırsunuz.

679

Tersane eminine virildi fi 10 Zilka'de.

Trablusgarb beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliya donanma-i hümâyûnum için beşyüz kantar barut ve on bin °aded zift tedârik olunub donanma-i hümâyûnum vardukda teslîm olunmasın emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda emr-î şerîfim mücebince anda olan baruttan beşyüz kantar barut ve on bin °aded zift tedârik ve ihzâr idüb anun gibi donanma-i hümâyûnum vardukda bikusûr teslîm idüb ve ne mikdar barut ve zift teslim itdükçe temessük alub zabt eylesin.

[310]

680

Budun çavuşlarından °Ali'ye virildi fi 10 ZA.

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem sana hüküm-i şerîfim gönderilüb beğlerbeğliğe müte°allik olan °asker-i halkı ve âlât-i harb ve kıtâl ve edevât-ı ceng ve cidâl bi'l-cümle müsellemin düşman yarağıyla hazır ve müheyya olasın diyü emr olmuşdı evvel emr-î şerîfim kemâkân mukarrerdir buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda emr-î şerîfim mücebince beğlerbeğiyeye müte°allik olan °asâkir-i hilafete ve kânûnnâme-i hümâyûnum mücebince kendünün cebe ve cevşen ve cebelûleri vesâir alât-ı harb ve kıtâl ve edevât-ı ceng ve cidâlleri ve bi'l-cümle müslümânın ve müsellemin düşman yarağıyla gereği gibi hazır ve müheyya olub anun gibi bir emr-î şerîfim dâhi gönderilüb her ne emr-î şerîfim sadır olursa tehîr ve tevaffûk olunmâlu olmaya.

681

Kethüdasına virildi fi 10 ZA.

Tımışvar beğlerbeğisine ve kadısına hüküm ki:

Hâliya Modova re'âyâsı rikâ-yı hümâyûnuma rik'a sunub bi'l-fi'il Modova sancâğı beği olan Mahmud Beğ'den küllî şekavi ittikleri ecilden sunulan rik'anın içinde mestûr ve mukayyed olan mevâd yerlü yerinden hak üzre görülmek için sunulan rik'anın aslından 'aynı ile sûreti ihrâç olunub size irsâl olunmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda gönderilen rik'a sûretine nazar idüb içinde mestûr ve münderiç olan mevâdı yerlü yerinden hükma mevâcihesinde hak üzre teftîş idüb göresin anun gibi erbâb-ı hukukun bir def' şeri'yle sâbit olmayub on beş yıl geçmiş olmayan hukukların ashâbına bi-kusûr alıvirdikden sonra üzerine sâbit ve zâhir olan mevâdı defter idüb mühürledüb Bâb-ı sa'âdet'ime 'arz eylesin ammâ hüsn-i teftîşde hak-ı harice tâbi' olub hiçbir cânibe meyl ve müheyya itmeyüb şer'-i şerîfe mücebince kat' nizâ' ve fasl-ı husûmet eylesin.

682

Kapudan kethüdasına virildi fi 10 Zilka'de.

Kıbrıs beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem hükmi-i hümâyûnum gönderilüb İskenderiye'ye gönderilen kâdirgalar ile Rodos Beği Kaya dame ikbâlehû anda cezire-i Kıbrıs'a uğradıkda Kıbrıs'da mevcûd bulunan barutdan bin beş yüz kantar barut tedârik idüb gemilere vireler ki götürüb donanma-i hümâyûnuma sarf oluna diyü emrim olmuş idi hâlâ barut babında ziyâde ihtiyâç olmağın anun gibi müşârün-ileyh kimesneler ile Kıbrıs'a vardukda iki bin kantar barut virüb ve beş yüz kantar barutu dâhi ihzâr iderler ki anda ____ alâtımız donanma-i hümâyûnum 'avdet eylemek müyesser oldukda ol beşyüz kantar barutu dâhi alub geleler ve zikr olunan baruttan mâ'ada Kıbrıs'da olan tob taşlarından beşyüz 'aded yuvâlak dâhi virüb cümle gemilere tahmîl itdirmek emr idüb buyûrdûm ki:

Emrim üzre anda olan baruttan iki bin beşyüz kantar barut ihzâr idüb gemiler vardukda iki bin kantar barut ile top taşlarından beş yüz 'aded yuvalak dâhi virüb gemilere tahmîl idüb Südde-i Sa'âdet'ime göndereler ve beşyüz kantar barutu dâhi ihzâr eyleyeler ki donanma-i hümâyûnum bekâsına inşâllah te'âla envâ' 'inâyetim ile 'avdet itmek müyesser olub anda uğradıklarında ana dâhi virüb gemilere tahmîl iderler Südde-i Sa'âdet'ime götüre ve bu vecihle tedârik eylediğın yazub bildiresin.

[311]

683*Kethüdâsına virildi fi 15 ZA.*

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem ele gelüb °Asitâne-i Sa°âdet'ime getirilüb habs olunub firar eyleyen kılâb Mustafa anda varub bir tarikiyle tımâra duhûl eylediği i°lâm olunmağın ve bundan akdem Hasan kal°asına ağa olan Allahvirdi babında olan kılâb °Abdi ele getirülüb habs olunmak emr idüb buyûrdûm ki:

Hük-m-i şerîfim vusûl buldukda mezbûr °abdi ve Kılâb Mustafa'yı ele getirüb muhkem °arz eyleyüb vukû° üzere °arz eylesin.

684*Divanda hazinedâr başına virildi fi 10 L.*

Bosna beğine ve Saray kadısına hüküm ki:

Senki Saray kadısı mektûb gönderüb müteveffâ Hüsrev Beğ'in sarayında câmi° ve °imâreti olub mukaddemâ kendü feth etdüğü Makrojol(?) ova dimekle ma°rûf yerleri merhum ve mağfurullah bâbam Sultan Süleyman Han °aliyeler hümâ ve'l °akrân temkîn idüb mülknâme ve hududnâme virib müteveffâ-yı müşârün-ileyhe vakf eyleyüb ve mukayyed üzere tasarrûf olunub defter-i cedîd de dâhi mestûr ve mukayyed iken vakıf yerlerden Nadin Nahiyesi'nde Boşna, Maştine, Köçek, Korik, Viranişte, Behişte, Korlabovik ve Nikofça nâm çiftlik ve mezrâ° yerleri tımâr virilüb ba°dehû vak°â-i yerlerden olduğu zâhir olunmağla gerü defterde vakfa virilüb erbâb-ı tımâra dahl itmeye diyü hüküm dâhi virilüb hâlâ mülknâme ve hududnâme mücebince vakfa zabt olunmağičün hüküm virilmesin bildirmişsin buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda zikr olunan yerin mülknâmelerin ve sınırnâmelerin getürdüb nazar idüb göresin mahal-i mezbûr müşârün-ileyhe mütemekkîn olunub emr-î şerîfimle sınıru te°allül ve temyîz olunub ve hâlâ mezkûr olan çiftlikler ve mezrâ° yerleri temkîn olunan yerlerin ve ta°yîn olunan hudûdun dâhilinde iken hilâf-i emr-î şerîfe dahl idenleri men° ve def° idüb fermân-i şerîf ile ta°yîn ve tesbît olunan hudûd dâhilinde olan arâziye hilâf-ı emr kimesneye dahl itdirmeyesin ve mülknâme ve hudûdnâme-i hümâyûnda mestûr olan kurâ ve mezrâ°-i tebdîl ve tağyîr olunduğuna rızâ-yı şerîfim yokdur ana göre mukayyed olasin.

685*Erzurum defterdârına virildi.*

Haleb defterdârına hüküm ki:

Erzurum kullarının evvelden virülü gelen mevâcibleri girü vaktiyle irsâl olunmasın emr idüb buyûrdûm ki:

Varıncak zikr olunan kul tâ'ifesinin Haleb hazinesinden ta'yîn olunan mevâciblerin vakti ve mevsimi ile irsâl idüb Erzurum da hızâne-i ʿâmirem defterdârına teslîm itdiresin.

686*Bu dâhi*

Diyarbakir defterdârına hüküm ki:

Erzincan gümrüğü mukâtaʿası hâlâ Erzurum defterdârlığına ilhâk olunmuşdur buyûrdûm ki:

Vârıncak mukâtaʿa-i mezbûreye bi'l-fiʿil mültezim olanların tahvîlleri tamâm olduktan sonra tahvîl-i cedîde münkâriz olunmayub sûret-i mukâtaʿa müşârün-ileyhe göndersin.

[312]

687*Bu dâhi*

Erzurum defterdârına hüküm ki:

Hâlâ hızâne-i ʿâmiremin Erzurum cânibi müstakil defterdârlık olub mâl-ı mirîye müteʿallik olan olan husûslarda defterdâra muʿâvenet ve müzâharet olunmak lâzım olunmağın buyûrdûm ki:

Varınca anın gibi ol cânibde mâl-ı mirîye müteʿallik husûslarda defterdâra lâzım ve ehemm olan yerlere muʿâvenet ve müzâheret idüb bâb-ı muʿâvenetde dakika fevt itmeyesin.

688*Bu dâhi*

Erzurum defterdârına hüküm ki:

Gürcistan vilâyetinin keferesi cizyesi cümle bir defter olub tahsîlinde garet olmağla semtlü semti ile ayrılıb başka başka defter olması lâzım olmağın buyûrdûm ki:

Varıncak bi'z-zât ol mahalde varub her semte muttali^c olub dâhi her nâhiye ve her köyü semtlü semti ile başka defter idüb mâl-ı mirîye ^caid ve müteveccih olan cizyelerin cem^c ve tahsîl eylesin.

689

Bu dâhi

Müşârün-ileyhe hüküm ki:

Deftertarlığa müte^callik olan mukâta^canın tahvîlleri tamâm olub tahvîl-i cedîde zü^cema ve erbâb-ı tımârdan taleb olan kimesnelere virilmek lâzım geldükde tahvîl-i sâbıkadan ziyâde ile iltizâm idenlerden yüz bin akçe ziyâde iden kimesneye bin beşyüz akçe şer^c ile virilmesin emr idüb buyûrdûm ki:

Anun gibi mukâta^ca iltizâm itmek isteyen kimesnelere vech-i meşrûh üzre ziyâde ile virüb emrime muğayyir iş itmeyesin ve Karahisâr-ı şarki mukâta^cası bi'l-fi'ıl mültezim ^cuhdesinde nısf-ı nakd ve nısf-ı şap virmek üzre olub onun dâhi tamâm oldukda tâlib olanlara tahvîl-i cedîdi nakdiye hesabı üzre yarar kimesnelere virüb emr-î şerîfin edâsına dakika fevt itmeyesin.

690

Yanbolu ve Ahyolu ve Aydos ve Karinabat kadılarına hüküm ki:

Abdullah oğlu Ya^ckub gelüb çingâne tâ'ifesinden cemâ^cat başı olub bunun cemâ^catinden kürekçi yazılmak şartı ile kürekçi tahrîrine varan Dergâh-ı Mu^callâ'm çavuşlarından Mustafa bunu çeribaşı ta^cyîn idüb cemâ^cati her kande ise buldurub beş neferden biri kürekçi yazılmak emr olunmuş iken zikr olunan cemâ^catden ba^czısı kaçub taht-ı kazanuza varub ba^czı yerlerde gezilmek ile kürekçi yazılmadığı bildirmeğin buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda zikr olunan cemâ^catden anun gibi çingâne tâ'ifesi taht-ı kazanuza varub gezinilmişler ise her kande ise buldurub beş neferde birisi kürekçi yazub mu^caccelen Dergâh-ı Mu^callâ'ma gönderesin şöyle ki yazılan çingâne kaçub gezinilenler bulunursa mücrim nâmı ile müveyyir kürekçi konulur ana göre cemâ^cat başılara tenbîh eylesin ki yazılan çingâne muhkem tenbîh eyleyeler ve bazı hariç cemâ^catden bazı çingâne himâyesinden bazı yerlerinden firar idüb gelüb bunun cemâ^cati içine girüb kendüleri gizlenmek ile kürekçi hizmetinden halâs olurlarımış anun gibileri dâhi buldurub kürekçi yazub mu^caccelen Dergâh-ı Mu^callâ'ma gönderesin ve kürekçi yazıldıktan sonra ğıybet idüb itâ^cat itmeyenleri mücrim nâmı ile kayd û bend ile Südde-i

Sa'âdet'ime gönderesin husûsi mezbûr mühimdir ihmâl ve müsâheleden hazer eyleyesin.

[313]

691

Süleyman Çavuş'a virildi fi 15 ZA.

Müsneden Mersumune'ş-Şerîfu'l-Ali's-Sultâni ve Misalune'l-Munifi'l-Ali'l-Hakâni Ersalnahu İla'l-Cenabi'l-Emiri el-Kebiriyi'l-Erşedi'l-Akçeri Li'l-Emir Ahmed hâkim-i Zevave dame-mecdühû _____ enna kad damamne'l-cihade maa'l-kefereti ve d'ef-i madarrati'l-erbabü'l-bağî vel-inâd ve tevekkalnâ ala avni'llahi te'ala ve hüsn-i tevkifir ve inayetihi ve tevesseâna bi keramat-i seyyidü'l-enbiyâ-i ve mucizati aleyhi ve 'aleyha ve 'alî ileyh ve sahibihî efdali's-salavative ahkâmi't-tahiyyati ve cehheznâ _____ ba envâ'ai'l-alati'l-harb ve'l-kital ve esnaf-ı edevâtü'l-harb ve'n-nizâl ve emlika-i küllehâ-i bi ebtali'r-ricâli'l-mübarizine li 'Îlâ-yi kelimeti'd-dini'l-mübini sümme ersalnahu ileykum ma'a memlûk-i atina el-ali'ş-şân el-âtid Süleyman zide-kadrühu el hil'atü'l-fahr-i _____ vasele ileykum kitâbetü'ş-şerîf ve hükmena'l-munîf fe aleykum en-telkaha bi't-ta'zim ve'l-iclâl ve telbihâ şâkiren 'ali na'maillahi'l-mutea'al ve entuzhira _____ fikum mine'ş-şecaati ve'l-celaleti hatta'l-muharebeti li def'i'l-madarrati ve tekmîli'l-maarrati ve en tahdure'z-zevâde el-mutekasire bi't-tabakullahu el-mutasavvire etvâr-ı din-i 'ala tilke't-diyarü'd-def'-i şürûr-i eşrâr-i küffâr _____ aleykum emrune'ş-şerîf ve hükmine'l-münîf ba'de'l-hezâ ve talab-i fikum ez-zehayir el-'aker el-eliiyyati'l-measir idfeuha ila min taleb minkum bi emrine'ş-şerîf ve taavenu _____ ve evzanu'l-mute'aal

Bu dâhi

Bir sûreti ila cenâbı hâkim Vilâyet-i Abbâs

692

Kırkkilisa kadısına hüküm ki:

Mektûb gönderüb donânma-i hümayûn gemileri mühimmi için taht-ı kazâna harç olunan yamâlak ağaçları husûsu için re'âyânın te'allül ve bahane itdüklerin bildirmişsin imdi husûs-ı mezbûr ehm-i mühimmâtandır ihmâli câiz değildir buyûrdm ki:

(Boş) varıcak bu bâbda bi'z-zat mukayyed olub taht-ı kazâna ne mikdar yamâlak ağaç tarh olunmuş ise bi't-tamâm kesdirüb vakti ve mevsimi ile mahl-i memûre

göndermek babında ikdâm ve ihtimâm eylesin ihmâl ve mesâheleden hazer eylesin ve ne mikdar yamâlak ağaç kesdirilüb ne zaman da gönderildüğün yazub bildiresin.

693

Hasan Çavuş'a virildi fi 16 ZA.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ divân-ı Mısır'a hizmet eyleyen çavuşlardır dört yüz elli nefere irişüb ve Mısır müteferrikaları dâhi ziyâde olduğu i'âm olunmağın feth-i hâkânîde eğer çavuş ve eğer müteferrika ne mikdar nefer ta'yin olunmuş ise eski kararına varmayınca vâki° olan mahlûl gedikleri ahara tevcîh olunmayub kalmak emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda eğer çavuş ve eğer müteferrika gedikleri hin-i fetihde ne mikdar ta'yîn olunmuş ise eski kararına varmayınca düşen gedikleri kimesneye tevcîh eylemeyesin.

[314]

694

Balıkçı Sinan Çavuş'a virildi fi 4 ZA sene 981.

Antalya ve Eğirdür kadılarına hüküm ki:

Hâlâ rikâb-ı hümâyûnuma rik'alar sunulub sâbıka Tekeili Beği olan Hasan beğ'den şikâyet olunub rik'alar sunuldukda teftiş fermân olunub emr-î şerîfim mücebince teftişe mübâşeret olunub fukaradan vesâir re°âyâdan bi nihaye kimesneler gelüb da°vâ-yı hukuk idüb ve havâss-ı hümâyûnum re°âyâsı vesâir ümena ve °ummâlî dâhi gelüb kimi yüz bin ve ba°zı dâhi ziyâde mâl-ı mîrî taleb idüb Antalya kadısı olan emir-i müşârün-ileyhin altunun alub subaşılardan kaçırub ba°dehu da°va-yı hak idenlerin bazısın tutub gece ile siyâset idüb bazısından külli mâl alub ve bu makule niçe zulm ve te°addileri olub hatta bu senede ikiyüzden ziyâde adam katl olunub yerine kısâsı olunmayub mâlları alınduğın ve sancâğın hıfza kadir olmamağla suhte ve sâir ehl-i fesâd galebe idüb Müslümanların yolların ve evlerin basub oğulların çeküb ve nazır olanların emval-i zaim seferin yolu basılıb kendü ile bile olan emval-ı mîrîyi gâret olunub külli hasarat olunduğın bildirdükleri ecilden müşârün-ileyh °azl olunub °umuma teftiş olunmaları için sunulan ruk'aların sûretleri aynı ile ihrâc olunub size gönderilmişdir buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda bi'z-zat mukayyed olub müşârün-ileyhüm ʿâli adamlarından daʿva-yı hak olunub ihzârî lâzım olanları ihzâr itdirüb daʿva-yı hak idenler ile beraber idüb bir defʿe şerʿiyle fasl olmayan husûsların eğer rukʿalarda mestûr olan mevaddır ve eğer sâir hukuktur ber mûceb-i şerʿi şerîf onât vecihle hak üzre teftiş idüb göresin kazâya ʿarz olunduğu gibi ise ki şerʿle sabit olan evvela mîrîye ʿalakaları olub eğer müşârün-ileyhümanın ve eğer adamlarının üzerlerinde şerʿle mâl-ı mirî tahsîl itdirüb ʿulûfelerin katʿe eyledikden sonra sâir hukuk-u nasdan eğer müşârün-ileyhüma ve eğer adamlarında her ne mikdar nesne sabit olursa ashabına şerʿle alıvirüb dâhi rikʿalarda mestûr olan mevâd sahihmidir niçedir üzerlerinde ne makule mevâd sabit olub sâir zulm ve teʿaddileri nedir yanınızda sübut bulduğu üzre mufassal ve meşrûh yazub defter eyleyüb vukûʿ üzre Südde-i Saʿâdetʼime ʿarz eylesin amma hin-i teftişde tamâm hak üzre olub bir cânibe asla meyl ve muhâbba eylemeyüb hilâf-ı vâkiʿ nesne ʿarz eylemekden ve biʿl-cümle ʿarz ve nisbet ile ve yahud ahz ve celb olunmağla şerʿ-i şerîfe muhâlif iş olmakdan ziyâde hazer idüb cadde-i ʿadâletden ʿadûl ve inhirâk eylemeyesin.

695

Divanda subaşına virildi fi 5 ZA.

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Sâbika Hasan kalʿasında sikke ve kalb akçe ile gönderilen Mustafa nâm kimesne gıybet idüb Erzurumʼda tımâr aldığı iclâm olunmağın her kande ise ele götürüb kayd ve bend ile Südde-i Saʿâdetʼime gönderilmek emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda tehir eylemeyüb mezbûru her kande ise elegötürüb mukayyed ve mahbûs ele götürüb yarar adamlara koşub Südde-i Saʿâdetʼime gönderesin ve koşub gönderdiğün adamlara muhkem tenbih eylesin ki yolda gıybet itdirmekden hazer ideler diyü neticesi anlara ʿâid olur.

[315]

696

Sahibe virildi.

Kastamonu kadısına hüküm ki:

Hâlâ kazâ-i mezbûrdan mirî kâdırgaya kereste getüren çıkıncılar Südde-i Saʿâdetʼime ʿarz-ı hâl sunub mîrî cânibden bina olunan kâdırga kereste mühimmi için her beş haneden üç nefer kimesneye beş yüz akçe virilüb anlar dâhi üç ay mikdarı

ağaçların kesüb ve gayri levazımata sarf idüb niçe res öküzleri helâk olunub kereste-i fermân olunan mahale alub gidüb teslim eyledüklerine ellerinde temessükleri var iken virdükleri beşer yüz akçeyi yine ellerinden alub mirî cânibden çıkanları kiralari virilmeyüb te'addi olunduğun i'âm eylemeğin buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu husûsı göresin fi'l-vâki mezkûrlara kestirilen ağaçların akçesin kime virilmişdir ve kira çekenlere ve ağaç kesenlere niçün virilmeye şikâyet itdüklerinin sebebi nedir aslıyla Sûdde-i Sa'âdet'ime bildiresin.

697

Kethüdasına virildi.

İçil beği Veli Beğ'e hüküm ki:

Mektûb gönderüb binâsına me'mûr olduğun kal'anın binâsı itmâma irişüb ba'zı yerleri henüz kurumadın ale't-tevâli on gün mikdarı zaman sil ile yağmurlar yağmağla taze duvara naşk idüb dıvarının bir yerinden altı beden ve bir yerinden dört beden virilenden üç beden yıkulub bozulub Şevval ahirinde yine ta'mîr olunmak üzre olduğun bildirmişler imdi mezbûr kal'anın istihkâmı niçe olur ise henüz yapılmış iken yıkılmış ola mukayyed olmayub tamâm istihkâm üzre bina olunmamağa sebep nedir buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda kal'a-i mezbûre husûsunda tamâm basiret ve ittibâ üzre olub bozulan yerlerin 'ale't-ta'cîl istihkâm üzre olub bina itdirüb kal'a-i mezbûra dıvarının binasında dakika fevt eylemeyesin şöyle ki min-ba'd dıvarına zarar irişe zararı sana tanzim itdirilmek mukarrerdir ana göre mukayyed olub ihmâlden hazer ideler.

698

Ademisi Musa'ya virildi fi 23 N.

Trablusgarb'da Fizân Beği olan 'Ali Beğ'e hüküm ki:

Sûdde-i Sa'âdet'ime Fizan meşâyih ile ve a'yânı ile mektûb gönderüb Vilâyet-i Fizân'dan yerlü ağasundan mâ'adasından üç bin miskal altın gelmişdir diyü Sûdde-i Sa'âdet'ime i'âm eylemekle kemâkân edâ olunmağçün virilen emr-î şerîfi müşârün-ileyh ile sana gönderüb ol mikdar nesne taleb eyledikde sana vilâyet kazasına ve vilâyetin a'yân ve meşayihî cem' olub sâbıka ol diyarda beğlerbeği olan Murad Paşa ve Turğud ve 'Ali Paşa zamanlarında vilâyet tamâm ____ iken Vilâyet-i Fizân'dan bin yüz kırk miskâl altın müstev' virilüb hâlâ mütehammil değildir didüklerin zehaba 'aid ____ ba'desin vire etraf hakimleriyle hüsn-ü zindegâne üzre olub 'adavet sebebiyle

mütessir olan yollar açılıb ayende ve revende vilâyete karışub muhtelif def^o oldukda bildirmişsiz dâhi her ne demiş isenüz mufassalan ma^olûm olmuşdur imdi re^oâyânın tahammüllerin ziyâde sana layık olunmağa ruhsat virilmişdir ve hâlâ bu bâbda Trablus Beğlerbeğisi'ne mektûb gönderilüb Vilâyet-i Fizân ahalisinin vire geldüklerine ve tahammüllerine göre ta^oyîn olunan maktû^oalarından evvela sen müstehak olduğun iki yüz bin salyanegî aldıkdan sonra bâki kalanı nihayet alasız diyü muhkem tenbih olmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda Vilâyet-i Fizân halkı mütehammil oluvire geldükleri maktû^oalarından evvela sen iki yüz bin akçe hakkını alub maktû^oalarının bakisi mir-i miranı müşârün-ileyhe teslim idüb bu bâbda kimesne inat ve muhalefet itdirmeyüb ve ol diyare tüccar gelüb vilâyet ma^omûr ve abâdâb olmasına sebep olan hakimler ile hüsn-ü zindegân ve _____ üzre olub re^oâyâ ve berâyâ emin ve _____ ve istirahat üzre olmağa müte^oallik husûslarda bezl-i maktûr eyleyesin.

[316]

699

Hüsrev Pâşâ'ya Ahmet Çavuş'a virildi.

Batum beği Kasım Beğ'e hüküm ki:

Hâlâ Güzel Melikin sancâğında vâfir kendir bulunduğu i^olâm olunmağın vâfir ve müstevfi kendir tedârik idüb irsâl eylemek için emrim olmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda bu bâbda mukayyed olub anun gibi tersâne-i ^oâmirem için vâfir kendir tedârik idüb irsâl eyledükde kira ile Trabzon'a isâl eylemek babında envâie sa^oy ve ikdâm eyleyesin ve koşub gönderdiğün adamlara muhkem tenbih eyleyesin ki onât hıfz eyleyüb yollarda zâyi^o eylemelü olmayalar Güzel Melik cânibinden gelen kendir mu^oaccelen irişmesi lâzımdır ihmâlden hazer eyleyüb bâb-ı ihtimâmda dakika fevt eylemeyesin.

700

Bu dâhi

Trabzon Beği ^oÖmer Beğ'e yazıla ki Güzel Melik sancâğında vâfir kendir tedârik idüb irsâl eylemek babında hükmi hümayûnum yazılıb ve anun gibi kendirleri gönderdikde Batum beği Kasım dâme izzuhû dâhi kira ile sana ulaştırmak emrim olmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda anun gibi kendir geldükde tehîr eylemeyüb rençber gemilerinden hâzır bulunan gemiler ile navlun ile mu'accelen Südde-i Sa'âdet'ime isâl eylemek babında envâ° sa°y ve ikdâm eyleyüb ihmâlden hazer eylesin.

701

Mehmed Çavuş'a virildi.

Burusa beğine hüküm ki:

Sancâğıyla müte'allik yerlerde mîrî kereste vesâir mesâlih vâki° olub senin cânibinden dâhi husûli babında mu'âvenet olunmak lâzım olmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda gereği gibi mukayyed olub ve subaşılar ki muhkem tenbîh ve te'kîd eylesin eğer mirîye müte'allik kereste tedârikidir ve eğer sâir mesâlihin husûlüdür her ne ise mu'âvenet eyleyüb itmâmında envâ° ikdâm ve ihtimâm idüb ihmâlden hazer eylesin.

Bu dâhi

Bir sûreti

Kocaili beği Mehmed Beğ'e

702

Bu dâhi

Kereste tevzi° ve kesdirilmesi fermân olunan yerlerin kadılarına hüküm ki:

Hâlâ mirîye müte'allik kesdirilüb ihzârı fermân olunan kereste mu'accelen tedârik ve ihzâr olunmak lâzım olunmağın buyûrdûm ki:

Vusul buldukda her birinüz bu bâbda bi'z-zât mukayyed olub taht-ı kazanuzda kesdirilüb ihzârı emr olunan kereste-i °ale't-ta°cîl kesdürüb ihzâr eyleyüb sâbika verilen ahkâm-ı şerîf mücebince mahl-ı me'mure irsâl eylemek babında sa°i ve ihtimâm eylesin kereste husûsi ziyâde mühimdir sâir umûra kıyâs eylemeyüb her birinüz mu'âvenet idüb mu'accelen irişdirmek ardınca olasız.

[317]

703

Sahibe virildi fi 5 L.

Bağdad beğlerbeğisine ve kadısına hüküm ki:

Senki kadısın nâîbin olan Mevlânâ İbrahim Südde-i Sa'âdet'ime sûret-i sicil gönderüb İsmail nâm kimesne için hazret-i imâm Musa-i Kâzım kuddise sirrehu tevliyet müstehak ise tevcihe °arz olunmak için hükm-i şerîf irâd itmeğın kadı gelince sabr ile dinledikde itmeyüb gerü Âsitâne-i Sa'âdet'ime müteveccih olub ahvâli bi °arz-ı

müslümanlardan teftiş olundukda mezkûr için târik-i cemâat ve târik-i sülukda ve Rafizi ve Şii° ile meşhûr olduğundan ğayri şirret ve şaki ve tezvîr ve telbis ile ma°arrûf olduğun ve hazret-i imâm Âzâm ve imâm Âhmed Hanbeli kuddise sirrehumânın mezâr-ı şerîflerini harâb idüb bunların emsâli te°addisine nihâyet yokdur diyü müslümanlar haber virdükde bildirmeğin buyûrdûm ki:

Vardukda mezbûru ihzâr idüb andan asl-ı sicil-i mahfûzadan mestûr olan ahvâlin hak üzre teftiş eyleyüb göresin °arz olunduĝu gibi ise cihetlerin müstehak olanlara °arz idüb kendüni habs eyleyüb ahvâlin mufassala yazub bildüresin ammâ hüsn-i teftişde hak üzre olub tezvîr ve telbisden ve şuhûd-u zûhurdan hilâf-ı vâki° kaziyeye °arz olunmakdan ziyâde hazer idesin.

704

Erzurum beĝlerbeĝisine hüküm ki:

Pertek sancâĝı beĝi Baysunkur Beĝ mektûb gönderüb Pertek kal°ası'nın sarnıcı yeri harâbe müşrif olub kal°anın suyu sâir nesnesi içinde olub hin-i müzâyakada ahâli-i vilâyet andan ğayri sâkin olacak yeri olmayub Çemişgezek'den ve Sağman ve Pertek ve Mâlazgirt sancâkları halkı harc-ı levâzımın görsün ta°mîr olmasın rica itdüklerin °arz itmeĝin buyûrdûm ki:

Yarar ehl-i vukûf mu°temed-i °aliye kimesneler irsâl olunub ne mikdar nesne ile ta°mîr olur tahmîl ile tahmîn olunub vukû° üzre yazub °arz idesin.

705

Bergos kadısına hüküm ki:

Hâlâ Dergâh-ı Mu°allâ'ma mektûb gönderüb kasaba-i Bergos'da ve etrafında olan kuradan ba°zı kimesne karaca şikârına gidüb ele geldükde boĝazlayub kılıç ve bıçak ile paralayub hâlâ ___ Mehemed nâm kimesne şikârda mecrûh olub geldükde üzerine varılıb görüldükde göĝsünde bir kârış mikdarı pardenen katl olunmuş bulunub bi-hesabbü'ş-şer° katil ma°lûm olmayub dâima bu makule fesâddan hâli deĝildir diyü bildirmişsin buyûrdûm ki:

(Boş) Bu bâbda bi'z-zât mukayyed olub maktûl mezbûr ile ol gün şikâra gidenler kimler ise ma°lûm idinüb dâhi ele götürüb maktûl-i mezbûrun varislerine şer° ile müteveccih olan diyeti alıvirüb hilâf-ı şer° kimesneye iş itdirmeyesin ve te°kid ve nida ittiresin ki min ba°ad şikâr için gitdüklerinde kimesne kılıç vesâir yeraĝla gitmeyüb hilâf-ı şer° ve muĝâyir fesâd ve şenâ't itmeyeler amma deyn husûsunda onât mukayyed olub bu bahâne ile şikâra gitmeyenlere hilâf-ı şer° dahl ve taarruzdan ve böyle onların

deyn bahânesiyle ziyâde akçelerin alınmaktan hazer idüb hakkı haricden °adül itmeyeler şikâra gidenlerden emrime muğâyir kılıç ve sâir nizâ° ile gidenler kimler ise isimleri ile yazub bildiresin hilâf-ı emr-î şerîf iş itdirmeyesin.

[318]

706

Kapudanın kapu kethüdası Mahmud Çavuş'a virildi.

Trablus-ı Mağrib beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ ol diyarda olan Fizân kadısı Dergâh-ı Mu°allâ'ma mektûb gönderüb senin °arzın muktezâsınca bundan akdem Fizân Beği °Ali Beğ emr-î şerîf gönderilüb Vilâyet-i Fizân'da beğlerbeği tarafına virilügelen bervech-i mektû° üç bin miskâl altunu olu geldüğü üzre viresin diyü emr olunmağla mir-i müşârün-ileyh vilâyet meşahihin cem° idüb bu husûs-ı su'âl itdükde sâbıka Murad Pâşâ ve Turğud Pâşâ ve °Ali Pâşâ zamanlarında vilâyet-i mezbûre ma°mûr iken bin yüz kırk miskal maktû° altun iken sen ol diyare varıldın berü iki üç ayda üzerlerine gönderdüğün kâ'idler yağman fi yağman bid°atler ihdâs idüb re°âyâ ve berâyâ te°addiler itmekle husûsan hayli zamandan berü yağmur dâhi yağmayub vilâyet-i kaht olmağla re°âyâ te°addiye mütehammil olmayub terk-i vatan idüb Sudan vilâyetine gidüb yerinde kalanlar rıhlete kadir olmayan pirlar ve fukaradır üç bin miskal altuna ne vecihle kadir olurlar diyü meşârih ve â°yanı °umûman cevab virdüklerin bildirmiş sen imdi ol makûle vilâyete ___ ve hükkâm-ı ___ olunmaktan murad-ı memleket-i vilâyet-i nizâm ve intizâm virüb re°âyâ ve berâyâsın °adâletine himâyet ve siyânet içündür vilâyet zabtına ta°yin itdüğün kâ'idlerin ol vilâyetde virilügelen °âidelerine sen cem° idüb anlar dâhi ziyâde bida°tler ihdâs idüb re°âyâyâ zulm ideler sen men° itmeğle vilâyet üzerine °ale't-tevâli kâ'idler gönderüb re°âyâ zulm itdirmeye sebep nedir bu husûslar da envâ° °akâbe müstahak olmuşsun buyûrdüm ki:

Vusûl buldukda re°âyânın tahammülünden ziyâde virgü teklif itdürmeyüb ve biri gelüb mütehammil oldukları maktû°adan müşârün-ileyhe Fizan beği olan senevi iki yüz bin akçesin aldıktan sonra mâ°dâsın taleb idüb olub tahammülünden ziyâde taleb itmeyüb vilâyet halkı kâ'idlere viregeldüğü geldüğü °âideye dahl itmeyüb ve kâ'idleri olagaldüğü üzre gönderüb iki üç ayda bir göndermekle fukaraya bid°atler ve zulmler ihdâs itdirmeyüb bir perakende olanların dâhi yerlü yerine götürdüb ol vilâyetin nizâm ve intizamından re°âyâ ve berâyâsın siyânet ve himâyetinde dakika fevt itmeyesin şöyle ki min-ba°d senden ve kâ'idlerinden zulm ve te°addi idenler diyü şikâyet oluna su'al ve

mu'âteb olmak mukarredir ana göre basiret üzre olub re'âyâyâ ayende ve revende tüccara te'addi itdirmeyesin.

707

Sahibe virildi.

Sâbika Klis beği olub mütekâ'id olan Hüsrev Beğ'e ve Sofya ve Radomir kadılarına hüküm ki:

Hâlâ senki beğsin mektûb gönderüb bundan akdem Radomir kâzasından cümle köy zulm ve te'addisi sebebiyle perakende olmuşdur göresin diyü sâdır olan fermân-ı şerîfim mücebince üzerine varılıb görüldükde cümle yigirmi beş pare kurâ perakende olmuş bulunub harac cem'ine varan kimesne perakende olan kuranın haracın kimden alayım didükde sâbika kadı olan Muhittin dâ'ileri benim zamanımda perakende olan köylerin haracı benden alın diyü cevap virdüğün bildirmişsin buyûrdûm ki:

Varıcak bu husûsu için Mevlânâ-yı mezbûru ihzâr idüb ahvâlin hak üzre onât vecihle şer'iyile teftiş göresin fi'l-vâki' Mevlânâ-yı mezbûrun zaman kazâsında ne mikdar kura perakende olmuş ise vilâyet defteri mücebince cizyeleri ne mikdar olursa ikrârı mücebince kadı mezbûrdan olub dâhi cem'ine varan kuluma teslim eylesin ve ne mikdar kura perakende olub ve kadıdan ne kadar akçe alduğun yazub bildiresin amma bu bâbda tamâm hakkı harice tâbi' olub 'arz ve ta' kibden ve hilâf-ı vâki' nesne 'arz itmekden hazer eylesin sonra yoklanub hilâf-ı zuhûr itdikde sen mes'ûl olursun ana göre mukayyed olasın câdde-i hakdan 'adûl itmeyesin.

[319]

708

Mısır beğlerbeğisine ve kadısına hüküm ki:

Diyâr-ı Mısır'da Menûffiye iklimine şeyh olub olub kıdmetü'l-emâcid el'âyân şeyh Süleymân dâme mecduhu Dergâh-ı Mu'allâ'ma adam gönderüb kendüden mukaddem şeyhü'l-'Arap olan allâmen mâl-ı mîrî makbûzâtında külli beliyât ve ketmiyyâtı olub ve re'âyâyâ olan te'addisinden mâ'da niçe karyeleri harab olmuşdur ve kendü tahvîlinden hayli mâl-ı kabz idüb cânab-ı mîrîye teslim itmemiştir diyü yerlü yerinde 'umûmân teftiş olunmağın emr-î şerîfim taleb itmeğın buyûrdûm ki:

(Boş) Vusûl buldukda göresin 'arz eyledüğü gibi sâbika şeyhü'l-'Arap olan mukaddem allâmen beriyât ve ketmiyyâtı re'âyâ zulm ve te'addisi varise toprak kadıları ma'rifet ile ahvâlin yerlü yerinde teftiş idüb mîrî için re'âyâdan kabz eyledüğü

mâldan beriyyât ve ketmiyyâtı sâbit ve zâhir olursa eğer kendüdendir ve eğer üzerlerine sâbit olan mübâşirlerinden bi-kusur mîrî tahsîl idüb üzerinden bir akçe ve bir habbe bâkisin kovdurmayasın re'âyâyâ dâhi te'addisi olduğu ve hilâf-ı şer' ve kânûn ve defter-i re'âyâdan nesne olduğu veya katl-i nefis itdüğü sâbit olursa üzerinde olan mâl-ı mîrî tahsîl olduktan sonra fukâranın dâhi hakların alıvirüb muhtaç-ı 'arz husûsu olursa 'arz idesin ve iklim-i minûffıyye mübâşirleri ve mekâtiblerinden olan Celâl Elebşiti ve Fazlullah ve Cercis'ül Denbâki ___ ve berakat nâm zımmiler kadim'ül-eyyamdan vilâyetin ehl-i vukûfu ve resûm ve hukûk 'aid olan medâdi bilüb tahsîl mâlda istihdâm olunugelmiş kimesnelerdir hâlâ hin-i teftişde muhâsebeleri görölmek için patriklerine ve papaslarına buldurulub ihzâr olunmâları lâzımdır diyü bildirdi imdi mezbûrların dâhi hin-i teftişde ihzâr olunmâları mâl tahsîline infa' ve sebep ise mezbûrları dâhi ihzâr idüb ve makbûzât defterlerin getürdüb muhâsebelerin gördüresin.

709

Kethüdasına

Kapudan 'Ali Pâşâ'ya hüküm ki:

Donânma-i hümayûn nasret makrûnuma müte'allik gemilere lâzım olan keserte kat'i için limân tedârik olunmak mühimmât-ı umûrdan olmağın buyûrdûm ki:

(Boş) Vardukda bu bâbda onât vechile mukayyed olub göresin Payaz'da bir münâsib mahalde taş dökmek ile mümkün olursa te'hir itmeyüb emrim mücebinece bir limân tedârik eyleyesin ki bina olunan gemilere lâzım olan kereste anda kat' oluna ne vechile tedârik idüb itmâma irişdüğün yazub 'arz eyleyesin.

710

Sahibine virildi.

Antalya kadısına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdet'ime mektûb gönderüb Antalya kazasından Kıbrıs'a sürölmek için doksan dört hane yazılıub kış olmağla bahara te'hir olunmağın ba'zı gıybet idüb elli altı hane kaldığın vekillerinden on sekiz hanenin bedellerin yazılıub cümle yetmiş dört hane olub nâib ile cezireye gönderildikde dört hanenin evladı yokdur diyü beğlerbeği kabûl eylemedüğün ve gıybet eyleyen yigirmi dört haneye bedel-i hane talep eylediğün bildirmişsin imdi yarar ve tûvâne olanlarından yazub göndermek emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda mukayyed olub bu husûsu için sâbıka gönderilen hükm-ü hümâyûnum mücebince yarar ve tûvânelerinden bâkiyyesin dâhi yazub mevsimi ile yarar adamlar düşüb gönderüb ardınca olasin.

[320]

711

İskender Çavuş'a virildi.

Samakov emini Koyun Çavuş'a hüküm ki:

Hâlâ birer ___ külüng ucları çelikli bin °aded kazma ve iki bin °aded dâhi °adet üzere kazma ve iki bin °aded dâhi kürek ihzârı ziyâde lâzım olmağın buyûrdüm ki:

Bu bâbda bi'z-zât mukayyed olub emrim üzere ucları çelikli ve birer ___ külüng bin °aded kazma ve iki bin °aded dâhi °adet üzere kazma ve iki bin °aded küreği mu°accelen işledüb yetiştirmek babında enva° sa°i ve ikdâmın vücuda getüresin zıkr olunan kazma ve kürek ale't-ta°cîl irişdirilmek mühimmattandır ihmâl eylemeyüb beruce isti°câl işledüb yetiştirmek ardınca olasin.

712

Nakib'ül-eşrâfdan gelen emirlü çavuşuna virildi.

Niğde beğine hüküm ki:

Dergâh-ı Mu°allâ'ma mektûb gönderüb Ereğli kadısı Südde-i Sa°âdet'ime sûret-i sicil gönderüb kazâ-i mezbûreden ___ nâm karye halkından Seyidi ve Ahmed nâm ra°iyetler seyitler değil iken kazâ-i Niğde'den Emirşah nâm kimesneden müzevver şecere olub resûm-u ra°iyetlerin virürler diyü da°va idüb su'âl olundukda şecereler defteri mezbûr Emirşah getürü virdi diyüb ve mezbûrdan dâhi istikâr olundukda nakibü'l-eşrâf mukaddema Ka°beye gitdükde mezbûrların seyidler idüğüne şahidlerin istimâ° idüb ol zamanda hüccet-i müyesser olmayub sonra ben getürü virdüm der cevap virdükde ___ itmeği mezbûrların şecerelerin ve mezbûr Emirşah her kime bu vecihle hüccet getürü virmiş ise cümle ben bulub derkise idüb ve mühürleyüb ve mezbûr Emirşah'ı kayd u bend ile Südde-i Sa°âdet'ime gönderüb ve ahvâlini mufassalan yazub bildiresin diyü fermân olunmağın mezbûr Emirşah'ı ve def°âtle meclis-i şer°e da°vet eyledikde ğıybet eylemekle ihzârı mümkün olmayub lakin bundan akdem kazâ-i mezbûra tâbi° nefis-i bor ahâlisinden olub Dergâh-ı Mu°allâ'm yeniçerilerinden Kemâl meclis-i şer°e gelüb mezbûr Emirşah ve oğlu birkaç tevâb°i aralarıyla kendülerden hakk-

ı şer'ım taleb ider idüm nefsi-i bor mahkemesinde nâyib önünde bana muhâkemat urûb ve hem kesütme atâle-i lisan idüb envâc ihânet ve hakâret itdiler diyü taleb ile meclis şer' şerîfe da'vet olundukda mâllarına yine mezbûr Emirşah gıybet idüb oğlu ihzâr olundukda mezbûr yeniçerinin da'vası bi-hesabü'ş-şer' şerîfe sâbit olub sicil olundukda sâbika fermân beğlerbeğisi Hüsrev dâme ikbâlehu sürgün husûsu teftiş için Niğde'de olmağın mezbûr yeniçeri elinde olan sûret-i sicilli ile gelüb duâcyân memleketinden dâhi niçe kimesneler mezbûrlar için ehl-i tezvîr ve telbis kimesnelerdir dâima şîrret ve şefâvetden hali vekillerdir diyü şehâdet itdükleri ecilden Südde-i Sa'âdet'ime 'arz için mezbûr oğlunu kal'ada habs itmişler idi hâlâ yine habsde ibka olunub ve a'cyân-ı mezbûreden mezbûrların seyitlikleri husûsunda su'âl olundukda kendüler sahih seyit olmadıklarından gayri defterde hakanide mukayyed niçe ra'iyet olanlara dâhi mezbûr hüccetler getürü virür ehl-i tezvîr kimesnedir seyyâdet bahanesiyle müslümanlar ile dâima şart ve şekâvetden hâli olmazlar ve hırsuzlara dâhi yatak olub ve re'âyâ-yı mezbûre tezviri hüccet getürü viridiği kimesneler dâhi taleb olundukda her biri gıybet eyleyüb amma sanılmış nâm kimesne ihzâr olunub Emirşah benim on altunum alub işbu hüccet-i beka İstanbul'dan getürü viridi diyü cevap virmekle kefil virilüb hüccet derkisi olunub mühürleyüb gönderdiğin birdirmeğın buyûrdüm ki:

(Boş) Vusûl buldukda mezbûr Emirşah'ı ele götürüb yarar adamlara koşub kayd ve bend ile Südde-i Sa'âdet'ime gönderesin.

[321]

713

Balis Beği'nin kethüdasına virildi fi gurre-i Zilka'de sene 981.

Diyarbakir beğlerbeğisine hüküm ki:

Balis Beğ'e mektûb gönderüb Beni Rabbiya sancâğına tâbi' 'Arabdan kara 'Ali ve Ve'l-gülabi(?) Ve'l-mündas(?) Ve'l-şığla Ve'l-bocrak ve Beni 'Asiye nâm cemâ'atler 'isyân ve tuğyan üzre olub daima fesâdın hali olmayub Fırat suyunu geçüb Haleb'e tâbi' Huyul(?) ve Balis(?) ve matah(?) ve bat(?) etrafında müslümanların develerin ve davarların sürüb ve esbâbların gâret idüb ve ayende ve revendenin yolların basub katli-nüfus eyleyüb re'âyâyâ rencide eylemekle Balis ve Serbil ve Ceber(?) İskeleleri mültezim 'uhdesinde sekiz yüz altuna iken sipahilerinden altıyüz altına alub ahvâlleri görölüb haklarından gelmek lâzım ve mühim olduğun Asitâne-i Sa'âdetim'e 'arz olunub teftiş olunub 'arz olunmak emrim olunmağın Şâm beğlerbeğisi Derviş dâme ikbalehû cânibinden ta'yin olunan çavuş ve kadı ile bi'z-zât üzerine varub şer' şerîfe da'vet

olunduklarında itâat eylemeyüb beğlerinden taleb olundukda ele vermeyüb müslümanların hakları üzerlerine kalub re'âyâ takriri kadı ma'rifeti ile defter olundukda yigirmi bin koyun ve at ve katır vesâir davar ve iki binden ziyâde nakdiye ve esbâb ve yigirmi otuz mikdarı bakır hak katl-i nefis heba olunub ba'de 'isyânları tekrar 'arz olunmağın müekked ahkâm gönderilüb gerü iltifât eylemeyüb eşkiyanın fesâd ve şenâat ziyâde olub hatta iş bu sene 981 saferında bir iki yüz mikdârı ehl-i fesâddan atlı ve yaya cem' olub Van şehrini geçüb Balis tarafında sakın olan re'âyâyâ basub muhkem cenk idüb Mehmed nâm subaşı katl idüb ve re'âyâdan bir iki neferi katl idüb ve otuz kırk neferi mecrûh idüb beşyüzden ziyâde camusların ve üçyüzden ziyâde öküz ve inek sürüb ve yüz elli yük esbâbı gâret eyleyüb te'addi eyledüklerin bildirdi imdi zıkr olunan ehl-i fesâdlar hüsn-i tedârikle ele götürülüb haklarından gelinmek emr idüb buyûrdüm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda gereği gibi mukayyed olub fi el-vâki' tâ'ife-i mezbûre vech-i meşrûh üzre katl-i nüfus ve gâret-i emvâl idüb fesâd ve şenâat üzre müncer olub 'isyânları mukarrer ise eğer suhûlet ile ele götürülüb haklarından gelmek gelmek mümkün olursa mecâl vermeyüb hüsn-i tedârik ehl-i fesâdı ile götürüb dâhi üzerlerinde şer'iyle sübut bulan hukuk-u nası bikusûr alıvirdükden sonra gereği gibi haklarından gelesin amma eğer ele gelmelerin ___ olub ber fesâd olunmak ihtimâli olursa fırsat gözetip anun gibi fırsat el virdükde tehir eylemeyüb mümkün olunduğu üzre ele gönderüb haklarından gelesin.

Bu dâhi

Bir sûreti Haleb beğlerbeğisine yazıldı.

714

Topçu başına virildi.

Üsküdar ve Bedros kadısına hüküm ki:

Hâlâ tophâne-i 'âmirem de kömür babında müzâyaka olmağın taht-ı kazânuzda kömür yaklağla münâsib olan mahallerde kifayet mikdârı kömür yakmak için topçılarım bölükbaşlarından Turhan bölükbaşı irsâl olunmuşdur buyûrdüm ki:

Vusûl buldukda her biriniz bu bâbda mukayyed olub taht-ı kazânuzda kadimden kömür yaka gelmiş kimesneler kömür yakmak münâsib olan mahallerde tophâne-i 'âmirem mühimmi için kifâyet mikdarı kömür yakdurasın.

[322]

715*Topçu başına virildi.*

Kıbrıs beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Kıbrıs'da olan top taşlarından beş yüz °aded yuvalak baruttan bin beş yüz kantar barut alub getürmek için Südde-i Sa°âdet'imden kâdırğa irsâl olunmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda emrim üzre zıkr olunan gemilere Kıbrıs'a uğrayub vardukları gibi tehir eylemeyüb Kıbrıs'da olasin top taşlarından beşyüz °aded yuvalak bi'l-fi'cil mevcut olan barutdan bin beşyüz kantar barutu mu°accelen virüb gemilere tahmil itdiresin ki donânma-yı hümâyûnum mühimmi için Südde-i Sa°âdet'ime götürerler.

716*Uzun Çavuş'a ve Mustafa Çavuş'a virildi.*

Çorlu kadısına hüküm ki:

Hâlâ Çorlu müderrisi olan Nurettin maktûl bulunub esbâbı alunmayub katil kim olduğu ma°lûm olmamağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu husûsa bi'z-zât mukayyed olub bu bâbda ___ ve mühim olanları ele getürüb onât vechile şer°iyle teftiş eyleyüb göresin mezkûru kim katl eyledüğü şer°iyle sabit olduktan sonra mahkum habs idüb °arz eyleyesin.

717*Mustafa Çavuş'a virildi.*

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Zaçesne beği mektûb gönderüb Zaçesne sancâğında vâki° olan kılâ° muhafazasıçün yüz kantar barut irsâl olunmak lâzım idüğün bildirmiş imdi İzvornik sipahilerinden Mustafa nâm sipahi Asitane-i Sa°âdet'ime gelüb İzvornik'de güherçile toprağı bulunub külli barut hasıl olmak mukarrerdir diyü bildirüb ammâ sancâğı beği ile kadı zıkr olunan güherçile için ma°deni olmayub döküntü olub külli nesne değıldir sevki yokdur kazğân kurulduğuna değımez diyü °ilam eylediler bu husûsun aslı ile görölmesiçün mezkûr Mustafa'ya hüküm virilüb size irsâl olundu buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda gereğı gibi mukayyed olub bir yarar ehl vukûf üstat kimesneye ta°yîn idüb mahl-ı mezbûre gönderüb dâhi zuhur iden güherçileye fi'l-vâki° ma°denimidir yoksa döküntümüdür nicedir döküntü olduğu takdirce külli güherçile hasıl olur mu kaç kazğân kurulmak mümkündür nicedir aslı ile görüb tahmil itdirüb

yollayaki ol etrafta olan kılâc levazımına kifâyet eyleyecek kadar barut işlemek mümkün olub ahariye muhtaç olmayalar ve Zaçesne kılâci mühimmi için yüz kantar barut viresin ve İzvornik’de zuhur iden güherçile ahvâlin ma’lûmun olduğu üzre sihhati ile i’lâm eyleyesin.

[323]

718

Mehmed Çavuş’a virildi.

Üsküb ve Manastır ve Pirlepe kadılarına hüküm ki:

(Boş) Nâm çingâne kallaplık ile meşhûr olunmağla ele girüb Südde-i Sa’âdet’ime getüderilüb kallaplık ahvâlinde su’âl olundukda ne asl kimesnelere akçe kesüb viridirüb ve ne mahallerde kesüb kallaplık itdüğün diyü husûsda kendünün vesâir yoldaşlarının yatâk ve durak oğulları ve kallaplık ahvâline muğayyen ve zahir olanlar kimler idüğün takrir idüb cevabları başlarınca defter olunub mahalinden görölüb sihhati ma’lûm olmak için gönderildi buyûrdüm ki:

Vardukda gönderilen takrirde mukayyed olan mevâdı mahalinden dikkate ve ihtimâmla onât vechile hak üzre teftiş eyleyüb göresin fi el-vâki mezkûr kallabın takrir itdüklere husûslar vâki midir ve kallaplığa müte’allik ellerinde ve yanlarında ‘alâtları varmıdır vilâyet-i halk anların hakkında ne vechile şahadet iderler kallaplık isnâları sahih midir bi’l-cümle ahvâllerine sihhati ile vâkıf olub dâhi ma’lûmunuz olduğu üzre yazub bildiresiz ammâ bu bahane ile kimesneye ‘arz ve kasddan ve hilâf-ı vâki isnâdlardan ve celb ve ahzden hazer idüb hak haricden ‘adül itmeyesin ve zikr olunan kılalılar herkangınız kuzzât bulunurlar ise senki Üsküb kadısı müşârün-ileyh çavuşum bir yarar adamın koşub ehl-i fesâdı ele götürüb ahvâlleri emrim üzre göresin.

719

Kethüdasına virilmiştir.

Ohri beğine ve Akçehisâr kadısına hüküm ki:

Senki Ohri beğisin mektûb gönderüb Ohri sancâğı hâslarından Musa nahiyesinde olan Yelen nâm karye ve İşim kal’asına mürûr iden tariki ‘âm üzerinde vâki olub ve zikr olan tarik sağbı ormanlar olub daima adam katl olunub fesâd ve şenâat olunmakdan hali olunmadığı ve tariki mezbûrun ekser yeri bataklar olub köprüler bina olunmak lâzım olunmağın karye-i mezbûre ahali si sâirdir derbençiler gibi müte’allik olmak fermân olunursa zikr olunan yolları düzeldüb ve köprüleri bina idüb yolları

gereği gibi hıfz ve hırâset idüb kimesnenin mâlına ve canına zarar ve gezent irişdirmemek husûsun  uhdelerine aldıkların bildirmişsin imdi zikr olunan karye sâirdir bendci olan karyeler gibi mu âf olmasın emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda mezkûr madem ki zikr olunan yollarda binası lâzım olan köprüleri bina idüb yolları düzeldüb kimesnenin mâlına ve canına zarar u gezent irişdirmeyüb gereği gibi hıfz eyleyeler mezbûrların dâhi  oşur ve rûsumları sâir derbentçi olan karyeler gibi alınub ol vechile mu âf olalar ol bâbda kimesne-i dahl ve ta arruz itdirmeyesin.

720

Seraceden(?)  Ali'ye virildi.

Yeniçeri ağasına hüküm ki:

Hâlâ kapucubaşı ve cerehorum olan kaytas mühürlü tezkere gönderüb şirekçi noksân üzre olub beş nefer  acemi oğlan lâzım idiğün bildirmeğın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda gelen  ulûfesüz  acemi oğullarından şerke hizmetlüçün beş nefer  acemi oğlanı müşârün-ileyhe gönderesin sen ki şerke hizmetine istihdâm oluna.

[324]

721

Sahibine virildi.

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Pasin kadısı mektûb gönderüb Hasan kalçası mustahfızlarının kimi yukarı kalçada ve kimi aşağı kalçada sakin olub lakin yukarı kalçada sakin olanın gedüğü aşağı kalçada olanın gedüğü küreği yukarı kalçada olub edâ-i hizmete ider iken cânib-i eminleri sizin gedikleriniz sakin olduğunuz yerde olmayub ol mahalde edâ'î hizmet itmez diyü  ulûfelerine dahl eylediklerin bildirmeğın buyûrdûm ki:

 Arz olunduğı gibi ise yerlerine gedüğü mutasarrıf oldukları yerde hizmet itdirüb hidmetlerin müdâvemet etmeyenlerin gedüklerine hizmete kadir kâim yarar kimesnelere tevzih eyleyesin.

722

Bu hükmün (silik) ihmâl mukabele olunmağın tekrar yazıldı fi 9 cemaziye'l-ahire sene 982 tekrar yazıldı.

Sahibe virildi.

Kastamonu beğine ve Eflâni kadısına hüküm ki:

Senki beğsin mektûb gönderüb Eflâni kâzasından sâkin hâcî Cafer nâm ehl-i telbîsin teftiş için hüküm varid olub mezbûr Hâcî Cafer tutulub habs olunub teftiş olunmak ___ iken habsden gaybet idüb ele girmeyüb kazâ'î mezbûre halk ehl-i telbis ve tezvîr olub müslümanların ehl-i beytine zina kasd idüb ve fi'îl ziyâde dâhi muğayyir olub ve Musa nâm kimesnenin hatunun iderken müslümanlar görüb sicil olunub ref'i lâzımdır diyü bildirmişsin buyûrdûm ki:

Mezbûru her kande ise ele götürüb dâhi hak üzre ahvâlin teftiş idüb göresin şöyle ki mezbûre isnâd olunan husûslar vâki° olub bi-hesabü'ş-şeri° elşerîf sabit ve zâhir olur ise mezbûru yarar adamlara koşub kayd u bend ile Südde-i Sa°âdet'ime gönderesin amma böyle koşub gönderdüğünüz kimesnelere muhkem teyit eyleyesin ki gıybet itdirmekden hazer ideler.

723

Sahibe virildi.

Rumili beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ İlbasan beğine mektûb gönderüb İlbasan sancâğında olan Baştova kal°ası ab-ı deryâda olub nefere ihtiyâcı var iken beş neferi sâbika Ohri sancâğında olan Yanya kal°asına ihraç olunub badehu yine Baştova kal°asına emr olunub hâlâ tekrar Yanya kal°asına ihraç olunub lakin Yanya kal°asının otuz nefer mikdarı müsellemleri olub ve etrafındadır derbent karyeler olmağın nefere ihtiyâç olmayub zikr olunan beş neferine Baştova kal°asına fermân olunmasın °arz eylemiş buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda göresin fil vâki° kal°a-i mezbûrenin nefere ihtiyâcı var iken neferâtı ihraç olunmuş mıdır olunmuş ise kimin °arzla ihraç olunmuşdur şöyle ki Baştova kal°asının neferâtı ihtiyâcı var ise yine ol neferleri Baştova kal°asına getüresin min ba°ad dizdar ve ağaların bu bâbda °arzına °amel itmeyüb sancâğının beği °arz olunmadığını bir kal°adan bir kal°aya nefer ihraç itdirmeyesin.

[325]

724

Şam defterdârının ademisine virildi.

Koyun Çavuş'a ulaştırmak için fi 14 L.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Vilâyet-i Şâm'dan her yıl hızâne-i 'âmireme iki yüz bin altuna karib mâl gelüb teslim olunugelmiş iken iki yıldır ki heman yüz bin altun gelüb hazineye kusûr ve noxsân üzre gelür olurdu imdi senin ve sancâk beğleri haslarında asla bakâya kalmayub cümle mahsûllerinüz cem° ve tahsîl olunub havâss-ı hümâyûnumun bakâyası kalmağa sebep nedir eğer defterdârın ihmâlinden ise niçün 'arz olunmaya eğer senden ise beytü'l mâlîma niçün gadir oluna emvâl-ı mîrîye sen nâzır eylemekden murâd-ı hümâyûnum ümenâ ve 'amel ve sâir mübâşirin ahvâlde bekâya koyulmayub cem° ve kefil olunub hızâne'î 'âmireme sal besâl isâl olunmağçündür yohsa bu cihete himâyet ve bu cihete ikamet idüb 'ale'l-husûs havâss-ı hümâyûnuma subaşılarnuz dâhil olub bâdihevâ ve cürm ve cinâyet diyü re'âyânın mâlların alub envâc te'addi olunmağla re'âyâ sayifü'l-hâl olub 'uhdelerinde olan mâlî beytü'l mâlî edâ eylemeğe kudretleri olmağın her yıl irsâl olunagelen hazine tahsîli mümkün olmaz oldu bi'l-cümle havâss-ı hümâyûnumdan bâdihevâ ve bedel-i siyâset diyü akçe alındığına asla rızâ-yı şerîfim yokdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda bi'z-zât mukayyed olub subaşılarnın ve sancâk beğlerine muhkem teyit ve te'kid eylesesin ki minba'ad havâss-ı hümâyûnumdan bâdihevâ ve bedel-i siyâset diyü kimesneden bir akçe ve bir habbe almayub re'âyâyı rencide eylemeyeler anun gibi cürüm tahsîlatları? sabit olanların hükm-ü kadıla hak olub hüccet virüldükden sonra mücrimi kitabı sadır olduğu mahalde ümenâ ma'rifet ile mahalinde şer'îyle lâzım geleni icra itdirüb hârice alub gitmeyüb ve bedel-i siyâset diyü akçelerin aldirmayasın ve defterdâra her vechile mâl-ı cem° ve tahsîlinde gereği gibi mu'âvenet ve mazâheret eyleyüb beytü'l mâlînin cem°iyetde envâc sa'i ve ikdâm ve ikdam eyleyüb bir ferde mîrîye müte'allik mâldan bir habbe bâki komayasın ümeraya dâhi bu bâbda mukaddema emr-î şerîfim yazub irsâl olunmuşdur sen dâhi muhkem teyit ve tekid eylesesin ki emvâl-i mîrînin cem° ve tahsîlinde sa'i ve ihtimâm eyleyüb vech-i meşrûe üzre badeheva diyü havâss-ı hümâyûnum re'âyâsın rencide eylemeyüb te'addi eyleyeler bu husûsda senün nezâret-i 'âman olduğuna gayri mâla dâhi nâzırın sebep nedir ki ihmâl idüb zulme ne vecihle ruhsat virüb re'âyâyı ba mecâl itdiresin şöyle ki bu sene-i mübârekeke dâhi ihmâl sebebi ile her sene gönderildüğü üzre tamâm iki yüz bin altun gelmeyüb noxsân üzre gelme asla bir ferdin gadri kabul olmak ihtimâli yokdur eğer defterdârdır ve eğer sen ve eğer gayridir tazmin olunmak mukarrerdir ana göre bâb-ı ihtimâmda dakika fevt eylemeyüb baki kalan mâl eğer ümenâ ve 'ummâlde ve

eğer gayrindedir her kimde ise cem^c ve tahsîlinde saⁱ eyleyüb vakti ile hızâne-i ^câmireme irsâli babında envâi^c mesâⁱ cemilin vücuda götüresin.

[326]

725

Bu dâhi

Cebele beğine hüküm ki:

Beytü'l mâhiyeden yüz bin altundan ziyâde bâki olub ve senevi mâl dâhi on dokuz kere yüz bin akçe olub kefil olunmayub bâki kalduğu için sâbıka Cebele beği olan Celil dâme izzihû habs olunub sancâğı alınub sana virilmiş idi hâlâ senin dâhi bu bâbda ihmâlın olduğı istimâ olunmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda gereği gibi mukayyed olub senevi mâlı bi't-tamâm tahsîl itdirüb bakayadan nevrûza değın beher hâl on bin altun mikdarı hazine-i cem^c ve tahsîl olunub irsâl eylemeğe envâ^c saⁱ ve ikdâm eylesin şöyle ki nevrûza değın on bin altun cem^c olunmayub ihmâl olunduğı defterdârım tarafından ^carz oluna asla beyân olunan ^cözüñ kabûl olunmayub kalan bekâya sana tazmin itdirmek mukarrerdir ana göre mukayyed olub defterdârım tarafından varan havallere ___ ve zahir olub mâl-ı cedîdi bi't-tamâm ve bekâyadan dâhi mümkün elhusûl olan mâl-ı cem^c ve tahsîl itdürüb bir cânibe meyl eylemekden ihtiyât eylesin beytü'l mâla ol vecihle zarar ve noksân müretteb olduğı eğer ümerânın bâdihevâ cürm ve cinâyeti diyü re^câyâ zulm ve te^caddi eyleyüb narh haklarından nâşidir şöyle ki bu def^c dâhi bâdihevâlarına narh olunub defter olunmağla mâl-ı mîrîye noksân gele vâki^c olan zarar ve noksân tazmin olunduğundan gayri ^cazl idi olmak mukarrerdir ana göre mukayyed olub bâb-ı ihtimâmda dakika fevt eylemeyesin.

726

Bu dâhi

Safed beğine hüküm ki:

Hâlâ Safed sancâğında vâki^c olan havâss-ı hümâyûnumun senevi mâlı on beş kere yüz bin ve iki tahvîlden dâhi on kere yüz bin akçe baki olub henüz tahsîl olunmadığı istimâ^c olundu imdi buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda zikr olunan bakâya tahsîli için Şam cânibinin ^câmirem defterdârı tarafından bekâya defteri ile kul ve havâle varduğı gibi eğer mâl-ı cedîddir ve eğer mümkün elhusûl olan bekâyadır nevrûza değın tahsîl itdirüb hızâne-i ^câmireme

teslim eylemek babında envâ° sa°i ve ikdâmın ehl-i zuhura getüresin bu bâbda defterdâra dâhi müekked hüküm yazub ikdâm ve ihtimâm eylemek ve şöyle ki ümenâ mâl-ı kabz idüb hızâne-i °amireme teslim eylemeyüb ekl ve bel° ideler kendülere tazmin itdirmek emrim olmuşdur ammâ mâl-ı mezbûrlarında kalub subaşılardan havzından re°âyâ göçüb ve bâdihevâyâ tarh eylemekle mâla gadr olunub noksân gele asla °özüñ kabul olunmayub sana bi-kusûr tazmin itdirildikten gayri °azl idi olmak mu°karrerdir ana göre mukayyed olub bâdihevâ ve bedel-i siyâset diyü havâss-ı hümâyûnumdan bir akçe ve bir habbe aldirmayub re°âyâyı rencide eylemekden ihtiyât eylesin.

[327]

727

Bu dâhi

Gazze beğine hüküm ki:

Hâlâ Gazze sancâğında vâki olan havâss-ı hümâyûnumun senevi mâlî ve siddin mahiyeden tahsîli mümkün olan bekâyâ iş bu nevrûz-u mübâreke değın tahsîl olunub hızâne-i Şam'a teslim olunmak lâzım ve mühim olmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda ihtimâm eyleyüb livâ-i mezbûrda vâki° olan senevi mâlî ve siddin-i mâhiyeden tahsîli mümkün olan bakâyâ-yı mu°accelen cem° ve tahsîl itdirüb hızâne-i Şam'a irsâl ve teslim eylemeye envâ° saic° ve ikdâm eylesin bu husûs için defterdârım dâhi mü'ekked hüküm yazulub irsâl olunmuşdur mültezimlerin °uhdelerinde olan senevi mâl ve mümkün'l-hasûl olan bekâyâ şöyle ki ümenâ ve °ummel vilâyetinden cem° idüb mâl ekl ve bel° eylemiş olurlar ise defterdâra tazmin olunur ammâ eğer mâl yerlü yerlerinde re°âyâda olub lakin subâşılardan ekl ve narh-ı hâklarından bâdihevâ ve cerm ve hiyânet ve bedel-i siyâset diyü re°âyâ rencide idüb neferat virilmekle kefilî mümkün olmadığı zâhir ola asla beyân olunan özüñ kabul olunmayub noksân gelen mâlî sana tazmin olunduğundan gayri °azl idi olmak dâhi mu°karrerdir ana göre ihmâl eylemeyüb subâşılardan ki muhkem teyit eylesin ki re°âyâ rencide eylemeyüb sancâğında vâki° olan mâlî bi-kusûr cem° ve tahsîl itdirmek hızâne-i Şam'a isâl eylemekde dakika fevt eylesin.

Bu dâhi

Bir sûreti Nablus beğine yazıldı.

728

Muhzıra virildi.

Gazze beğine hüküm ki :

Dergâh-ı Mu°allâ'm yeniçerilerinden Depedelen'de sakin olan °Ali nâm yeniçeri fevt olub vârisleri kalmayub metrûkatı beytû'l mâla râci° iken Ahmed nâm ____ berâtın ile ayrıla ve ubâtıyla(?) alub ve °Ali nâm kimesnede bin akçe Hızır nâm kimesne de sekiz yüz akçesi kalub ve fevt oldukda kadı tarafından üç bin akçesi alınmışdır diyü i°lâm olunmağın zikr olunan metrukâtı bikusûr tahsîl olunub yeniçerilerim ağası tarafından varan Cafer nâm yeniçeri ile Südde-i Sa°âdet'ime gönderilmesi emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda mezbûr yeniçeri kulunun metrukâtından her kim almış ise ve her kimde hak kalmış ise cümlesin °ale't-tâcil tahsîl idüb defter eyleyüb defteri ile ma°an yeniçerilerim ağasına gönderüb teslim eylesin anun gibi bu bâbda verâset da°vasın ider var ise Dergâh-ı Mu°allâ'ma gönderesinki şer°iyle görüle.

[328]

729

Nazır Derviş Çelebi'ye virildi fi 10 ZA.

Tımışvar beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliya Vilâyet-i Tımışvar'da Cenad sancâğında vâki° olan güherçile ma°adenleri içün odun lâzım oldukda Havâss-ı Hümâyûn ve beğlerbeği ve sancâk beğleri hâslarından ve zü°emâ ve erbâb-ı tımârdan ve hisâr erenleri karyelerinden şimdiye değin olugeldiği üzre her beş haneden bir °araba ve her °araba de ikişer çeki odun tevzi° olunub tarih-i tevzi°den gelüb ma°denlere dâhil olmak içün bir ay va°de virüb sancâk beğlerine ve zü°ema ve erbâb-ı tımâr ve ümenâ ve °ummâl ve hisâr erenlerine tenbih olunub va°de tamâm oldukda beğlerbeği yanında yoklama olunub va°desinde odunun getürüb teslim eylemeyenlerinin ismi ve resmi ve tımârları ile Asitâne-i Sa°âdet'ime °arz olunmağın i°lâm eylemeğın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda mukayyed olub vech-i meşrû° üzre cümlesine tenbih ve te'kid eylesiz ki kadimden olageldiği üzre her beş haneden bir °araba ve her °arabada ikişer çeki odun koyub akçe ile götürdüb va°delerine ma°denlere ihzâr itdiresiz ki kârhaneler işledüb güherçilenin ____ say° ve ihtimâm oluna odun husûsu ziyâde mühimmatdandır ihmâl eylemeyüb eğer Havâss-ı Hümâyûn ve eğer beğlerbeği ve

ümerâ haslarıdır ve eğer zü'emâ ve erbâb-ı tımâr mustahfizlarıdır re'âyâsına kadimden olugeldüğü güherçile ma'denlerine lâzım olan odunu akçe ile tedârik itdirüb vech-i meşrû' üzre tevzi' ve ihzârında envâ' sai' ve ikdâm eyleyesin anun gibi inât ve muhâlefet iden kimesne var ise ismi ve resmi ile yazub bildiresin ammâ bu bahane ile re'âyâ te'addi olunub ahz ve celb olunmakdan ziyâde eyleyesin.

730

Bu dâhi

Tımışvar beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Müşârün-ileyh kazaya defterin gönderüb Göle ve Çenad sancâklarına bazı karyelerde müstevfi güherçile toprağı bulunub lakin mahûf ve muhâtara yerlerde olub kârhaneler olunub kuzgân vazî' olunmağa kâbiliyet olmayub zikr olunan güherçile toprağı maktû' olan karyelere müretteb yerlerde olmağın ol karyelerden 'araba ihrâç olunub ma'denlere alub gitmemek için Çenad kal'ası hisâr erenlerinden ve bölükbaşlarından ve topçularından yarar kimesneler ta'cin olunub istihdâm lâzım idüğün bildirmeğın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu husûsu için zikr olunan hisâr erenlerinden ve bölük başlarından ve topçularından yarar evlilerinden növbet ile istihdâm eyleyüb güherçile husûsunda ikdâm ve ihtimâmda dakika fevt eylemeyesin.

[329]

731

Tımışvar beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Müşârün-ileyhe defter gönderüb ol cânibde vâki' olan güherçile ma'denine işçi ta'cin olunan kurâya sancâk beğı adamları voyvodolar ve zü'ema ve erbâb-ı tımârlar bâdihevâ bahanesiyle odun vesâir tekâlif ile girüb re'âyâyâ tutub rencide idüb ve kendü hizmetlerine istihdâm eyleyüb ziyâde te'addi itmekle güherçile hizmetine işçi gelmeğle mâni' olub ol sebep ile güherçile ma'denine külli noksân olduğun bildirmeğın hizmet mezbûre için ta'cin olunan köyler halkı 'avâriz-ı divâniye ve tekâlif-i örfiyeden mu'âf ve müsellemler olmak üzre ta'cin olmuşdur buyûrdûm ki:

Vardukda göresin vâki' ise güherçile hizmetin tayin olunan köyler ve ahâlisi emrim mücebince 'avâriz-ı divâniye ve tekâlif-i örfiyeden mu'âf olub sancâk beğı adamları ve zü'ema ve erbâb-ı tımârdan ve gayriden kimesneyi hilâf-ı emr-î kânûn ve muğâyir-i emr-î hümâyûn dahl ve ta'arruz itdirdüb hilâf-ı emr ve kânûn rencide itdirmeyesin ki me'mur oldukların hizmetlerinde olalar husûsi mezbûr mühimmâtdandır

ta'yin olunan kurâ ve ahalisine emr-î kânûna muğâyir ve emr-î hümâyûnuma muhâlif dahl te'addi idenleri yazub bildiresin ve ol kurâ sipâhilerin defterde ve otlak hakkı kırkar penes ta'yin olunmuş iken deftere muğâyir ziyâde alub te'addi iderler imiş vâki' ise defter mücebine ittürüb hilâf-ı defter ziyâde nesnelere aldirmayasın.

732

Çenkâlzade Mustafa Çavuş'a virildi fi 15 ZA.

Bosna beği Ferhad beğe hüküm ki:

Senki sancâk beğisin mektûb gönderüb nevâhisinde sipâh ve re'âyâdan bazı kimesnelerince karyeleri mu'âf eylemek kaydına bazı biyabanda mescid namına _____ bina eyleyüb ve bazı cüzvince sular üstünde ahşabdan köprücükler yapub kuzzât ve nüvvâbiden murâdlarına muvâffak 'arzlar alub varduklarında ellerine voyvodalar konmasun ve kura kullukdan mu'âf olub diyü evâmîr-i 'aliye sadaka olunub bu tarikle niçe pare karyeler mu'âf olub voyvodalar dahl itmekle etraf ve cevânibinin harâmzade-i seyl içlerine cem' olub livâ-i Bosna'nın gittikçe eşkıyası çoğalub merâhil ve menâzilinde umur-ı ehl kalmayub yalnız muğlâ-yı voyvoda lafından sekiz gezgin re'âyâ mu'âf ve müsellemler olub ve bazı kimesne hâlâ yetmiş seksen hane bir gezgin re'âyâsın dâhi mu'âf itdirüb ve hâlâ nefis-i kasaba-i mualla ahâlisinin hizmetleri olmayub anlara ol hizmet mübâşir olub ve bi'l-cümle nâgâh hizmet vâki' olursa sonra ahar sancâklardaki re'âyâdan istihdâm oluna yoksa kuzzât ve nüvvâb 'arzu ile mu'âf olmakdan re'âyâ 'ayân ile az kalmışdır bundan böyle dâhi her husâs kadıların 'arzları nâks olursa re'âyânın halleri diğerk gündür ve livâ-i mezbûre de olan karyelerün hâneleri biri birinden gayetle ba'îd olub Lotor tâ'ifesini namaz kılmak mahaldir ba husâs kış günlerinde herkeş evinden çıkub mescide varınca akşam vakti ile yatusuz mâni gelüb dahl olur ve köprüler ise mücerred bir bahane olub mahallinde vâki' olmamışdır beşer onar hâne diyü 'arz itdikleri ellışer altmışar hânelü köylerdir bu minvâl üzre fukaraya 'azar hayrınca olmağın bu makûleler hak üzre görülmek lâzım idüğün bildirmişsin imdi bu makûle olan köyler teftiş olunmasın emr idüb buyûrdüm ki:

Varıncak bu bâbda bi'z-zât mukayyed olub anun gibi mu'âfiyeye hükm-ü şerîf virilen köyleri teftiş ve tefahhus eyleyüb göresin ol köylerin ne mikdar köylerdir ve her biri ne kadar hanedir mu'âf olmağa istihkâkları olub icâb ider mi? olduğı takdirce ne mikdar hane mu'âf olmak münâsibdir sıhhati üzre ma'lûm idünüb dâhi lâzım ve mühim olan köyleri 'ale'l-sâmi defter idüb lâzım olmayub istihkâkı olmayanların ellerinde mu'âfiyyet olan hükümlerin alub mühürleyüb Südde-i Sa'âdet'ime gönderesin ammâ bu

bâbda bâbda hakkı harice tâbi^c olub mu^câf olmak lâzım olan köyleri cemâti ile alıkoyub lâzım olmayanları mu^câf kayd itmekden hazer idüb hakkı haricden ^cadül itmeyesin.

[330]

733

Akıncı beğlerinden Vulçitrin sancâğı beği Hızır Beğ'e hüküm ki:

Hâlâ Filibe kadısı Dergâh-ı Mu^câllâ'ma mektûb gönderüb Üsküdar'da vâki^c olan sultân emaneti evkâfından Filibe kazâsına tabi Muhsaldan(?) ve Turuklu(?) ve Basnuç(?) ve Demirtaşlu nâm vakf karyeler ahâlisi gelüb cümlesi fukara'ül hâl olub ata ve tona mâlik olmayub ____ bir vecihle sefere iktidarları yoğ iken senin cânibiden ____ voyvoda zikr olunan karyeler ahâlisi gıyablarında akıncu yazub mahaza ellerinde cemî^c tekâlif-i ^cörfiyeden mu^câf nâmeleri olduğun bildirüb ve mukaddema akıncı tâ'ifesi on iki binle yetişdirilüb kal^cadan Semendire'ye varınca mabeynde olan kasabada ve karyelerden akıncı yazılmayub katibde hatıyla olan müsvedde defterlerin ber-vech-i ta^ccîl Südde-i Sa^câdet'ime gönderesin diyü sana iki def^c emrim gönderilmişken şimdiye değin göndermedüğün ecilden buyûrdûm ki:

Te'hîr ve tevakkûf itmeyüb mukaddema gönderilen emrim mücebince katibde hatıyla on iki bine yetişdirilen akıncı emini müsvedde defterin bir ber-vech-i ta^ccîl Südde-i Sa^câdet'ime gönderüb on iki binden ziyâde yazmayub ^carz ve cevaba muktezi olmayub hüküm-ü sâbıkamla ^camel eylesesin ve mezkûrun karyeler ahâlisi ^cimâret-i mezbûre evkâf-ı re^câyâsından olub ve ellerinde mu^câfıyyet için hüküm-ü şerîfim olub kadim akıncı evladından olmayub vakfin ra^ciyet ve ra^ciyet oğullarından iken hilâf-ı emr-î mezbûr karye ahâlisin akıncı yazmayasın.

734

Kethüdasına virildi.

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Filek'den öte üç mil yerde Usturumca dimekle ma^crûf mahalde küffâr-ı hâksar palanka ihdas idecek üzre olduğun bildirmişsin imdi buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda ol bâbda onât vecihle mukayyed olub göresin Palanka ihdâs olunan yer Memâlik-i Mahrûse ____ değil ise mukayyed olmayasın ammâ şöyle ki Memâlik-i Mahrûsemle yerden ise ^cahd ve amâne muhâlif olduğun Nemçe Kralıyla haberleşüb dâhi Palanka binasın ol mahalden def^c itdüresin.

735

Divan topçu başına virildi fi 27 Ş.

Bosna beği Ferhad Beğ'e hüküm ki:

___ kurbunda ___ olan ___ top yuvalağı işledülmek mühim ve lâzım olmağın Ofçabolu yörükleri subaşı yörükleriyle nevrûzdan sonra anda irişmek fermân olunub hükm-i hümayûnum gönderilmiştir hâlâ dâhi ol bâbda müşârün-ileyhe hükm-i şerîfim gönderilüb yuvalak dökmek için Dergâh-ı Mu'allâ'm topçularının bölükbaşlarından Mehmed bölükbaşı dâhi ta'eyin olunub gönderilmiştir buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda husûs-i mezbûri mühimmandan bilüb dâhi dökülmesin fermân olunan top yuvalak husûsunda gereği gibi mu'âvenet ve müzâheret idüb her nekadar mümkün ise dâhi ziyâde yuvalak dökürülmek dakika fevt itmeyüb gereği gibi mukayyed olasın ve mezbûrlar sana ne tarihde varub işe mübâşeret eyledüklerin 'arz eyleyesin.

[331]

736

Yalovaç kadısına hüküm ki:

Ehl-i fesâd sùhtelerden Şemsâlettin nâm hârami ol etrâfda hayli zamandan berü evler basub katl-i nüfûs ve gayret-i emvâl idüb eli yerden ele götürülmeyüb fesâdı fezâid olduğun ve livâ-i mezbûr re'âyâsından 'Abdi zide kadrühû evine gelüb vukûf olmağla ele getürmeğe firar olduğun i'lâm olmağın mezbûr 'abdi bu bâbda mübâşeret olmak emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda za'imi mezbûr ile ve il eriyle hüsn-ü ittifâk idüb müfsid-i mezbûru yataklundurub ale'l-gafle basdurub şöyle ki diri el virmeyüb cenk itmek mübâşeret iderse dâhi ___ başın kesüb getüreler diyü ruhsat virüb zikr olunan ehl-i fesâdı ele getürmeyince olmayasın ve anun sebebi ile bi-günâh olanlar yapışulub celb ve ahz olunmaktan hazer idesin.

737

'Arz sunan çingâne tâ'ife Hızır ve Mustafa nâm kimesneye virildi fi 20 L.

Hüdavendiğar beğine hüküm ki:

Hâlâ Südde-i Sa'âdet'ime 'arz-ı hâl sunulub ve Vilâyet-i Rum ilinden bazı çingâne tâ'ifesi Bursa'ya geçüb fesâd ve şenâ'at eylemekden hâli olmayub ve bazı yola ve bele inüb hatta İznik yolunda bir kadının yoluna gelüb ahâli-i karyeye haber olub iki

neferi ele götürülüb biri siyâset olunub ve biride bi'l-fi'l mahbûs olub anların tahriki ile ba'zı müslümanlar rencide oldunğun i'âlâm olundu imdi mezbûr çingâne mukayyed ve mahbûs Südde-i Sa'âdet'ime göndermek emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda mezbûr çingâneyi kayd u bent ile yarar adamlara koşub Südde-i Sa'âdet'ime gönderesin ve Hüdavendigâr sancâğında vâki' olan çingâne tâ'ifesinin ispençelerinden mu'âf olmak üzere her beş neferinden bir neferin kürekçi yazılmak için Anadolu beğlerbeğisine mufassal hükm-i hümâyûnum yazılıb irsâl olunmuşdur ol hükm-i hümâyûnum mücebince eğer çingâne tâ'ifesin tahrir olunmuş ise te'hir itdirmeyüb vakti ile ihraç eyleyüb ve zabtları için yarar adamlar ta'yin idüb yolların onât zabt itdirüb kimesneye zulm ve te'addi itdirmeyüb doğru İstanbul'a göndersin eğer henüz yazılmamışlar ise tahrirlerine mübâşeret idüb her beş neferden bir neferin kürekçi yazub defter eyleyüb ve te'hir itdirmeyüb yarar adamlar ile Südde-i Sa'âdet'ime göndermek ardınca olasin (s.332) kürekçi mu'accelen irişmek mühimdir eğer çingânedir ve eğer sâir ihrâcî fermân olunan kürekçilerdir 'ale't-tâcîl yazdurub ihraç itdirmek babında sa'î ve ikdâmın zuhûra getirüb gereği gibi mu'âvenet eyleyesin.

[332]

738

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Südde-i Sa'âdet'ime bazı kimesneleri tımâra 'arz idüb defterlerin irsâl eylemişsin imdi ol defter mücebince mezkûrlara tımâr emrim olmuşdur ammâ ziyâde gedüklerin ahre tevcih olmak câiz değıldir buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda mukayyed olub zikr olunan defterde mastûr olanların gedüklerin ahare tevcih eylemeyesin.

739

Klis beğine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdet'ime mektûb gönderüb Venedüklüden alınan palankalar ve kaşkallar ve kal'alar ta'yin olunan sınura değın zabt olunmasın ve tahrir iden Saray kadısına mu'âvenet husûsu fermân olunmağın emr-î şerîf mücebince eğer kal'alardır ve eğer kaşkallar ve karyelerdir ta'yin olunan sınura değın murad üzere yazulub müşârün-ileyh mu'âvenet olduğun ve sâbika Klis beği Ferhad dame izzihu ihrâk itdüğü kal'aya gice ile bir gemiye tüfenkçiler koyub ta'mir eylemek kastına gelüb içine girdüklerin haber alınmağın üzerine varılıb firar idüb kule temelinden hedm olduğun ve yine kurâyı

mübâlağa asker ile gelmek üzere olduğun bildirüb ol bâbda her ne demiş isen ma'clûm oldu imdi zikr olunan kuleyi hedm idüb temelinden harâb olduğun münâsib olmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda mukayyed olub Venedüklüye tâbi° olub hâlâ emri şerîfimle ta°yin olunan sınırları dâhilinde vâki° olan yerlerine berü cânibden asla bir ferdi dahl ve ta°arruz itdirmeyüb men° ve def° eylesin memnû° olmayanları yazub yazub bildiresin ammâ ol ol cânibden dâhi berü cânibe müte°allik olub sınır dâhilinde olan yerlere dahl olunmak münâsib değildir serhadda olan ümera ile haberleşüb sulh ve salaha ve ahde ve emâne muğâyir tarafından iş olmakdan ihtiyât oluna.

[333]

740

Sahibi olan mektûb gönderen virildi fi 17 L sene 981.

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Diyarбекr de olanlara hızâne-i °âmirem defterdârı Bâli'ye hüküm ki:

Erciş beği Mirza Ali mektûb gönderüb Erciş kal°ası müstahfızları ve azeplerinin ulûfeleri hızâne-i Diyarбекr de nakid virilmek şartıyla mültezim oldukları iki yüz kantar güherçileyi her sene şartları üzere mîrîye edâ idüb lakin Hacı Çavuş'a nâm kimesne güherçilenin harcı mirîden virilmek üzere üç senede bin beşyüz kantar güherçile mezbûrların mevâcibi sâliyaneden havâle olunmak şartıyla edâ itmekle mültezim olub lakin geçen sene seksen kantar ve bu sene üçyüz kantar nihayetince gelecek senede üçyüz kantar yazub ihzârına kadir ola bakiyyesi üzerinde kalmak mukarrerdir diyü yine uslûbu sabık üzere yılda iki yüz kantar güherçile virmek şartıyla mevâcibleri bervech-i nakd virilmiş °arz eylemiş imdi buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda kal°a-i mezbûre müstahfızları ve °azepleri uslûb-u sabık üzere her senede kal olmak gayet ala güherçileden iki yüz kantar barut virilmek şartıyla mevâciblerin ber-vech-i nakid şahî ve pare virdirüb mukâtâtdan havâle itdürmeysin ve Erciş beğine tenbih eylemeysin ki mahlûl olan gedükleri haricden kimesneye virmeyüb neferlerinin yetişmiş yarar darb ve harbe kadir olan oğullarına virüb yazub tahsîlinde ihtimâm üzere olasin.

741

Şehir eminine virildi fi 16 ZA.

İznikmit kadısına hüküm ki:

Hâlâ kazâ-i Üsküdar'a tâbi Darıcı ve Tuzla ve Filiger ve Pendik nâm karyede kadimden mirî için kireç yaka gelen zımmiler İznikmit'de müteveffa Pertev Paşa binâsına kireç yakmağa varmakla ba'zı mirî mühimmata ve hâlâ binası fermân olunan otluk ahırınun binasına kireç babında ziyâde muzâyaka olmağın buyûrdûm ki:

Te'hir eylemeyüb bi'z-zât kireç yapduğu mahale varub zikr olunan karyelerde ne mikdar kireç yakıcı kafır var ise mu'accelen yerlü yerine gönderesin ki gelüb akçe ile kireç yakub vâki° olan müzâyaka bu defa° evvela husûsi mezbûr mühimdir ihmâl eylemesin.

[334]

742

Kethüdasına virildi.

Kıbrıs beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Senki beğlerbeğisin mektûb gönderüb mukaddema emr-î şerîfim varid olub Cezire-i Kıbrıs'da Bafnam mevzide bir münâsib mahalde bina idüb Cezire-i Kıbrıs'da masrafdan kalmış akçe var ise bina olunacak kal'a-i bir üstada resm itdirüb bir sûreti Südde-i Sa'âdet'ime gönderüb ve ne mikdar akçe ile bina olunmak kâbildir tahmin-i sahihim ile tahmin itdirüb ve haricden ne mikdar akçe ziyâde kalmışdır vukû° üzre yazub °arz itdiresin diyü fermân ittirilmeğın iş bu sene 981 Receb ve Şaban ve Ramazan ayları mevâcib kul tâ'ifesine tevzi° olunduktan sonra hazine de on bir kese akçe kalub zikr olunan akçenin üç yüz doksan yedi bin yüz seksen doğuz akçesi nazır tedrikat(?) hazinesiçün Südde-i Sa'âdet'ime gönderilmeğe başka alıkoyulub mâ°da yüz elli iki bin sekiz yüz on bir akçe kaldığun i°lâm idüb ve senki defterdârısın mukaddema mektûb gönderüb zikr olunan tedrikatın(?) şimdiye değın üç yüz doksan yedi bin yüz seksen dokuz akçe teslimleri olub defterlerinde ikiyüz iki bin yüz on bir akçe bâki° kaldığun °arz eylemişsin imdi zikr olunan mâl fermân-ı şerîfim üzre Südde-i Sa'âdet'ime gönderilmekden ferâgat olunub anda lâzım olan mesârif sarf olunmasın emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda tamâm mukayyed olub bi'l-fi°il hıvâne-i Kıbrıs'a mevcûd olub tedrikât ceridesi için Südde-i Sa'âdet'ime gönderilmeğın mâla gönderilmekden ferâgat idüb anda alıkoyub lâzım ve mühim olan ihrâcata sarf eyleyüb

ne mikdar akçe sarf olunub ve ne makûle yerlere harç olunduğun muhasebe defterinde mahaline işaret eyleyesin husûs-u mezbûr da gereği gibi mukayyed olub mâlımın itlâk ve isrâfindan ziyâde ihtiyât eyleyesin.

743

Mekke-i Mükerrerem kadısına hüküm ki:

Ahâli-i Mekke'den cerde ve buğdaya mutasarrıf olanlardan ba'zı vefat idüb cerde ve buğdayları mahlûl olundukda fukaradan müstehak var iken virilmeyüb yine cerdesi ve buğdayı olanlara virildiği istimâ° olunmağın buyûrdûm ki:

Vardukda bu bâbda mukayyed olub anun gibi ahâli-i Mekke'den cerde ve buğday mahlûl olundukta elinde cerde ve buğdaydan nesne olmayub ibtidadân cerde ve buğday tevcih olunmak için ellerinde emr-î şerîfim olan fukaraya veyahud elinde emr-î şerîf olmayub ammâ cerde ve buğdaya müstehak olan fukaraya tevcih idüb cerdeleri ve buğdayları olanlara virmeyesin.

[335]

744

°Ali Çavuş'a virildi.

Yenişehir kadısına hüküm ki:

Hâlâ Yenişehir kadısına zuhur idüb evler basub ve adamlar katl iden ehl-i fesâddan Mehmed nâm kimesne elegendüb Asitane-i Sa°âdet'ime gönderildikde mezbûr için bir iki defa° bi-gayri hak hak katl-i nefis idüb ve on beş levend ile girift gece ile evler basub ehl-i ve °ayânların misüllülerin idüb envâ° te°addisi olduğu iclâm olunmağın mahallinden şer°iyle teftiş olunmağičün Dergâh-ı Mu°allâ'm çavuşlarından °Ali koşulub irsâl olunmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda mezbûri da°vâyı hak idenler ile beraber idüb bir defa° şer°iyle fasl olmayub onbeş yıl terk olmayan husûsların ber müceb-i şer° şerîf onât vechile hak üzere teftiş eyleyüb göresin ki fi'l-vâki° kaza °arz olunduğu gibi olub fesâd ve şenâ°at ve bi-gayri hak katl-i nefis eyledüğü ve evler açub fesâd eyledüğü şer°ile sâbit olursa habs eyleyüb sübût bulan fesâdın sûret-i sicillerin Südde-i Sa°âdet'ime gönderüb ahvâlin mufassal yazub bildiresin.

745

Adana kadısına hüküm ki:

Hâlâ Adana kazasından donânma-yı hümâyûnum mühimmi için ihraç fermân olunan kürekçi İstanbul'a getirülmek mümkün olmadığı i'âm olunmağın kürekçi bedeli akçe olunmak emr idüb buyûrdüm ki:

Sâbika gönderilen emr-î şerîfim mücebince ihraç fermân olunan kürekçilere bedel-i akçe tedârik idüb yarar adamlarla Südde-i Sa'âdet'ime gönderüb tersane-i 'âmireme teslim eylesin ammâ kürekçi ziyâde mühimmatdan olunmağın kürekçi bedeli cem° olunan akçe ile İstanbul'a gelirken mümkün olan yerlerde kürekçi tutmağa sa'î ve ihtimâm eylesin.

746

Trablus kadısına hüküm ki:

Trablus'un sene 981 senesinde vâki° olan cizyesini cem° ve tahsîli Mustafa voyvodaya ta°yin olunmuş iken Şam defterdârı °Ali haraç-ı mezbûrun cem° ve tahsîli emr-î şerîf ile bana dâhi dâhi ta°yin olunmuşdur diyü te°allül idüb cem°ine mâni° olduğu i'âm olmağın müşârün-ileyh defterdârdan alınub mezbûr Mustafa voyvodaya cem° ve tahsîl itdirmesin emr idüb buyûrdüm ki:

Vusûl buldukda Trablus'un sene-i mezkûrda vâki° olan cizyesinin iki başın mühimmi ile Mustafa voyvodaya °adâlet ve ist°âkda üzre cem° itdirüb müşârün-ileyh defterdârı dahl ve ta°arruz itdirmeyesin.

[336]

747

Sahibine virildi.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Mehle kadısı mektûb gönderüb Nahle kazasına tâbi° Mehle Aldâhîh? nâm karyenin halkı meclis-i şer°e gelüb kadimü'l-eyyamdan üzerimize °âdet-i hafr olmayub hatta Mustafa keşşaf Nahle kaşifi iken bizi asla hafr yazmayub onun zamanında karyemiz tamâm ma°mûr idi keşşaf olanlar cebren ve zulmen mahale hafr idüb bir kimesnenin esbâbı zayi° olsa on bahâsı mikdârı akçemiz alub envâ° zulmler iderler bu cihetten karyemiz harebeye müteveccih olmuşdur görölmesin taleb iderüz didiklerinde mu°temed-i °aliye müslümanlardan tefahhus olunub kadimden üzerlerine °adet yok ise men° idesiz diyü emrim olunmağın kaziye-i mezbûre mu°temed-i °aliye müslümanlardan

tefahhus olundukda kadimü'z-zamândan mezbûrların üzerlerine  adet-i hafre yokdur belki Mehle'nin hafri kavvâslar olub anlar beklerler idi bunlara külli zulm ve cefa itmişdir diyü haber virdüklerin bildirmişsin imdi buyûrdûm ki:

Göresin kadimden olmayub sonradan vaz  olunmuş ise menü idüb kadimden olageldüğü üzre kavvâs etdüresin.

748

İnebahtı beğinin kethüdasına virildi fi 10 ZA.

Tırhala ve İnebahtı tecavüzünde vâki  olan kadılara hüküm ki:

Hâlâ taht-ı kazanuzda vâki  olan ehl-i fesâd ve şenâ atden cerimleri sâbit olub müstehak olanları ele götürüb cerimelerinin sûret-i sicilleriyle İnebahtı beği olan Ahmed dâme izzihû küreğe gönderilmek emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda tehir eylemeyüb taht-ı kazanuzdan vâki  olan mücrimleri ele getirülüb cerimelerinin sûret-i sicilleriyle mukayyed ve mahbûs yarar adamlara koşub müşârün-ileyhe küreğe gönderüb ve teslim olduğuna mühürlü temessük alub sûret-i sicillerinin birer sûreti ile Südde-i Sa adet'ime gönderesin.

749

Kethüdasına virildi.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ mahrûse-i Mısır'dan diri timsah zabd itdirilüb gönderilmesi emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda eğer diri timsah gelmeğe imkân var ise birkaç diri timsahı zabd itdirüb mümkün olduğu üzre hüsn-i tedârikle irsâline sayı ve ihtimâm eylesin şöyle ki dirisi gönderilmeğe imkân yohsa ölüsün olasın gönderesin.

[337]

750

Uzun Çavuş'a virildi.

Vize ve Silivri ve Bergos ve Çorlu kadılarına hüküm ki:

Hâlâ Südde-i Sa adet'e  arz-ı hâl sunulub taht-ı kazanuzda ba zı değirmenler olub değirmencilerin yanlarına üçer dörder levend kafir dâhi olub vâki  olan dağlarda ve kuzularda ba zı bıçakçı kafirler olub dağlarda damlar bina idüb onar ve onbeşer levent kâfir tutub ve Çorlu ve Bergos kâzalarında ba zı yörük ve celeb koyunların kışlatmak için gelüb odalarında atlu ve yatak levent beslenüb yatak oldukları ve evvel bahar oldukda dağlarda ve yollarda fesâd idüb sığırların ve koyunların ve kovanların sirka

idüb ele girdüklerinde voyvodalar akçelerin alub salıvirüb sonra ele virenlerin evlerin ihrâk idüb te'addi eyledikleri i'elâm olunmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda anun gibi taht-ı kazânuzda vâki° olan değirmenlerde ve dağlarda vâki° olan bıçakçılarda ve çobanlar arasında ziyâde kefilsüz adam komayub değirmenlerde ve çobanlar arasında ve bıçakçılarda olan adamların yarar kefillerin alub kefilleri olmayub müthem ve mütenna olanları vesâir fesâdı sâbit olanları ele götürüb Südde-i Sa°âdet'ime gönderesin ki gereği görüle.

751

Kethüdasına virildi fi 5 ZA.

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüb Sigetvar kal°asına mahkum bina olunmak emrim olub Semendire ve Alacahisar sancâklarından Yenibazar kâzasından kiremitçi virilmek fermân olunmağın inşâllahu te°âla evvel bahar da kiremit yakdırılıub hizmete mübâşeret olunur kireç tedârikine şimdiden tedârik olunduğın lakin bina ve neccar ücret ve cerahora t°âmiye ta°yin olunmasın bildirmişsin imdi cerahorlara üç akçe nafaka ve neccarların yararlarına onar ve onbir akçe ve şakirdlerine sanatlarına göre beş altışar akçe ta°yin olunmak emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda kal°a-i mezbûre husûsunda sâbika gönderilen o emr-î şerîfim mücebince lâzım olan tedârikin görüb binaya mübâşeret olundukda cerahorlara nafaka için üç akçe ve bennaya ve neccârların yararlarına onar ve onbir akçe ve şakirdlerine sanatlarına göre beşer altışar akçe virüb binasına mübâşeret itdirüb itmâm-ı maslahat eylemekde dakika fevt eylemeyesin ve vâki° olan masrafı Budun hazinesinden virilüb sarf oluna.

752

Kethüdasına virildi.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüb diyar-i Yemen ve Habeş tamâm-ı tezellûm ve intizâm üzre olub re°âyâ ve berâyâsı asude olub beğlerbeğisi hüsn-i mabâşeret ve zindegâni üzre olundukların i'elâm eylemişsin ol bâbda her ne dimiş isen mu°accelen ma°lûm olmuşdur buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda dâima cevânibine nâzır olub vâkıf olduğun ahbâr-ı sahihe-i ale't-tevâli i'elâmdan hâli olmayasın.

[338]

753*Muhzıra virildi.*

Yeniçeri ağasına hüküm ki:

Hâlâ ‘ulûfelü ‘acemi oğullarından emekdar ve odabaşlarından dörtyüz nefer ‘acemi oğlan kapuna ihrâç olunmak emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda te’hir eylemeyüb ‘ulûfelü ‘acemi oğlanların kadim-i emekdar ve odabaşlarından ve bölükbaşlarından dörtyüz nefer ‘acemi oğlan kapuya ihrâç idüb deftere işaret itdiresin defterin Südde-i Sa‘âdet’ime gönderesin.

754*Kethüdasına virildi.*

Bağdad beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüb Bağdad kulunun ba‘zı yerlü ve namahal kimesneler olub nicesi dâhi muhkem emri ile ki ki göçüb bu ehl-i kimesneler gedikleri havfından kul mâbeyninde şekâvetleri zâhir olub sâbika olan beğlerbeği zamanında def‘ât ile yoklayub ol vecihle dirlüğe geçüb bâbaları isimleri mutâbık olmayanlar görünmek için ahkam virilüb birimizün görmeyüb ba‘dehu her yeri bir tarik ile bölüklerine göçüb kul ahvâli müşevveşdir diyü bildirmişsin buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda mukayyed olub bâbaları isimlerin tatbik idüb muvâfik olmayanları onât vecihle göresin fi’l-vâki‘ tat(?) ve yerlü tâ’ifesinden bölüğe duhûl eylemiş kimesneler var ise gediklerin alub kul tâ’ifesine ve kul oğullarına virüb yerlü ve Tat(?) tâ’ifesine gedik virmeyesin.

755*Budun beğinin kethüdasına virildi.*

Semendire beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüb Semendire dâhilinde kaç kıt‘a mirî zahire gemileri vardır ‘arz olunmak emrim olmağın yoklanub Semendire limanında İzvornik cânibinde Baylat ve Göle beği Muharrem bina eylediği gemilerden yüz kıt‘a anbarlu zahire gemisi ile kırk yedi kıt‘a anbarsuz gemi ve beş kıt‘a köprü gemisi mevcut olub ve Vidin sancâğında bina olunan gemilerden doksan yedi kıt‘a anbarlu zahire gemisi ile kırk yedi kıt‘a anbarsuz gemi ve beş kıt‘a köprü gemisi mevcut olduğun bildirmişsin imdi olanca gemiler onât vechile hıfz olunmak emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda zikr olunan gemileri eğer zahire gemileridir ve eğer köprü ve eğer anbarlu gemilerdir ve bi'l-cümle ne kadar mevcut gemi var ise iyice mahfûz yerlerde gereği gibi onât vechile hıfz itdiresin ki zarar müretteb olmaya.

756

°Ali Çavuş'a virildi

Dervine beğine ve °Ali Çavuş'a hüküm ki:

Bundan akdem Venediklünün zabtına dâhil olan Sübut kal°ası cümle topları ve yerâğı ile bu cânibe teslim olunmak emrim olub °ahidnâme-i hümayûnum mücebince cümle topları ve sâir yerağı ile teslim eylemeleri kabul eyledikleri ecilden buyûrdüm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda bi'z-zât mukayyed olub zikr olunan kal°a-i °ahidnâme-i hümayûnum mücebince cümle topları ve yarâkları ile alub ve yarar adamlar ta°yin idüb zabt itdirüb sâir kılâ° mahfûzum gibi hıfz ve hırâset itdiresin ve ne vecihle tedârik olunduğun yazub bildiresin.

[339]

757

Basra beğlerbeğisine hüküm ki:

Zekiye beği mektûb gönderüb sâbıka Garraf sancâğın tasarruf eyledikte mezkûr Garraf re°âyâsından Beni Hatit ve Elmuhareş nâm cemâ°atler ___ Garraf sancâğına mukayyed olub °atik ve cedîd defteri mücebince iki sene müşârün-ileyhe tasarruf eyleyüb sonra müşârün-ileyhe Semevat sancâğı sadaka olundukda mukaddema beğlerbeği olan °Ali dâme ikbalehû mezkûr Beni Hatite ve Elmaharaş cemâ°atleri mukayyedir diyü telbîs-i sicil ile her sene bir yük akçe mahsûl olub hâlâ iki senenin mahsûlü iki yük akçe olur Hicaz hissesinden ekl itmişdir diyü defterdâr ile maraz eylemeğin zikr olunan mikdâr akçe-i hâsdan olur imiş ise bikusûr alasin diyü emr-î şerîfimle virildüğün ve mezkûr cemâ°atlerden her sene iki bin akçe mahsûl hâsıl olmayub nahak iki yük akçe tazmin olunmak lâzım değildir diyü bildirmeğin husûs-u mezbûr yerlü yerinden görülüb °arz olunmasın emr idüb buyûrdüm ki:

Vusûl buldukda bu husûsu onât vechile dikkat ve ihtimâmla teftiş idüb göresin kaziye °arz olunduğu gibimidir nicedir fi'l-vâki° akçe zikr olunan cemâ°atler Garraf sancâğına mı tabi°dir yoksa Humar(?) sancâğına mıdır kangı sancâğına müteallik olduğun ve müşârün-ileyhin hak değil iken ol nemikdâr akçelerin ekl eyledüğü vâki° midir nicedir ve iki senenin mahsûlün olduğu takdirce senevi mahsûli ne kadardır ve

bi'l-cümle aslı ile ma'lûm idinüb mufassal ve meşrûc yazub vukûc üzre Südde-i Sa'âdet'ime bildiresin.

758

Maraş Beğlerbeğisinin kethüdası Mustafa 'ya virildi fi 3 Zilka'de.

Za'im Çavuş'a hüküm ki:

Hâlâ tahrîri fermân olunan gurbet ve çingâne ve Müflis ve Evzan tâ'ifesinden her beş haneden bir nefer yazılıb kendüler gelmezse kudretimiz yokdur diyü her nefere yigirmişer altun cem° itdüklerin bildirmişsin imdi ne mikdar nefer kürekçi yazılmışdır ve nekadar akçe cem° olmuşdur ma'lûm olmak lâzım olmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu husus-u kuzzât ma'rifeti ile tedârik idüb her kadı taht-ı kazâsında vâki° olan gurbet ve çengân ve çengân ve müflis ve Evzan tâ'ifesinden ne kadar kimesne tahrir olunub ve nekadar akçe ve cem° olunan akçe'i yarar adamlarıyla Âsitâne-i Sa'âdet'ime irsâl eyleyesin.

759

Tersane eminine virildi.

Mısır beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Hâlâ tersane'i °amirem mühimmatı için iki bin kantar üstüpi ve yüz kantar espavli ve üç bin kıt'a kirbas-ı mülhem tedârik ve irsâli lâzım olmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda te'hir eylemeyüb zikr olunan mikdarı üstüpi ve istavli ve kirbas-ı mülhemi mu°accelan tedârik eyleyüb irsâl eylemek babında envâc sây° cemilenüz zuhûra getüresin bu bâbda sâbıka dâhi hüküm gönderülüb irsâli fermân-ı hümâyûnum olub henüz eseri zâhir olmamışdır müstevi ve espavli ve kirbas ziyâde mühimdir beher hâl tedârik ve irsâlinin gereği gibi ihtimâm eyleyesin.

[340]

760

Üsküdar kadısına hüküm ki:

Hâlâ kaldırımcılar kethüdası ile Südde-i Sa'âdet'ime gelüb İstanbul kaldırımları harâb olub kızıl tâş ile tağmir olunmak lâzım gelüb kızıltaş bulunmayub ve bulunan yerlerden almak istediklerinde mütevelliler vakıf yerlerdir diyü mâni° olundukların bildirdiler imdi İstanbul kaldırımlarının ta°miri ziyâde lâzım olmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda anun gibi Üsküdar'da kadimden taş mimarı geldükleri yerlerden gerü taş çıkarmak istediklerinde mütevelliler ve gayri mâni° olurlar ise men° idüb İstanbul kaldırımları mühimmi için eğer kadimden taş çakarı geldükleri yerlerde

kaldırırma yarar tâş bulunmaz ise her kande kaldırırma yarar taş ihraç idüb ta'mir ve termim eyleyeler ammâ bu bahane ile kimesnenin ve bâki ve bağçesine dahl eylemek câ'iz değildir şeri° şerîfe muhalif kimesne iş itdirmeyesin.

Bir sûreti

Haslar kadısına

761

Mektûb getürene virildi.

Erciş beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüb °arz eyledüğün üzre Erciş kal°asının müstahfızları ve °azapleri yılda iki yüz kantar kal olmuş a°lâ güherçile virmek şartıyla °ulûfeleri ber-vech-i nakdi şahi ve pare virmek emrim olub beğlerbeğlerine ve Diyarbekir defterdârına hüküm göndermişdir buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda şartları üzre yılda kal olmuş gâyet a°lâ güherçileden iki yüz kantar güherçile iki yüz kantar edâ ittirüb ve mahlûl olan gedükleri haricden kimesne tevcih itmeyüb ___ kal°a-i mezbûre müstahfızlarının yetmiş harb ve darbe ve yarar oğullarına tevcih ve °arz eyleyesin.

762

Haleb defterdârına hüküm ki:

Mektûb gönderüb hazine-i Haleb de şikk-ı sâlis mukâta° habs olan derviş ne ze°âmet ve ne °ulûfesi olub ve anda ziyâde °ulûfe ile müteferrika gedüğü virilmesi °arz eylemişsin imdi mezbûr şimdiye değin ne vechile ide gelmişdir buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda merkûm şimdiye değin ne vechile hidmet idegelmiş ise yine ol vecihle istihdâm eyleyesin.

763

Eroğlu °İsâ Çavuş'a virildi.

Aydıncık kadısına hüküm ki:

Hâlâ taht-ı kazanıda olan baliye bir büyük gemi geldüğü istimâ° olunub husûsu için gelüb vasl nesne tehmiil ider ma°lûm olması lâzım olmağın buyûrdûm ki:

Varıncak zikr olunan gemi ol cânibi ne zamanda gelmişdir içinde ne asl metâni° vardır ve hâlâ ne makûle esbâb alub ma°lûm idinüb dâhi ber-vech-i istimâl Südde-i Sa°âdet'ime bildiresin ihmâl ve mesâhileden hazer eyleyesin.

[341]

764*Süleyman Çavuş'a virildi.*

Haslar kadısına hüküm ki:

İbrayil'den ____ Raško nâm liman yanında helâk olan gemilerde doksanaltı kantar mîrî yağlı olub mezbûr limana karib olan karye halkı zikr olunan yağlı gâret eyledikleri i'âm olunmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda te'hir ve terâhi itmeyüb mu'âccelen gemiler helâk olan yere varub etrafında deryâda olan karye halkın cem' ve ihzâr idüb zikr olunan mîrî yağlı gemiler gâret eylemişse bi't-tamâm tahsîl itdirdikden sonra gâret-i tarik ile olub hıfz idüb inkar sûretinde olanları habs idüb ism ve resimle yazub bildiresin ve mîrî yağdan mâ'da zikr olunan gemilerden her ne alınmış ise zuhura getirüb defter ve bir mu'temed yerde amanda koyasın ki sahibin çıkub şer'le isbât iderse teslim oluna.

765*Uzun Çavuş'a virildi.*

Silivri ve Vize kadılarına hüküm ki:

Hâlâ ehl-i fesâd ve şenâ'atden Yalli? nâm zımmi Dergâh-ı Mu'allâ'ma getirülüb fesâd ve şenâ'atde şerikleri ve yoldaşları suâl olundukda karye'i Şeneklü(?) de olan yeniçeri Hamza mezbûre ____ katl ü tüfenk virüb çaşnigir alanında koyun celeblerin basub iki yüz nefer yoldaşları katl olunub ve bir def'a dâhi Yörük çobanları yalli(?) nâm yoldaşları mecrûh olub asl yataklarımız ve yüz yeniçeri Hamza ve Uğraş köyünde Nemi nâm kimesnedir ve yoldaşlarımız altı neferdir Mehmed ve Mustafa yörüklerdir anlar dâhi uğraş köyünde olurlar ve karye'i mezbûreden memi nâm kimesnenin ırgadı Marko ve Silideri'de Koçakoğlu teknececin ırgatları küçük Nikola ve Engiz Nikola ve Kurtulmuş nâm ve Dimitri nâm kimesnelerdir diyü ifrâz itmek zikr olunan ehl-i fesâd ele götürösin diyü Dergâh-ı Mu'allâ'm çavuşlarından Uzun emrim olmuşdur buyûrdûm ki:

Vardukda asla tehir ve tevakkuf itmeyüb taht-ı kâzanuzda zikr olunan ehl-i fesâdı har kande ise 'ale'l-nasle basub ele gönderüb gaybet iderlerse yatak ve duraklarına ve bi'l-cümle şer'i bulunmasın lâzım olanlara buldurub götürdüb kayd u bend ile Dergâh-ı Mu'allâ'ma gönderösin ve kaç nefer tutulub gönderöldüğün ve anda dâhi ne fesâd ile müttehim oldukların yazub 'arz eylesin.

766

Sahibine virildi.

Tunus beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliya Vilâyet-i Mervan(?) şeyhlerine ve Seyidi Mehmed'in Mezvan'a ve şeyh ʿâmmar oğlu şeyh ʿAliye ve Cezayir'de ʿAbbas beğine ve Kok beğine cümlesin beş kıta ʿahkâm irsâl olunmuşdur buyûrdûm ki:

Varıncak te'hir itmeyüb zıkr olunan ahkâm yerlü yerine ulaştırub dâhi din ve devlet hümâyûna ve ʿarz ve nâmûs-u saltanatıma müteʿallik umûrda bezl-i maktûr eyleyesin.

[342]

767

Kethüdasına virildi.

Bağdad beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüb hazret-i ʿAli'nin rahmetullahu teʿâli ʿAne kasabasında sakin olan kimesneler dâima ___ sıvacı olub nehri Fırat'dan sökülüb câri olmak rica itdüklerin bildirmişsin maʿlûm olduğu zamana ne mikdar nesne gelmekle kabildir bildirmişsin buyûrdûm ki:

Varıncak bu husûsa bi'z-zât mukayyed olub nehri Fırat'da mahal-ı mezbûre sökmekle kabiliyet var mıdır suhûletle gelmek mümkün müdür yolları nicebilir ve ne mikdar harcı ile gelmek kabildir tahmil-i sahihi ile tahmin itdirüb dâhi sıhhati üzre yazub bildiresin sonra mesûl olacak nesne koymayub tamâm ʿumûruna irişüb dâhi iʿlâm eyleyesin.

768

Kethüdasına virildi.

Trabzon beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüb Kılıç nâm mültezimin üzerinde mâl-ı mîrî olub ve hukuk-u nâsın nihâyeti olmayub müslümanlar ahvâl-ı vakıf elinden müteseccir ola cevval olmuşdur diyü iʿlâm olunmağla mâl-ı mîrî tahsîl olunub fukaranın dâhi hukûki alındıktan sonra siyaset olunmağičün hüküm varid olub karındaşıyla getirülüb cemiʿ esbâb ve emvâli satılub mâl-ı mirî tahsîl olunub mâl itlâk olunur nesnesi kalmayub kifayet itmeyenler kefilesinden alınub ammâ mezbûr kimesne mahbûs iken bir tarik ile halâz olub baʿzı kimesneye hasım vardır diyü isnâd-ı mâlım tekml idüb hüküm ihraç

eyleyüb müslümanlara külli ızdırab virüb hile ve hedâc ve fesâd ve şenaat nihayetde olmaduğun bildirmişsin buyûrdûm ki:

Varıncak mezkûrun ahvâline bi'z-zât mukayyed olub toprak kadısıyla ahvâlin tefahhus idüb göresin üzerinde olan mâl-ı mîrîyi bi-kusûr aldıktan sonra siyâset icab ider husûsi sabit olmuş ise mahalinde şer'iyle lâzım geleni icra idüb yerine koyasın ve ne vechile olub emrim yerine varduğun yazub bildiresin.

[343]

769

Kethüdasına virildi fi 23 Şevval sene 981.

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüb vilâyet-i müceddeden tahrir olundukda defter-i ˆatikde mukayyed olan re'âyâyı muharir-i vilâyetde kadimi yerlerde sakın bulub ber-mûceb-i defter eski yerde kayd idüb kefil etmek gibi ra'iyetleri sipahiler hafıyyeten(?) nakasla nasehvle ahar-ı kurada zahire mükerrer ra'iyyet ittirüb veyahut ba'zı re'âyâ kadimi yerlerinden kalmağın gidüb ahar-ı kurada tevattun itmiş bulunub katibü'l-vilâyete defteri ˆatik mûcebince kadimi yerlerinde ra'iyyet kayd idinüb sakın oldukları yerde dâhi mükerrer ra'iyyetde kayd olsa tasarruf-ı sipâhi ne vecihle olduğun bildirmişsin imdi ra'iyyeti oturduğı yerde kalkıb varub ahar sipâhi toprağında mütemekkin olsa vilâyetde tahrir oldukda katib-i vilâyetde ol kimesneye oturduğı yerde on yıldan ziyâde sakın olmuş bulunmağla oturduğı yerde ra'iyyet kayd itmek kânûndur evvelki sipâhinin sûret-i defterinde ismi mevcud olmağla benim ra'iyyet midir demek caiz değildir buyûrdûm ki:

Hükm-ü şerîfim vacibü'l-ittibâ'im vusûl buldukda kânûn-u mezkûr üzre ˆamel idüb ra'iyyet husûsunda nizâc idenlerden Dergâh-ı Mu'âllâ'mdan ihraç olunmuş sûret-i defter-i cedîd hakani taleb idüb nazar idüb hak üzre teftiş idüb göresin hin-i tahrirde on yıldan ziyâde sakın bulunmağla kânûn üzre defter-i cedîde oturduğun yere ra'iyyet yazılanları defter ve kânûn üzre toprak sipâhilerine zabt itdirüb sipâhi sabık benim dâhi sûret-i defterde mukayyetim midir diyü kânûna muhalif nizâc ve tealli iderse menˆ idüb hilâf-ı kânûn kimesneye nizâc itdirmeyesin.

770

Uzun Çavuş'a virildi fi 3 L.

Gelibolu kadısına hüküm ki:

Bundan akdem ehl-i fesâd ve hırsuz yatağı olan İbrahim'in yatak ve ehl-i fesâd olduğun sabit olub sâir yoldaşlarının ele virmek için Asitâne-i Sa'âdet'de °örf olunmak emrim olmuş iken mahallinde ahvâli görünmek lâzım geldiği ecilden yolda alub gitmek asân olunsun diyü °örf olunmayub mahalinde ahvâli görülüb lâzım geldükde örf-i m'arûf olmak için Südde-i Sa'âdetim çavuşlarından Uzun Çavuş zide-kadrihuya koşulub irsâl olmuşdur buyûrdüm ki:

Vusûl buldukda mezbûrun ahvâlin onât vechile hak üzre teftiş eyleyüb dükkanın ve evin aratub °örf olunmak lâzım olursa °örf-ü ma'rifet ile görüb dâhi üzerinde şer'iyile sübut bulan fesâdı ne ise mufassal yazub sûret-i sicil ile Südde-i Sa'âdet'ime gönderesin.

[344]

771

Balis beğın ademisi °Ali'ye virildi fi ___ Zilka'de sene 981

Haleb beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Balis beği Dergâh-ı Mu'allâ'ma gönderüb livâ-i mezbûr sipâhilerin bazılarının tımârları ma'mûr olub emr olunan seferlere varub hizmet idüb ammâ bazıları Kıbrıs seferine ve gayri hizmete varmayub tımârları ahde °arz ve tevcih itdirilüb lakin eski sahibleri tımârların alanlar ile nizâ'dan hali olmayub hizmete ne kendüler varub ve ne tımârların alanlara tasarruf itdirüb anlar ve muhalifden hâli değillerdir diyü bildirmiş imdi buyûrdüm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda mukayyed olub şunlar ki Kıbrıs seferi yoklamalarında ve hizmetlerinde ve gayri fermân olunan seferlerin hizmette ve yoklamalarda mevcûd bulunmayub emrle kalmuş olmayub tımârları ahara virilmiş olan tımârların alanlara beratların mücebince tasarruf itdirüb edâ'i hizmet itdüresin ahâr ve kânûna muhâlif kimesneye nizâ° ve te'allil itdirmeyesin.

772

Mustafa Çavuş'a virildi fi 11 L.

°Ani sancâğı beği Eburişoğlu Mehmed'e hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâ'ma mektûb gönderüb mukaddema babana °Ane ve Hatşe sancâğı sadaka olundukda bir def'a otuz bin akçe ma'mûr karyelerden ve bir def'a yirmi

üç bin akçe terakki seki nâm karyeden inâyetde olunub ve yigirmi bin akçe ile Hatşe boyahanesinde kabul idüb berâtına ilhâk olunub sana dâhi ol vecihle virilmiş arz eylemeğin bilmişsin imdi bâbanuza dâhi ibtidâdan sancâk inâyet olundukda evvela iki yüz bin akçe ile itasında olunub badehu bi minnet-i aliyyemize hulûsla ubûddiyyet ve defin-i meşâhire olundukça terakki virilmiştir inşâllahu teâla sana dâhi sancâğının hıfz ve hırâsetde ve reâyânın himâyet ve siyânetinde mukayyed olduğu gün avâtıf-ı vafire-i şahânemden terakki inâyetde olunmak emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bâban ittükden ziyâde sancâğının hıfz ve hırâsetinde ve reâyânın zabt ve siyânetde mecd û sâfî olub adamlarından ve gayriden bir ferde zulm ve te'addi itdirmeyüb cadde-i sadâkat ve istikâmetde sâbit-i kadim olan ve adamın gönderüb lâzımü'l-arz olan ahvâli i'âmndan hali olmayasın.

[345]

773

Gelibolu kadısına hüküm ki:

Bundan akdem ba'zı harâmi çingânelerin emin olunan Geliboluyla kuyumcu İbrahim nâm kimesnenin Cezire-i Kıbrıslı bir kulu var imiş her kande ise ele götürüb Südde-i Saâdet'ime gönderilmesin emr idüb buyûrdûm ki:

Asla te'hir ve terâhi itmeyüb her ne tarikle mümkün ise ele götürüb Dergâh-ı Mu'allâ'ma gönderesin husûs-u mezbûr mahl-ı ihtimâmdır ana göre tedârik eyleyüb ihmâl ve mesâhileden ziyade hazer eyleyesin.

774

Karabali Çavuş'a virildi fi 18 N.

Trabzon beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Saâdet'im çavuşlarından olub mîrî kendir hizmetine ma'mûr olan Ali Çavuş Südde-i Saâdet'ime mektûb gönderüb Batum sancâğına tabi Hemşin kal'asının halkı külliye kefere olub vilâyet feth olandan berü avârız ve kürekçi ihraç olunmayub kal'aların meremmete ta'yin olunmuşdur diyü te'allül idüb ma'yazâ kal'a helak yerde vâki' olub kırk elli yılda bir meremmete muhtaç olmayub olduğuna teaddilerce cüzi' nesne ile olub ve meremmete muhtaç oldukça Trabzon iskelesi mahsûlünden harç olub _____ mezbûrun hazinesi defteri _____ olunub defter mûcebince avârız vazî' olunmak fermân olunursa külli mâl hasıl olur diyü bildirmiş imdi livâ-i mezbûrun defteri sendedir buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda mukayyed olub kalâa-i mezbûre halkı fi'l-vâki kalâa meremmeti için mü mu'âf olmuştur ve mu'âf oldukların takdirce dâhi kendülerden olmayub Trabzon iskelesinden midir nicedir kalâa-i meremmeti için mu'âf olmaları lâzım mıdır gereklü kalâa mıdır mezbûrların hizmetleri nedir aslı üzre görüb ve vukû üzre yazub 'arz eylesin.

775

Kule ve Küre ve Selendi kadılarına hüküm ki:

Hâlâ Bilecik madeninde top yuvalık husûsu için kifâyet kadar yıkanur kabzası lâzım olmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda her biriniz mukayyed olub hizmet-i mezbûre mühimmi için olagelen 'adet ve kânûn üzre taht-ı kazânızdan kifâyetde kadar ___ ve taşçı lâzım olan âlat ve esbâbların ile tedârik eyleyüb madeni mezbûra gönderesiz ki madenlerünüz de emin ta'eyin olunan Dergâh-ı Mu'allâ'm seferlülerinden zide mecduhu ma'rifeti ile hizmetde bulunalar husûsu mezbûr mühimdir ihmâl etmeyüb kifâyet kadar ___ taş irsâlinde ihtimâm eylesin ve her biriniz ne kadar adam irsâl eyledikleri yazub defterin ile irsâl eylesiz.

[346]

776

Kule ve Küre ve Selendi kadılarına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdet'ime mektûb gönderüb Mutona kalâasından küffâr cânibine salunub Ferandon(?) nâm mahale varıldukda küffârın donânması Tunus'a gitdikleri haber alub niçe yoldaşları ma'lûm olmadı inşâllahu te'âla bahar eyyâmında mesine câniblerine atub anun yarar dil alub suhte üzre haber alunub 'arz olunur diyü bildirmişsin ma'lûm oldu imdi küffâr-ı haksardan gaflet olunmayub fikr ve tedarikleri vesair etvâr ve ahvâlleri teccessüs bulunmak mühimmattandır buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda daima mukayyed olub inşâllahu te'âla mevsimi ile gelen mümkün olduğı üzre sekiz fâsıd ve hayli keşideleri ve sâir etvâr ve ahvâllerin teccessüs idüb vakıf olduğı ahbâr-ı sahihe ale't-tevârih iclâmdan hali olmayasın.

777

Sahibine virildi.

Kule ve Küre ve Selendi kadılarına hüküm ki:

Kaza-i mezbûrede Yörük tâ'ifesinden olan Abdu'l-kerim için müteseyyit olduğundan gayri re'âyâya zulm ve te'addisi olduğu ecilden başından peştili ve elinde olan temessükleri almağışün nakibü'l-eşrâfdan mektûb irsâl olunmağın buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda mezbûru ele götürüb temessükatı ile yarar adamlara koşub nakibü'l-eşrâfa irsâl eylesin ki ahvâlin teftiş eyleye.

778

Ofçabolulu subaşı Veli'ye hüküm ki:

Bundan akdem Südde-i Sa'âdetim çavuşlarından İbrahim zide-kadrühu ile emr-î şerîfim gönderilüb Ofçabolulu yörüklerinin bir növbetlüsü ile Vilâyet-i Bosna ve Klis cânibinde ___ kurbunda ihdâs olunan yuvalak madenine evvel bahar da varub işlettiresin diyü emr olunmuşdu ol emrim mukarrerdir buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu nevrûz-u mübarekden sonra Ofçabolulu mübareklerinin bir növbetlüsü ile varub madeni mezbûre irişüb isti'câl üzre müstevfi yuvalak dökdürmekde envâ' ihtimâmın vücuda götüresin geç varmakdan ve neferâtın eksik getürmekden hazer idesin.

[347]

779

Banoloka hisâr erenlerinden İsmihan'a virildi fi 11 Z.

Bosna beğine hüküm ki:

Bundan akdem Kobaş kadısına emr-î şerîf gönderilüb Kamingrat kurbunda ihdâs olunan yuvalak madeni hizmetinde olanlar için zahire ihrâcı fermân olunub ve zahire Banolakada mı durmak eftaldir? Ma'den için bir palanga mı tedârik evladır? Ehli vukûf ile müşâvere idüb 'arz idesin diyü fermân olunmuşdu hâlâ mektûb gönderüb zahire nehri suk üzerinde gemi ile nemurda-ı sefineye varub andan tevzi' olunmak mümkündür ammâ Banoloka'da zahire tutmak mümkün olmayub ma'den için ve zehâyiri durmak için başka palanka bina olunmak mühimatdandır diyü 'arz eylemiş imdi zikr olunan ma'denin levazımı zahiresi durmak mümkün olmayub ma'den için ve zehâyiri durmak için başka palanka bina olunmak mühimmattandır diyü 'arz eylemiş imdi zikr olunan ma'denin levazımı ve zahiresi durmak için palanka bina olunmasın emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda nevrûz-u mübârekden sonra heman mübâşeret idüb ma°den mezbûr içinde münâsib görülen mahalde imeci tarikiyle kifâyet mikdarı bir palanka bina itdirüb ma°den mezbûrun mühimmatın ve zehayirin içinde hıfz itdürüb müşârün- ileyhe Kobaş kadısına mektûb ve adam gönderüb ma°den hüddamı için mümkün olduğu mikdarı zehâyir ihraç itdürüb akçeleri ile narh-ı cârî üzre tedârik itdirüb müzayaka çekdirmeyesiz Ofçabolı subaşı Veli zide kadrihû Bozveli ile ol ma°deni işletmeğe evvel baharda anda varmak için emr-î şerîfim iki defa irsâl olmuştur dâhi lâzım olan siz tedârik idüb isti°mâl üzre müstevfi yuvalak dökdürmekde dakika fevt itmeyesiz zahire ve yuvalak komak için ve mezbûr palankayı imeci tarikiyle bina itdüresin liva-i mezbûr feth tekâlifden himâyet olunmuştur palanka-i mezkûre hizmetine münâsib olan kurra halkından cerahor ihraç olunub °adâlet üzre istihraç itdirülüb hüsn-ü tedârik ile itmâma irişdirile ve bu bahane ile re°âyâ ve berâyâdan mübâşirin celb-i mâl itmeyüb kemâl-i °adalet ile istihdam eylesüz.

[348]

780

Uzun Çavuş'a virildi.

Evreşe kadısına hüküm ki:

Südde-i Sa°âdet'ime sûret-i sicil gönderüb Gatos(?) nâm karyeden Bâh veledi Canyon nâm zımmının evin basub on pare bin akçe mikdarı esbâbın sirka idüb inkârdan sulh eyleyen Kerci veledi Nasin(?) nâm zımmi ele götürülüb Südde-i Sa°âdet'ime gönderilmek emr idüb buyûrdûm ki:

Mezbûru ele getirüb Südde-i Sa°âdet'im çavuşlarından Uzun Çavuş zide kadrühuya teslim eylesin küreğe konula.

781

Köstendil beğinin kethüdasına virildi fi 24 L.

Prizrin kadısına hüküm ki:

Mektûb gönderüb kasaba-i Prizrin'de câmi°-i °atik ve Hasan Çelebi ve çarşu mahallesi halkı °umûmen meclis-i şer°i gelüb dokuz yüz altmış senesinde vâki° olan şabânü'l-mu°azzam ayının evâmilinde zikr olunan mahallere halkı Südde-i Sa°âdet'ime adam gönderüb mahallere müslümanlar arasında ve dört câmi°-i şerîf kurbunda müslümanlar ile muhtelif olan kefare tâ'ifesi meyhane idüb ve °ala bina hamri° eyleyüb hergâh fisk u ficûr itmekle fesâddan hali olmaduklarından ziyâde şekevvi itdügümüzde ol tarihte emr-î şerîf virilüb asla kasaba-i mezbûrde meyhane komayub külliyyen ref°

oluna diyü fermân olunub zıkr olunan mahallere müslümanlara ve dört cami^c-i şerîflerine müslümanlarıyla muhtelit olan kefereye emr-î şerîfe muktezâsınca meyhanenizi def^c idüb kefere mahallesine varub anda kendü nefsinize kifâyet mikdarı mevzide hamri^cnuz hıfz idüb bir birinize bey^c idük diyü tenbih olunmuş iken mütesebbih olmadıkların bildirmiş imdi müslümanlara mahallesinde ve cevami^c-i şerîfemizde ol vecihle kefere tâ'ifesi mütecâyiz iken ve  âla bina cem^c hamri^c itmek münâsib değildir buyurdum ki:

Vusul buldukda min-ba^d kefere tâ'ifesine müslümaların mahalleleri içinde hamri^c itdürmeyüb muhkem tenbîh ittirmeyesiz ki ancak kendü ma'âşlarına kifâyet mikdarı hamri kendü mahallerine ve aralarında saklanub  âla bina müslümanlar arasında ve müslümanlara bey^c itmeyüb birbirine şer^c-i şerîfe mahallere muhâlif iş itmeyenler bade't-tenbîh eylemeyenleri ism ve resimleriyle yazub bildiresin.

[349]

782

İskender Çavuş'a virildi fi 26 L.

Edirne kadısına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâ'ma mektûb gönderüb Edirne'de da olan Südde-i Sa'âdet'im kulları şimdiye değin kürekçi ihrâcda ve İstanbul'a eyleyüb isâlinde mu'âvetde idegelüb hâlâ bilâ-emr mu'âvenete mukayyed olmadıkların bildirmişsin imdi buyurdum ki:

Vusul buldukda Edirne'de olan kethüda yerlerin getürdüb tenbih eyleyesin ki mahmiyye-i mezbûrede olan bölük halkından kifâyet mikdarı kimesneleri getürdüb gereği gibi ihrâcında mu'âvenet için ve İstanbul'a getürüb isâl için ve yollarda kimesne te'addi te'addi itdürmemek için tenbih eyleyeler ve ta'cin olunanları defter idüb hidmet-i mezbûre de istihdâm idüb kürekçi defteri ile ihraç idüb irsâl ve isâllere dakika fevt eylemeyesin ve mahmiyye-i mezbûre de ehl-i fesâd sûhte veya hırsuzlar zâhir olub ele götürmek lâzım oldukda anda olan bölük halkı gereği gibi mu'avenet idüb emr-î şerîfe tecâvüz ve muhâlefetden  âid hazer idüb hidmetde mecd ü sâ'ide olasın.

783

Cezayir-i Garb vilâyetinde Moha beği olan beğe hüküm ki:

Darü'l cihât-ı Vilâyet Cezayir-i Garb beğlerbeğisine muhâfaza-i vilâyetde ve bi'l-cümle umûr-ı din-i mübin-i seyyüdü'l ___ mu'âvenet ve müzâharet idesin diyü sana emr-î şerîfim gönderilmiştir imdi ol emrim mukarrerdir buyurdum ki:

Vusûl buldukda mir-i mirâni müşârün-ileyhe vech gördüğü umûrda muhâfazada maktûrun mebzûl ve makrun eylesiz ve küffâr-ı bekkerdar donânması Medine-i Tunus üzerine müstevfî olmağla evvel bahar haceste-i aşârda donânma-i hümâyûnum ol tarafa varmak mukarrer olmuşdur inşâllahu teâla donânma-i hümâyûnum varınca  asâkir i mensûre için ve efrat ve müstevfî zehâyir tedârik idüb ve ne mikdar ziyâde mümkün ise peksimet tedârik idüb vaktinde ve mevsiminde donânma-i hümâyûnum  askerine mülaki olası Cezayir-i Garb beğlerbeğisine dâhi bu bâbda ahkâm-ı şerîf gönderilmişdir müşârün-ileyhden size işâr olunan husûslarda enva  mesâ -i cemilenüz zuhûra getüresin.

[350]

784

Kethüdasına virildi fi 4 Zilka de sene 981.

Rum beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa adet'ime mektûb gönderüb Vilâyet-i Rum'da vâki  olan  arz gurbet ve çengana ve çingâne tâ'ifesi kürekçi yazılmak husûsunda gönderilen emr-î şerîfim mücebince adamlar gönderilüb çengan ve gurbet tâ'ifesi birbirlerine kefile virilüb emanetim olan a yân-ı vilâyetden kimesne kefil olmaduğın ve kaç haneden bir kürekçi ihraç olunur diyü tasrif olmasın bildirmişsin imdi her beş haneden bir neferi yılda kürekçi olub dörd hanesi ana kefil olub ol yemin iderse anlardan talep olunmak şartıyla yazmak emr idüb buyûrdûm ki:

Vusûl buldukda bu bâbda gereği gibi mukayyed olub zikr olunan tâ'ifenin her beş hanesinden birer yılda kürekçi alub sâir dört hanesi ol kürekçi olanlara kefil olub yemin iderse ol dört haneden talep olunmak üzere kürekçi yazub Rum çavuşlarından ve sâir yarar adamlardan kifayet kadar adam ile Südde-i Sa adet'ime defter ile.

[351]

(Kesik) Üsküb

Batman: 7000

..... dâhi..... virildi fi 6 L.

Kökçenüz ve Pertoz kadısının  arzu karye (?) geçen Nevrûz'da ihdas (Silik)

Paşa-i İbrahim Abdullah

6000

Bosna Hasan 6000 Ahmed

Paşa-i Mustafa 6000

[352]

Nişan Beğ hazretlerinden dört kıt'a altun Kozak vâsıl olub ondan gayri hazine-i 'amire'de dâhi aldı kıt'a gümüş kozak alınmışdır.

Bir gümüş kozak

Bir gümüş kozak

Mekke-i Şerîfe

Erdel voyvodası

Fi 5 L

Fi 5 L

Beğ hazretlerine Venedik maddesi için iki dane kozak gönderildi.

Fi 6 Şevval sene 981

(Silik) Venedik nâmesi için divânda Salı gün bir altun kozak beraber kimesne ile virildi.

Fi 24 L

Beğ hazretlerine bir altun kozak Freñçe nâmesi lakin ve bir kozak gümüş mektûb ----- ve bir dâhi bir kimesne ve atlas kimesne ile gönderildi.

Fi 25 L

DİZİN**A**

°Abbas, 302,341
 °Abdu'l-kerim, 346
 °Abdullah, 295, 305, 312, 351
 °Abidin, 290
 Adana, 335
 Ahmet, 291, 294, 316, 342
 Ahteman?, 297
 Ahyolu, 305, 312
 Akçaliman, 288
 Akçehisar, 323
 Akhas, 303
 Alacahisar, 337
 Aladağ, 300
 °Alâiye, 300
 °Âli, 286, 287 , 289 , 290 , 292 , 299 ,
 301, 310, 315, 318, 319, 323, 327, 335,
 338, 339, 342, 345
 Amasya, 297
 Anadolu beğlerbeğisi,331
 Anadolu, 289
 °Ane, 342, 344
 °Ani, 344
 Antalya, 314, 319
 °Arab, 286, 287
 Arnavud, 306
 Aşkara, 283
 Avlonya, 304
 Ayamavra, 284
 Ayaş, 301
 Aydın, 283
 Aydıncık, 340

Aydos, 305, 312

B

Bafnam, 334
 Bağdad beğlerbeğisi, 209, 291, 299,
 305, 317, 338, 342
 Bahae'd-din, 290
 Balıkçı Sinan Çavuş, 314
 Bâli, 288, 296, 333
 Balis? İskelesi, 321
 Balis, 321, 344
 Balkoğu, 287
 Banaloka, 347
 Barut, 283, 284, 285, 305, 307, 308,
 309, 310, 322, 333
 Basnuç kal'ası?, 330
 Basra beğlerbeğisi, 304, 339
 Baştova kal'ası, 324
 Bat?, 321
 Batman, 351
 Batum, 316, 345
 Baylat, 338
 Baysunkur beğ, 317
 Bazarcık, 286
 Bazergân, 283
 Bedir, 209
 Behište çiftliği, 311
 Behram, 294, 304
 Belgrad, 284
 Beni Asiye cem'ati, 321
 Beni Hatit cem'ati, 339
 Beni Rabbiya sancağı, 321
 Berât, 327, 344

- Bergos kadılığı, 317, 337
 Bergos, 298
 Beriyyât, 319
 Biğâ, 283
 Bilecik, 286, 345
 Bilviran kadısı, 300
 Bosna, 297, 298, 305, 311, 329, 330, 346, 347, 351
 Bostan, 308
 Bostan Çavuş, 295
 Bostancı, 301
 Boşna, 311
 Bozveli, 347
 Budak, 301
 Budok kal'ası, 285, 286
 Budun beğlerbeğisi, 284, 310, 322, 330, 337, 338, 343
 Budun, 284, 310, 337, 338
 Bulgar, 301
 Bursa, 292, 331
C
 Cabbar kal'ası, 298
 Cafer, 306, 307, 309, 324, 327
 Canbolat Beğ, 308
 Cânım, 283
 Canik, 296, 297
 Canyon, 348
 Cebar? İskelesi, 321
 Cebele, 299, 326
 Celâl, 319
 Celil, 326
 Cemaziye'l-Ahir, 324
 Cenkan tâ'ifesi, 304
 Cermen beği, 298
 Cezayir beğlerbeğisi, 287
 Cezayir, 302, 341
 Cezayir-i Garb, 303, 349
 Cezire-i Kıbrıs, 310, 334, 345
 Cizre, 291
 Cizye, 302, 312, 318, 335
 Cûyân, 301
Ç
 Çaklofça, 297
 Çemişgezek, 317
 Çenad kal'ası, 328
 Çenad sancağı, 328
 Çengalzade Mustafa Çavuş, 329
 Çengane tâ'ifesi, 305
 Çeribaşı, 305, 312
 Çingane, 283, 313, 331, 332, 339, 345
 Çorlu kadılığı, 301, 322
 Çorlu, 288, 337
 Çorum, 297
D
 Darendegân, 282, 306
 Darıcı karyesi, 333
 Delvine, 289, 304
 Demir, 295, 296, 297, 307
 Demirtaşlu karyesi, 330
 Depedelen, 327
 Dergâh-ı Mu'allâ, 285, 287, 288, 289, 292, 295, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 312, 317, 319, 320, 327, 330, 335, 341, 343, 344, 345, 349
 Derviş, 321, 328, 340

- Deryâ, 285, 287, 291, 295, 296, 299, 302, 305, 324, 341
- Draç, 289
- Dimitri, 341
- Dinoz Derbend, 292
- Divan, 299, 311, 314, 330
- Diyarbakir beğlerbeğisi, 290, 302, 304, 321
- Diyarbakir defterdarlığı, 311, 340
- Diyarbakir, 291, 333, 340
- Dizdar, 297, 298, 305, 324
- Domanenko, 298
- Domaniç, 286
- Donânma, 289, 297, 302
- Donânma-i Hümâyûn, 294, 299, 309, 310, 346, 349
- Dubrovnik, 283, 285, 298,
- Dulkadriye beğliği, 298
- E**
- Ebubekr, 290
- Eburiş, 299, 344
- Edirne kadılığı, 349
- Edirne, 298, 303, 349
- Eflani kadısı, 324
- Eğirdir, 314
- El Muhareş cema'ati, 339
- Emirşah, 320
- Engiz Nikola, 341
- Erciş kal'ası, 333, 340
- Erciş, 333, 340
- Erdel voyvodalıği, 352
- Ereğli kadılığı, 301, 320
- Ergene, 288
- Eroğlu 'İsa, 283, 340
- Erzincan, 311
- Erzurum beğlerbeğisi, 311, 314, 317
- Erzurum defterdarlığı, 311, 312
- Erzurum, 311, 312, 314
- Eskiil kadılığı, 300
- Eskişehir, 286
- Esleyyene nahiyesi, 309
- Etrak tâ'ifesi, 295
- Evşere, 348
- Evzan tâ'ifesi, 339
- Eyne kadısı, 295
- Eynihan?, 297
- F**
- Fahr?, 306
- Fazlullah, 319
- Ferâgat, 305
- Ferandon mahali, 346
- Ferhad, 299, 329, 330, 332
- Feriheddin, 301
- Ferman-ı şerif, 288, 303
- Fırat, 321, 342
- Filek, 330
- Filibe, 297, 307, 330
- Filiger, 333
- Fizân kadılığı, 318
- Fizan, 315, 318
- Françe vilayeti, 298
- Françe, 298
- Frenk, 283
- G**
- Garraf sancağı, 339

- Gatos karyesi, 348
 Gazze sancağı, 327
 Gazze, 327
 Gelibolu, 343, 344
 Gezende-i Gurbet, 304
 Göğelü karye, 301
 Göl kadısı, 328
 Göle beği, 338
 Göle sancağı, 328
 Gölyan cema'ati, 290, 291
 Gradeşge kal'ası, 297
 Graniçe kal'ası, 297
 Gurbet, 339
 Gümülçine, 296
 Gürcistan vilayeti, 312
 Güzel Melik sancağı, 316
- H**
- Habeş, 337
 Habur beği, 302
 Hacı İsa, 288
 Haleb beğlerbeğisi, 321, 344
 Haleb hazinesi, 311, 340
 Haleb kadısı, 308
 Halep defterdarlığı, 306, 311, 340
 Halkalu karye, 301
 Hâma kadılığı, 308
 Hemşin kal'ası, 345
 Hamza, 283, 301, 341
 Hasan Çelebi, 347
 Hasan kal'ası, 311, 314, 324
 Hasan, 284, 313, 351
 Haslar kadısı, 340
 Hatşe boyahanesi, 344
- Hatşe sancağı, 344
 Hayber kal'ası, 286, 287
 Hayrabolu, 288
 Hazret-i Ali, 342
 Hersek karyesi, 292
 Hersek, 283, 298
 Hızır, 301, 327, 330, 331
 Hicaz, 339
 Hikiyyan tâ'ifesi, 304
 Hisar erenleri, 296
 Hok Sabık karye, 298
 Huyul? mevzisi, 321
 Hüdâvendigâr, 283, 331
 Hüsam, 296
 Hüseyin, 287, 290, 291
 Hüsrev, 297, 311, 316, 318, 320
- I**
- Irgat, 301, 341
- İ**
- İbrahim Çavuş, 285
 İbrahim, 309, 317, 343, 345, 351
 İçil, 283, 288, 307, 315
 İfal?, 306
 İlbasan, 282, 289, 304, 324
 İliça?, 297
 İmadiye, 290, 291
 İmam Ahmet Hanbeli, 317
 İmam Azam, 317
 İmam Musa-i Kazım, 317
 İnebahtı, 336
 İnönü, 286
 İskender Çavuş, 320, 349

- İsmail, 317
İsmihan, 347
İспенçe, 331
İstanbul, 296, 297, 299, 320, 331, 335, 340, 349
İstefanos, 301
İşim kal'ası, 323
İznik, 331
İznikmit, 292, 333
İzvornik, 322, 338
K
Ka'be, 320
Kallâb Mustafa, 311
Kalokça, 297
Karabali Çavuş, 345
Karaca, 317
Karadağ, 301
Karadeniz, 282
Karahisar, 296, 312
Karaman beğlerbeğisi, 283, 291
Karaman, 291, 308
Karatok, 283
Karesi, 283
Karinabat, 312
Karlı karye, 301
Karlili, 284, 304, 304
Karye-i Hersek, 292
Kasım, 316,
Kastamonu, 315, 324
Kaşkallar, 332
Katip Cafer, 306
Katip İbrahim, 285
Kaya, 307, 310
Kaytas, 323
Kazdağı, 295
Kefe, 287, 295
Kendür, 295
Kereste, 315, 316, 319
Keşan, 288
Ketmiyyâti, 319
Keyrevan, 293
Kıbrıs beğlerbeği, 307, 310, 322, 334
Kıbrıs kal'ası, 307
Kıbrıs, 291, 303, 307, 310, 319, 322, 334, 344
Kılıç nâm, 342
Kırkkilisa, 313
Klis, 305, 318, 332, 346
Kobaş kadısı, 347
Kocaili, 292, 316
Kontantiniye, 309
Konya kal'ası, 291
Korlabovik çiftliği, 311
Koyun Çavuş, 285, 297, 320, 325
Koyun, 285, 301, 309, 321, 337, 341
Köçek çiftlik, 311
Kökçenüz kadısı, 351
Köstendil, 348
Közbekçi, 306
Krolş, 304
Kubat Beğ, 290
Kulahlar?, 286
Kule kadısı, 287, 346
Kurt, 283, 288
Kurtulmuş nâm, 341
Kutor limanı, 285

- Kuyucu, 292
 Küre kadısı, 346
- L**
- Lotor tâ'ifesi, 329
- M**
- Maarratü'n-Mağrib, 308
 Mağnisa, 295
 Mağrib-i Trablus, 299, 318
 Mahmut Çavuş, 288, 299
 Mahmut, 288, 310
 Makrojol?, 311
 Mâlazgirt sancağı, 317
 Mâlkara, 288
 Manastır kadısı, 323
 Mansur, 290
 Maraş beğlerbeğisi, 339
 Mardin, 302
 Marko, 301, 341
 Martolos, 305
 Maştine, 311
 Matah, 321
 Matrabaz, 288
 Medine-i Tunus, 302, 303, 349
 Mehemed, 292, 301, 317
 Mehle kadılığı, 336
 Mehmet, 283, 290, 293, 300,
 Mekke-i Mükerrerem, 286, 287, 334
 Mekke-i Şerîf, 334, 352
 Memi ırgadı, 301, 341
 Menteşa, 283
 Mervan, 293, 341
 Mevlânâ, 317, 318
 Mısır beğlerbeğisi, 296, 313, 319, 336,
 337, 339
 Mısır, 313, 319, 336
 Milvorad?, 309
 Mirza Ali, 69
 Modova sancağı, 310
 Moha Beği, 349
 Moka?, 294
 Mostar, 309
 Muharrem, 301, 338,
 Muhittin, 318
 Muhsaldan? karyesi, 330
 Muhsır, 289, 304, 338
 Muhta Beğ, 299
 Murat Paşa, 315
 Musa nahiyesi, 323
 Musa, 290, 315, 324
 Mustafa, 284, 298, 301, 303, 304, 305,
 309, 311, 314, 322, 329, 331, 335, 339,
 341, 344, 351
 Muş, 301
 Mutona kal'ası, 346
 Müfliş tâ'ifesi, 339
 Mühürlü, 289
 Mürüvvet, 301
- N**
- Nablus beği, 327
 Nadin, 311
 Nahle kazası, 336
 Nakibü'l-Eşrâf, 346
 Narh-ı Ruzi, 288
 Nasin, 348
 Nemçe kralı, 330

- Nesimi, 303
Niğde, 320
Nikofça çiftliği, 311
Nikola, 341
Nişan Beğ, 352
Növesin, 309
Nur  Ali, 290
Nureddin, 322
- O**
- Ohri, 282, 306, 323
Ohri sancağı, 282, 289, 304
Osman, 297
Ostorofça-i  Atik kalçası, 305
Ostorafça, 305
Ofçabolu, 330, 346, 347
-  **
-  lg n kalçası, 285
Ömer, 290, 316
- P**
- Palanka, 330, 332, 347
Pasin kadısı, 324
Paşa kalçası, 282
Pe in kadısı, 292
Peklin kalçası, 282
Pelesne?, 297
Pendik, 333
Pertek kalçası, 317
Pertek sancağı, 317
Pertev Paşa, 333
Pertoz kadısı, 351
Pervane  avuş, 306
Pir  Ali, 284
Piri  avuş, 308
- Prizrin beğı, 285
Prizrin kadısı, 348
Pirlepe, 323
Po ega, 297
Poli, 301
- R**
- Radomir Kazası, 318
Rafizi, 317
Ramazan, 285, 294, 334
Raşko limanı, 341
Receb, 334
Rodos, 307, 310
Rodocuk, 288
Rum beğlerbeğisi, 282, 294, 297, 350
Rumili beğlerbeğisi, 303, 324
- S**
- Safed beğı, 326
Safed sancağı, 326
Sağman, 317
Salkun, 306
Samakov kazası, 301, 320
Samakov, 297
Samandra, 297
Samison, 289
Samsun, 296
Saray kadısı, 311, 332
Saruhan, 2
Sefer  avuş, 21, 22
Sekban, 26
Selanikl  Sosi, 29
Selendi, 345, 346
Semendire, 284, 297, 298, 337, 338
Serace, 323

- Serbil limanı, 321
 Seravlos kâzası, 292
 Seydi Mehmet Bin Mervan, 293
 Seydi Süleymani Sancağı, 290, 291
 Seyit, 320, 346
 Seyyidü'l Mürselin, 294
 Sigetvar kal'ası, 337
 Silideri, 341
 Silifke, 288
 Silistre, 295
 Silivri, 301, 306, 337, 341
 Sisam ceziresi, 287
 Sofya, 318
 Sudan vilayeti, 318
 Sultan Süleyman Han, 311
 Sübut kal'ası, 338
 Süleyman Çavuş, 287, 295, 313
 Süleyman, 292, 301
 Süveyş kapudanı, 296
- Ş**
 Şaban, 334
 Şaduman, 301
 Şahduru, 306
 Şahin Beğ, 303
 Şam beğlerbeğisi, 287
 Şam defterdarı, 325, 335
 Şam, 326
 Şayka, 297
 Şehr-i Zol, 290, 291
 Şekeroğlu Mehmet, 331
 Şemsâlettin, 331
 Şevval, 288, 289, 290, 298, 301, 304, 315, 343, 352
- Şevvâlü'l- Mükerrerem, 282
 Şii'e, 317
 Şol tâ'ifesi, 299
- T**
 Tarsus, 307
 Teke ili, 283, 314
 Tekfurdağı, 288
 Tersane emini, 296, 307, 309
 Tersane-i Amirem, 307, 335
 Tımâr, 295, 297, 303, 304, 308, 309, 311, 312, 314, 328, 329, 332, 344
 Tımışvar beğlerbeğisi, 284, 309, 310, 328, 329
 Tırhala, 336
 Tirman tâ'ifesi, 290
 Trablus, 299, 303, 305, 309, 315, 318, 335
 Trablus-u Mağrib, 318
 Trabzon, 296, 316, 342, 345
 Tunus beğlerbeğisi, 302, 303, 341
 Turgut kadılığı, 300
 Turhan bölükbaşı, 321
 Turuklu, 330
 Tuzla, 333
 Türk, 305
- U**
 Uğraş köyü, 301, 341
 Uluğbolu kâzası, 301
 Urğan, 297
 Uskof, 305
 Usturumya?, 330
 Uzun Çavuş, 288, 290, 301, 303, 322, 337, 341, 343, 348

Ü

Üsküdar kadısı, 294
 Üsküp, 283
 Üsküdar, 294, 321, 330, 333

V

Valide Sultan, 296
 Van beğlerbeğisi, 306, 332, 333
 Ve'l-bocrak, 321
 Ve'l-Gülabi, 321
 Ve'l-Mündas, 321
 Ve'l-Şığıla, 321
 Veli, 315, 346, 347
 Venedik, 352, 338
 Vıranışte çiftliği, 311
 Vidin sancağı, 338
 Vilayet-i °Abbas, 313
 Vilayet-i Diyarbekir, 304
 Vilayet-i Fizan, 315
 Vilayet-i Flordin, 282
 Vilayet-i Karaman, 291
 Vilayet-i Rum , 331, 350
 Vize kadılığı, 301
 Vişegrat kal°ası, 298
 Vize kadısı, 290, 341, 298
 Voyvoda, 283, 288, 329, 330, 335, 337,
 352
 Vulçitrin sancağı, 330

Y

Yahuda, 292
 Yakup, 305, 333
 Yalakabad, 292
 Yalovaç, 331
 Yanbolu, 305, 312

Yanya kal°ası, 304, 324
 Yelen karyesi, 323
 Yemen, 337
 Yeniil, 294
 Yenibazar, 337
 Yenişehir, 335
 Yetti?, 288
 Yevmü'l sebt, 309
 Yevmü'l-Hamsin, 282
 Yörük, 295,301, 330, 337, 341, 346
 Yusuf, 283, 306, 308

Z

Zaçesne, 297, 322
 Zekiye Beğ, 339
 Zenpiran tâ'ifesi, 290, 291
 Zeynel Beğ, 291
 Zımmi, 301, 306, 319, 333, 341, 348
 Zilka'de, 307, 309, 310, 321, 339, 344,
 350

KAYNAKÇA

- BAYKARA, Tuncer; *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I Anadolu'nun İdari Taksimatı*, Ankara, Ocak, 2015.
- ÇITAK, Havva Merve; *1556- 1557 (H. 963-964) Tarihli Divan-ı Hümayûn Ruûs Defteri (s.1-125) Metin- Değerlendirme- Dizin*, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2015.
- DEVELLİOĞLU, Ferit; *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara, 1982.
- EMECEN, Feridun M.; “Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî,Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C. 3, S. 5, İstanbul, 2005, s. 107-139.
- GÖKBİLGİN, M. Tayyip; *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlimi*, İstanbul, 1992.
- GÖKBİLGİN, M. Tayyip; “Kanuni Sultan Süleyman Devri Başlarında Rumeli Eyaleti, Livaları, Şehir ve Kasabaları”, *Bellekten*, TTK Yayınları, C. XX, S.78, Ankara, 1956, s.260-261.
- İZGİ, Şuayp; *986 (1578) Tarihli 32 Numaralı Mühimme Defteri [s. 201- 400] Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.
- KANAR, Mehmet; *Farsça Türkçe Sözlük*, İstanbul, 2015.
- KILIÇ, Orhan; *18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin İdari Taksimatı- Eyalet ve Sancak Tevcihatı*, Elazığ, 1997.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S.; “Mühimme Defteri”, *DİA*, C. 31, İstanbul, 1994, s.521.
- MANSUROĞLU, Mecdud; “Dîvân”, *İslam Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Bakanlığı, C. III, İstanbul, 1978, s.595.
- MUMCU, Ahmet; “Dîvân-ı Hümayûn”, *DİA*, İstanbul 1994, C. IX. 1994.
- Osmanlı Yer Adları: I Rumeli Eyaleti (1514-1550)*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2013.
- Osmanlı Yer Adları: II Anadolu, Karaman, Rum, Diyarbakır, Arap ve Zülkadriye Eyaletleri (1530-1556) (Şam ve Halep dahil)*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2013.
- ŞEMSETTİN SAMİ; *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul, 1316.
- UNAT, Faik Reşit; *Hicri Traihleri Miladi Tarihe Çevirme Kılavuzu*, TTK Yayınları, Yedinci Baskı, Ankara, 1994.

EKLER

Ek 1. Orjinallik Raporu

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLIK RAPORU

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Şeyda KARVAR
Öğrenci Numarası	151211111
Enstitü Anabilim Dalı	Tarih
Programı	Yeniçağ Tarihi
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Prof. Dr. Orhan KILIÇ
Tez Başlığı (Türkçe)	23 Numaralı ve 1573-1574 (H. 981) Tarihli Mühimme Defteri/s. 282-352 (Özet- Transkripsiyon-Dizin)

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 113 sayfalık kısmına ilişkin, 14/Mayıs/2018 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orjinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %7'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yukarıda bilgileri verilen öğrencinin doktora tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen azami benzerlik oranlarını aşmadığını ve tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Orhan KILIÇ
Danışmanın Adı-Soyadı
(İmzası)

Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK
Anabilim Dalı Başkanı
(İmzası)

Lisansüstü tezler, savunma öncesinde intihal program raporu ile birlikte enstitüye teslim edilir.

İntihal raporu ile ilgili olarak etik kurallar dâhilindeki benzerlik oranları ilgili Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. (Enstitü Yönetim Kurulu tarafından tezin, intihal kapsamı dışında değerlendirilmesi için TURNITIN'den alınan raporda "benzerlik oranı"nın, "alıntılar hariç" en fazla %10, "alıntılar dâhil" % 30'u geçmemesi şeklinde kabul edilmiştir).

شهره کف کلبه و قاضی کتب...
 مبرزت لکنه و قاضی کتب...
 کبریا من توکلی...
 استاذت و کرامت...
 لایقین اوعای غایت...
 حکم...
 بزعم...
 لایقین اوعای...
 جولین...
 نوبت...
 تا غیر...
 تفتیش...
 هیچ...
 با تفریح...
 حضرت...
 مؤرخ...
 لایقین...
 حقیقت...
 او...
 او...

سیر در راه...
 دروس...
 تفسیر...
 لغوی...
 در علم...
 معتدل...
 از این...
 در کتب...
 و تفسیر...

فهرست...
 در درس...
 و اول...
 از احوال...
 و سبب...
 از راه...
 و حقیقت...
 از این...
 در کتب...
 و تفسیر...

۶۹۶
 ۶۹۷
 ۶۹۸
 ۶۹۹
 ۷۰۰
 ۷۰۱
 ۷۰۲
 ۷۰۳
 ۷۰۴
 ۷۰۵
 ۷۰۶
 ۷۰۷
 ۷۰۸
 ۷۰۹
 ۷۱۰
 ۷۱۱
 ۷۱۲
 ۷۱۳
 ۷۱۴
 ۷۱۵
 ۷۱۶
 ۷۱۷
 ۷۱۸
 ۷۱۹
 ۷۲۰
 ۷۲۱
 ۷۲۲
 ۷۲۳
 ۷۲۴
 ۷۲۵
 ۷۲۶
 ۷۲۷
 ۷۲۸
 ۷۲۹
 ۷۳۰
 ۷۳۱
 ۷۳۲
 ۷۳۳
 ۷۳۴
 ۷۳۵
 ۷۳۶
 ۷۳۷
 ۷۳۸
 ۷۳۹
 ۷۴۰
 ۷۴۱
 ۷۴۲
 ۷۴۳
 ۷۴۴
 ۷۴۵
 ۷۴۶
 ۷۴۷
 ۷۴۸
 ۷۴۹
 ۷۵۰
 ۷۵۱
 ۷۵۲
 ۷۵۳
 ۷۵۴
 ۷۵۵
 ۷۵۶
 ۷۵۷
 ۷۵۸
 ۷۵۹
 ۷۶۰
 ۷۶۱
 ۷۶۲
 ۷۶۳
 ۷۶۴
 ۷۶۵
 ۷۶۶
 ۷۶۷
 ۷۶۸
 ۷۶۹
 ۷۷۰
 ۷۷۱
 ۷۷۲
 ۷۷۳
 ۷۷۴
 ۷۷۵
 ۷۷۶
 ۷۷۷
 ۷۷۸
 ۷۷۹
 ۷۸۰
 ۷۸۱
 ۷۸۲
 ۷۸۳
 ۷۸۴
 ۷۸۵
 ۷۸۶
 ۷۸۷
 ۷۸۸
 ۷۸۹
 ۷۹۰
 ۷۹۱
 ۷۹۲
 ۷۹۳
 ۷۹۴
 ۷۹۵
 ۷۹۶
 ۷۹۷
 ۷۹۸
 ۷۹۹
 ۸۰۰

۶۹۶
 ۶۹۷
 ۶۹۸
 ۶۹۹
 ۷۰۰
 ۷۰۱
 ۷۰۲
 ۷۰۳
 ۷۰۴
 ۷۰۵
 ۷۰۶
 ۷۰۷
 ۷۰۸
 ۷۰۹
 ۷۱۰
 ۷۱۱
 ۷۱۲
 ۷۱۳
 ۷۱۴
 ۷۱۵
 ۷۱۶
 ۷۱۷
 ۷۱۸
 ۷۱۹
 ۷۲۰
 ۷۲۱
 ۷۲۲
 ۷۲۳
 ۷۲۴
 ۷۲۵
 ۷۲۶
 ۷۲۷
 ۷۲۸
 ۷۲۹
 ۷۳۰
 ۷۳۱
 ۷۳۲
 ۷۳۳
 ۷۳۴
 ۷۳۵
 ۷۳۶
 ۷۳۷
 ۷۳۸
 ۷۳۹
 ۷۴۰
 ۷۴۱
 ۷۴۲
 ۷۴۳
 ۷۴۴
 ۷۴۵
 ۷۴۶
 ۷۴۷
 ۷۴۸
 ۷۴۹
 ۷۵۰
 ۷۵۱
 ۷۵۲
 ۷۵۳
 ۷۵۴
 ۷۵۵
 ۷۵۶
 ۷۵۷
 ۷۵۸
 ۷۵۹
 ۷۶۰
 ۷۶۱
 ۷۶۲
 ۷۶۳
 ۷۶۴
 ۷۶۵
 ۷۶۶
 ۷۶۷
 ۷۶۸
 ۷۶۹
 ۷۷۰
 ۷۷۱
 ۷۷۲
 ۷۷۳
 ۷۷۴
 ۷۷۵
 ۷۷۶
 ۷۷۷
 ۷۷۸
 ۷۷۹
 ۷۸۰
 ۷۸۱
 ۷۸۲
 ۷۸۳
 ۷۸۴
 ۷۸۵
 ۷۸۶
 ۷۸۷
 ۷۸۸
 ۷۸۹
 ۷۹۰
 ۷۹۱
 ۷۹۲
 ۷۹۳
 ۷۹۴
 ۷۹۵
 ۷۹۶
 ۷۹۷
 ۷۹۸
 ۷۹۹
 ۸۰۰

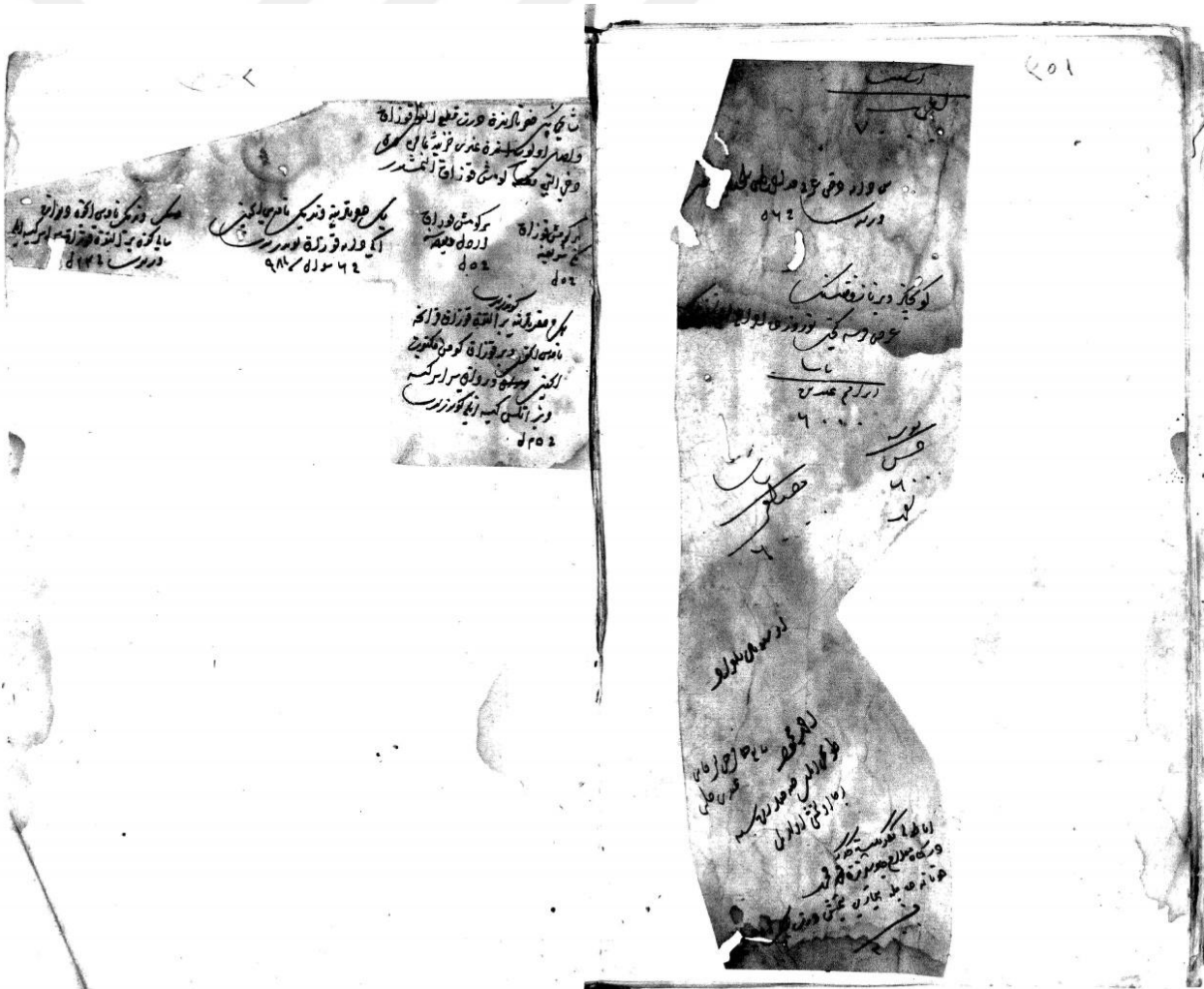
۶۱۸
 ۶۱۹
 ۶۲۰
 ۶۲۱
 ۶۲۲
 ۶۲۳
 ۶۲۴
 ۶۲۵
 ۶۲۶
 ۶۲۷
 ۶۲۸
 ۶۲۹
 ۶۳۰
 ۶۳۱
 ۶۳۲
 ۶۳۳
 ۶۳۴
 ۶۳۵
 ۶۳۶
 ۶۳۷
 ۶۳۸
 ۶۳۹
 ۶۴۰
 ۶۴۱
 ۶۴۲
 ۶۴۳
 ۶۴۴
 ۶۴۵
 ۶۴۶
 ۶۴۷
 ۶۴۸
 ۶۴۹
 ۶۵۰
 ۶۵۱
 ۶۵۲
 ۶۵۳
 ۶۵۴
 ۶۵۵
 ۶۵۶
 ۶۵۷
 ۶۵۸
 ۶۵۹
 ۶۶۰
 ۶۶۱
 ۶۶۲
 ۶۶۳
 ۶۶۴
 ۶۶۵
 ۶۶۶
 ۶۶۷
 ۶۶۸
 ۶۶۹
 ۶۷۰
 ۶۷۱
 ۶۷۲
 ۶۷۳
 ۶۷۴
 ۶۷۵
 ۶۷۶
 ۶۷۷
 ۶۷۸
 ۶۷۹
 ۶۸۰
 ۶۸۱
 ۶۸۲
 ۶۸۳
 ۶۸۴
 ۶۸۵
 ۶۸۶
 ۶۸۷
 ۶۸۸
 ۶۸۹
 ۶۹۰
 ۶۹۱
 ۶۹۲
 ۶۹۳
 ۶۹۴
 ۶۹۵
 ۶۹۶
 ۶۹۷
 ۶۹۸
 ۶۹۹
 ۷۰۰
 ۷۰۱
 ۷۰۲
 ۷۰۳
 ۷۰۴
 ۷۰۵
 ۷۰۶
 ۷۰۷
 ۷۰۸
 ۷۰۹
 ۷۱۰
 ۷۱۱
 ۷۱۲
 ۷۱۳
 ۷۱۴
 ۷۱۵
 ۷۱۶
 ۷۱۷
 ۷۱۸
 ۷۱۹
 ۷۲۰
 ۷۲۱
 ۷۲۲
 ۷۲۳
 ۷۲۴
 ۷۲۵
 ۷۲۶
 ۷۲۷
 ۷۲۸
 ۷۲۹
 ۷۳۰
 ۷۳۱
 ۷۳۲
 ۷۳۳
 ۷۳۴
 ۷۳۵
 ۷۳۶
 ۷۳۷
 ۷۳۸
 ۷۳۹
 ۷۴۰
 ۷۴۱
 ۷۴۲
 ۷۴۳
 ۷۴۴
 ۷۴۵
 ۷۴۶
 ۷۴۷
 ۷۴۸
 ۷۴۹
 ۷۵۰
 ۷۵۱
 ۷۵۲
 ۷۵۳
 ۷۵۴
 ۷۵۵
 ۷۵۶
 ۷۵۷
 ۷۵۸
 ۷۵۹
 ۷۶۰
 ۷۶۱
 ۷۶۲
 ۷۶۳
 ۷۶۴
 ۷۶۵
 ۷۶۶
 ۷۶۷
 ۷۶۸
 ۷۶۹
 ۷۷۰
 ۷۷۱
 ۷۷۲
 ۷۷۳
 ۷۷۴
 ۷۷۵
 ۷۷۶
 ۷۷۷
 ۷۷۸
 ۷۷۹
 ۷۸۰
 ۷۸۱
 ۷۸۲
 ۷۸۳
 ۷۸۴
 ۷۸۵
 ۷۸۶
 ۷۸۷
 ۷۸۸
 ۷۸۹
 ۷۹۰
 ۷۹۱
 ۷۹۲
 ۷۹۳
 ۷۹۴
 ۷۹۵
 ۷۹۶
 ۷۹۷
 ۷۹۸
 ۷۹۹
 ۸۰۰

۶۱۸
 ۶۱۹
 ۶۲۰
 ۶۲۱
 ۶۲۲
 ۶۲۳
 ۶۲۴
 ۶۲۵
 ۶۲۶
 ۶۲۷
 ۶۲۸
 ۶۲۹
 ۶۳۰
 ۶۳۱
 ۶۳۲
 ۶۳۳
 ۶۳۴
 ۶۳۵
 ۶۳۶
 ۶۳۷
 ۶۳۸
 ۶۳۹
 ۶۴۰
 ۶۴۱
 ۶۴۲
 ۶۴۳
 ۶۴۴
 ۶۴۵
 ۶۴۶
 ۶۴۷
 ۶۴۸
 ۶۴۹
 ۶۵۰
 ۶۵۱
 ۶۵۲
 ۶۵۳
 ۶۵۴
 ۶۵۵
 ۶۵۶
 ۶۵۷
 ۶۵۸
 ۶۵۹
 ۶۶۰
 ۶۶۱
 ۶۶۲
 ۶۶۳
 ۶۶۴
 ۶۶۵
 ۶۶۶
 ۶۶۷
 ۶۶۸
 ۶۶۹
 ۶۷۰
 ۶۷۱
 ۶۷۲
 ۶۷۳
 ۶۷۴
 ۶۷۵
 ۶۷۶
 ۶۷۷
 ۶۷۸
 ۶۷۹
 ۶۸۰
 ۶۸۱
 ۶۸۲
 ۶۸۳
 ۶۸۴
 ۶۸۵
 ۶۸۶
 ۶۸۷
 ۶۸۸
 ۶۸۹
 ۶۹۰
 ۶۹۱
 ۶۹۲
 ۶۹۳
 ۶۹۴
 ۶۹۵
 ۶۹۶
 ۶۹۷
 ۶۹۸
 ۶۹۹
 ۷۰۰
 ۷۰۱
 ۷۰۲
 ۷۰۳
 ۷۰۴
 ۷۰۵
 ۷۰۶
 ۷۰۷
 ۷۰۸
 ۷۰۹
 ۷۱۰
 ۷۱۱
 ۷۱۲
 ۷۱۳
 ۷۱۴
 ۷۱۵
 ۷۱۶
 ۷۱۷
 ۷۱۸
 ۷۱۹
 ۷۲۰
 ۷۲۱
 ۷۲۲
 ۷۲۳
 ۷۲۴
 ۷۲۵
 ۷۲۶
 ۷۲۷
 ۷۲۸
 ۷۲۹
 ۷۳۰
 ۷۳۱
 ۷۳۲
 ۷۳۳
 ۷۳۴
 ۷۳۵
 ۷۳۶
 ۷۳۷
 ۷۳۸
 ۷۳۹
 ۷۴۰
 ۷۴۱
 ۷۴۲
 ۷۴۳
 ۷۴۴
 ۷۴۵
 ۷۴۶
 ۷۴۷
 ۷۴۸
 ۷۴۹
 ۷۵۰
 ۷۵۱
 ۷۵۲
 ۷۵۳
 ۷۵۴
 ۷۵۵
 ۷۵۶
 ۷۵۷
 ۷۵۸
 ۷۵۹
 ۷۶۰
 ۷۶۱
 ۷۶۲
 ۷۶۳
 ۷۶۴
 ۷۶۵
 ۷۶۶
 ۷۶۷
 ۷۶۸
 ۷۶۹
 ۷۷۰
 ۷۷۱
 ۷۷۲
 ۷۷۳
 ۷۷۴
 ۷۷۵
 ۷۷۶
 ۷۷۷
 ۷۷۸
 ۷۷۹
 ۷۸۰
 ۷۸۱
 ۷۸۲
 ۷۸۳
 ۷۸۴
 ۷۸۵
 ۷۸۶
 ۷۸۷
 ۷۸۸
 ۷۸۹
 ۷۹۰
 ۷۹۱
 ۷۹۲
 ۷۹۳
 ۷۹۴
 ۷۹۵
 ۷۹۶
 ۷۹۷
 ۷۹۸
 ۷۹۹
 ۸۰۰

۴۵۹
 ۴۶۶
 ۹
 در روز فاضله که وقت بملایم طلوع کند و در روز اوله تمام عالمی خدای عزوجل
 نورانی لغزین و راست سوله رطوبت ایضا کشته معادین را که معلوم باشد که در معادینه آید و در این
 بدست سینه را در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 نه خفته بود که در اوله جلوه کشفه که در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 از خود که در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 و تغییر از او سینه را در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 از او سینه را در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 ظاهر از او سینه را در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 بی در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید

چو از عین دلش نشود که بی اوله که کماله و در آن روز که در وقت طلوع آید
 مصلحت سینه و باقی امور در سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه
 این را اوله لغزین که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 و قاضی سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه
 سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه
 این را اوله لغزین که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 و قاضی سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه
 سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه

۴۵۰
 ۲۵۰
 ۹
 در روز فاضله که وقت بملایم طلوع کند و در روز اوله تمام عالمی خدای عزوجل
 نورانی لغزین و راست سوله رطوبت ایضا کشته معادین را که معلوم باشد که در معادینه آید و در این
 بدست سینه را در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 نه خفته بود که در اوله جلوه کشفه که در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 از خود که در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 و تغییر از او سینه را در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 از او سینه را در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 ظاهر از او سینه را در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید
 بی در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید در آن روز که در وقت طلوع آید

من بي هو الميرة...
 ولله...
 وفي التي...

صلى...
 ما...
 و...

بلى...
 ايا...
 ٩٨٢ سنة...

٥٥٢
 ٥٥٢
 ٥٥٢

بلى...
 ما...
 و...
 ٥٥٢

٥٥١

...
 ...
 ...

...
 ...

...
 ...

...
 ...
 ...
 ...

ÖZGEÇMİŞ

Şeyda KARVAR 1992’de Elazığ’da doğdu. İlk, Orta ve Lise eğitimini Elazığ’da yaptı. Daha sonra Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi Tarih Bölümü’nü kazanıp 2015 yılında mezun oldu. 2015- 2016 döneminde Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yeniçağ Bilim Dalı’nda Yüksek Lisansa başladı.

